

1-10

XXX. évfolyam.

1-2. szám.

JASZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

Felolós szerkesztő:

Királdi Károly

Felolós kiadó:

Csiky Ernő

Szolnok, 1937. január-február hó.

RENYI DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK.

RÉNYI DEZSŐ, SZOLNOK

PIAC-TÉR. KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ TELEFON 113.

Raktáron van és azonnal szállítható:

- Iskolai nyomtatványok.**
945. Helyreállítás elszámolás
 946. Butoreizszámolás
 847/a. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, költív
 847 b. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, költív
 648. I. Kimutatás beirattási díjakról
 649. II. Kimutatás egyenesadóról, 5%, 3%, -os pótdáváltságról
 650. III. Kimutatás a készpénz- és termény-hozzájárulásról
 651. IV. Kivonat a bérszerződésből
 652. V. Kimutatás a pitványok jövedelméről
 653. VI. Kivonat kölcsöntörleszt. tervezetből
 654. VII. Kimutatás hitoktatói díjak megállapításához
 955. VIII. Kimutatás fűtési és irodai átalány megállapításához
 656. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és értékéről
 657. Átvételi elismervény anyagokról
 658. Napszámjegyzék
- 659/6 Népiskolai helyi tanmenet A), B) helyi B) költív
 661. Könyvtári költségvetés
 662. Könyvtári pénztári napló és számadás költív
 663. Állami elemi iskolai (kisdévodai) anyagszámadási könyv. Költve, 5 évre
 663. All. elemi isk. (kisdévodai) anyagszámadás*
 665. Kimutatás ingyen-tankönyvekről
 666. Iskolai pénztári napló A) minta
 667. Köz. isk. számadás
 668. Népiskolai költségvetés
 669. Isk. alapvagyonszámadás
 671/b. Statisztikai kimutatás
 672. Bérszerződés bérebeendő épületek számára
 675. Posti feladókönyv
 688. Javadalmi jegyzőkönyv tanítók részére
 690. Elhívás-levél
 691. Beirattási díj kezelési napló*
803. Iktatókönyv
 Iktatókönyv, költve, tárgymutatóval ellátva
 808. Tárgymutato
 824. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, (teljes példány)
 824/a. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, bevételi belső iv
 824/b. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, kiadási belső iv
 824/c. Állami elemi iskola is óvodaszámadás költve
 829. Elemi iskolai értesítő-könyvecske
 830. Népiskolai (elemi) bizonyítvány. Merített papíron
 844. Tisztiorsvosi bizonyítvány
 948. Nyugta tanítói fizetésekről (1 iv = 2 példány)
 950. X. Kimutatás
 I. a. Kimutatás

Leltári nyomtatványok.

915. Leltári napló (1. sz. minta)*
 616. Szakleltár (2. sz. minta)*
 917. Szobaleltár (4. sz. minta)
940. Könyvtári szakleltár (3. sz. minta)*
 941. Selejtezési jegyzék (5. sz. minta)*
 942. Arverési jegyzőkönyv (6. sz. minta)
943. Más intézetnek átadandó árgyákról kiállítandó kimutatás (7. sz. minta)

Nyomtatványok az 1921. évi XXX. törvényclikk végrehajtásához.

1. m. Tanköteles törzskönyvi lapja
 2. m. Kisérőlevél törzskönyvi lap átküldéséhez
 3. m. Óvó- és tanköteles korba lépő gyermek bejelentése
 4. m. Beköltözött gyermekek bejelentése
 5. m. Végleg elköltözött gyermekek bejelentése
 6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
 7. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (szep. 1-től.)
 8. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (aug. 31-ig).
 9. m. Jelentés
 10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanoncok számában az előző évi szeptember 1. óta beállott változásokról
11. m. Értesítés tanoncviznyba lépő tan- kötelestől
 12. m. Értesítés tanoncviznyból kilépett tanoncokról
 13. m. Egyéni lap
 14. m. Értesítés az iskolából kilépő tan- köteles gyermekről
 15. m. Kimutatás az október 15-ig beirt tanulókról
 16. m. Felhívás a be nem iratkozott gond- viselőjéhez
 17. m. Kimut. törzskönyvezett kötelesekről
 18. m. Feljelentés beirattás elmulasztásával elkövetett kihágásért
 19. m. Felhívás hivatalból való beirattásra
 20. m. Értesítés hivatalból való beirattásról
 21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez
 22. m. Orvosi jelentés és engedély
23. m. Kimutatás igazolatlanul mulasztó gyermekekről
 25. m. Feljelentés a negyedszer, vagy ennél több ízben elkövetett kihágásért
 26. m. Figyelmeztetés oktatás meghosszab- bitására
 27. m. Figyelmeztetés magánvizsgálatra jelentkezés tárgyában
 28. m. Nyilvántartó-napló kirodó büntetés- pénzekekről*
 29. m. Nyilvántartó-napló kirodó bírság pénzekekről*
 30. m. Felvételi napló*
 31. Haladási napló*
 32. m. Mulasztási napló
 33. m. Anyakönyvi napló
 34. m. Bírságolás
 35. m. Pénznapló büntetés-pénzekekről*

Önálló gazdasági és gazdasági ismétlő-iskolák számára.

- A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisz- terium 1922. évi 139.109. sz. rend. előirt 1-41. mintájú nyomtatvány
703. Félévi jelentés
 33/a. Anyakönyvi napló
 A felvételi, mulasztás és haladás céljaira
729. Bizonyítvány állandó menházakat ve- zető dajkáknak részére

Kisdévodák számára.

727. Haladási napló puha kötésben az
 728. Bizonyítvány nyári menházakat ve- zető dajkáknak részére

Iparos- és kereskedőtanonciskolák számára.

750. Előmeneteli és mulasztási napló*
 751. Anyakönyvi törzslap
 752. Iparostanonciskolai bizonyítvány
754. Értesítő (ellenőrző) könyvecske
 757. Kereskedőtanonciskolai bizonyítvány
 758. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készültek és azok használata kötelező.
 A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számítjuk és postai utánvétellel küldjük meg.
 A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy mintaszámot is, valamint a külső vagy belső ívet is pontosan megjelölni.
 A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül elintézzük.
 A *-gal jelölt nyomtatványokhoz külső ív (borítékív) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolán kívüli népművelési bizottság HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Laptulajdonos: Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Áll. Tanítóegyesület.

Tipográfus: Rényi Dezső hárgyapontvári úton, Szolnokon (Hosszú-út.)

FELELŐS SZERKESZTŐ:
KIRÁLDI KÁROLY.
 FELELŐS KIADÓ
CSIKY ERNŐ.

Megjelenik néhányszor havonta.
 Előzetes árban és reklamációk helyett csak az egyesületi pénztárhoz, a lap szállítását és az egyesületi közlemények és szerkesztőség címére Szolnok, Hosszú utca 14. számú helyre kell küldeni.

Temetkezési Alosztályunk.

Vármegyei Általános Tanítóegyesületünk büszkesége ez az intézmény, melynek megújított szabályzatát most hagyta jóvá a VKM. Ur Ó Nagyméltósága. Büszkeségünk, mert önzetlen s mert a legnagyobb emberi fájdalomunk ránk szakadtakor mentesíti az ittmaradtakat a temetési költségek előteremtésének gondjától. Önzetlen, mert nem nyereszkesedően alapuló üzleti vállalkozás. Jótékony, mert tekintet nélkül arra, hogy mennyi befizetés történt az elhunyt tag javára, a tagok közössége lehetővé teszi a temetkezési költség (jelenleg 280 P) folyósítását. Érdeke minden vármegyénkben működő tanítónak, hogy tagja legyen e közösségnek!

A megújított szabályzat * lehetővé teszi, hogy minden vármegyénkben működő tanító családtagjaival együtt beléphessen a tagok sorába. Feltétel; a tanítóegyesületi tagság. Fizetési kötelezettség; 1 P belépési díj és halottankint 1 P 20 f.

temetkezési segély 75 százaléka, annak nem kell további járulékokat fizetnie.

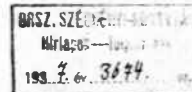
E rövid ismertetés után tanítóegyesületi szegélyt kéri Elnökségünk a Kartársakat, hogy szívesüljék megkeresésüket és lépjenek be valamennyien Temetkezési Alosztályunkba. Egymás iránti szociális kötelességünk legelemibbe az, hogy ne csak részvétet nyilvánítsunk megpróbáltatásaink idején, hanem segítséget is nyújtunk. Olyan segítséget, melyet kivétel nélkül adunk és kapunk. Így nem teher az adás, biztosítva van a segítség és nem lesz a jövőben fennakadás. Ismét hangsúlyozzuk, hogy nem üzleti vállalkozás ez, hanem az eszményi tanítólélek eszményi alkotása. Ezért büszkeségünk, ezért támogattuk sokan a múltban s kell támogatni kivétel nélkül valamennyiünknek a jövőben.

Tóthelyi Ferenc

Meddig bírjuk . . . ?

A gazdasági válság napjaiban a pénzügyi szakemberek a legmesszebbmenő takarékoságban látták a kibontakozás lehetőségét, az államháztartás mérlegének helyreállítását. Nagyon helyes elv ez magánháztartásokban is, de különösen célirányos az államháztartásban. Megkezdtek tehát sürgősen a takarékoskodást, első sorban a tisztviselők fizetésénél. Amíg eddig elképzelhetetlen volt, a köztisztviselők kevesebb fizetést kaptak egyik hónapról a másikra. Becsülettel megszolgált kenyeréből újabb és újabb rendeletekkel le-törttek egy-egy darabot De különbséget tettek a hajdon és férjes tisztvi-

* Következő számokban közzülnek. Szerk.

selő között is. Megvizsgálták abból a szempontból is, hogy kihez ment férhez. Ha vállalkozó, birtokos, ügyvéd, orvos, vagy mondjuk banktisztviselő volt az ura, akkor nem érte baj, de ha tisztviselő a szerencsétlen férj, ugy labbere 50 százalékának elvesztésével sujtották. De fel-emelték egyik napról a másikra az állami tisztviselők jövedelmi adóját is csekély 100 százalékkal.

Érezték azonban azt is, hogy méltánytalanul járnak el a háborus évek alatt oly sokat szenvedett és nélkülözött tisztviselőtársadalommal azért minden csökkentésére rendelt végére odatették, hogy ez azonban csak időleges, hogy egy évre szól stb., hogy a haza csak addig kívánja ezt az áldozatot, amíg az ország anyagi egyensúlya helyreáll, azután megszűnik. De rámutattak arra is, hogy az egyes árucikkek, élelmiszerek ára is leszállt. Hónapokról-hónapokra közölték a megélhetési indexszámokat, amelyek tényleg csökkenő tendenciát mutattak.

Évek teltek el azóta s a tisztviselőtársadalom zokszó nélkül hozta meg az áldozatot. Így kívánta ezt a legszentebb érdeket, a haza érdeke.

Aggódo figyelemmel kísérte a Tyler-jelentéseket és az állami költségvetés számrövidítéseit. Örömmel látta a gazdasági válság szűnését, a pénzügyi egyensúly helyreállítását. Várt, reménykedett... Várt az említett rendeletekben lefektetett ígéretek bevalását. Az elvett százalékok fokozatos visszaadását. Várt hozzáillő komolysággal és türelemmel s csak akkor kezdett nyugtalanodni, amikor az egyes kormányintézkedések — amelyek szociális voltát ugyan nem lehet elvitatni — egyes közszükségleti iparcikkekben ugrásszerű emelkedéseket okoztak. Megszabták a cipészknél, asztalosoknál, szabóknál stb. a legkisebb órabet és a legnagyobb munkaidőt. Több ember kapott így kenyeret, jobb keresethez jutott a munkás. Nagyon helyes, méltányos dolog! Szükség is volt rá! Azonban ez nem a gyáros, nem a munkaadó terhére ment, nem ő adta meg az árát, hanem a fogyasztó, különösképpen a fixfizetéses tisztviselő. Az ő nélkülözését, létrongyolódását jelentette minden ilyen akció.

Különféle gazdasági és kereskedelmi poli-

tikával fokozták a gazdák és földbirtokosok jóvedelmét is. Megdrágult tehát a liszt, a hús, a zsír és minden élelmiszer. Rájuk fért tagadhatatlanul a nagyobb jóvedelem. Nem irigyli senki nehéz munkájuk gyümölcsét, anyagi boldogulásukat. Azonban ennek is a fixfizetéses tisztviselőtársadalom adta meg az árát. A betevő falatját fenyegeti már a kérhetetlenül fokozódó drágulás. Segítség sehonnán sem jön. A pénzintézeti kölcsönök keretét emelni kell, mert nem bírja el az igényléseket. Ez pedig a tisztviselők eladósodását jelenti. Rendeletet kellett kiadni az eladósodás megakadályozására, a lakbérilletmények lekötésének kérdésében is. Mind-mind aggasztó jelek, melyek gondolkodásra kell hogy késztessék a kormányférfiakat. Elérkezett az ideje segítsének. A tisztviselő nem követel, hanem kér. Férfiasan, panasz nélkül hallgatott addig, amíg a haza gazdasági helyzete így kívánta. A fokozódó drágaságot többszörösen csökkentett fizetése már nem bírja el, megélhetését veszélyezteti. A megélhetési index szám hónapról-hónapra emelkedik. Könyörtelenül, megállás nélkül. Ime néhány adat egy négytagú családnál:

1935 XII. 31 1936 I. 31 1936 XII. 31 1937 I. 31

Élelmiszerek:			
84.9	85.8	88.5	93.2
Ruházat:			
102.9	114.0	123.9	133.9
Fűtés, világítás:			
132.2	133.3	134.4	134.4

Csak maga az élelmezés tehát 12 hónap alatt 84.9 százalékról 93.2 százalékra, a ruházat pedig 102.8 százalékról 133.9 százalékra emelkedett. A ruházati anyagok, férfi, női szövetek szabó-kellékek, béléanyagok február hónapban ismét jelentősen drágultak. De ez csak háromféle szükséglet, hol van még a többi, ahol az emelkedés még jelentékenyebb? És ez csak egy évi drágulás, az előző éveké hasonló ehhez.

A tisztviselőtársadalom reméli, hogy a kormányzat ma is figyeli az index-számokat, nemcsak a csökkenések idején. Reméli, hogy mikor egy-egy társadalmi osztály életszínvonalát emeli, nem engedi nyomorba fulladni és elpusztulni a nemzet legmegbízhatóbb napszámait, a tisztviselőket sem. Nem kér teljesíthetlent, nem

kér lehetlent. Az ígéretek bevalását kéri csupán... vonják vissza a kiadásuk sorrendjében a fizetéscsökkentő rendeleteket! Sürgősen, mert már nem bírja tovább, mert már elnyeléssel fenyegetik az adósság hullámai.

Királdi Károly.

Hetven év

A Néptanítók Lapja február 15-i száma ünnepi köntösben jelent meg. Ünnepi hét évtizedes fennállását. Nagynevű kultuszminiszterünkkel az élén a magyar közélet vezető férfainak méltató, elismerő sorait olvashatjuk hosszú hasábkönnön át. Jól eső melegséggel tölt el bennünket, magyar tanítókat is az elismerésnek, megértésnek és értékelésnek ez a gazdag megnyilatkozása, mert a Néptanítók Lapja szívügye a mai tanítósnak. De a tanítói-nevelői munka megbecsülése is sugárzik ki az elismerő sorokból.

Az elismerés annak a lapnak szól, amely, különösen az utóbbi évtizedek alatt, annyira közel tudott férközni a tanítósnak összességének szívéhez. A magyar tanítósnak érzi a haladás szükségességét s nem csoda ha szeretetével fogadta azt a lapot, mely a magyar kultúra emelését, a tanítósnak tudásának gyarapítását s munkájának megbecsülését szolgálta, mely a lefolyt hetven év alatt kétkézzel szórta a fejlődő neveléstudomány kincseit a magyar tanítósnak elé.

Értéke évről-évre nőtt szemünkben s fokozta örömmünket az az irányzat is, mely abban nyilvánult, hogy kiváló gyakorlati embereket, művészpédagógusokat ültetett a szerkesztői székbe. A magyar népoktatásügy mai modern és magas színvonala a tanítósnak az újabb neveléstan és módszertani kérdésekkel való intenzív foglalkozása s bevált újabb módszereknek a gyakorlati életbe való átvitele a lap munkájának elvitathatatlan érdeme.

Szeretettel és nagybecsülésünk kifejezésével köszöntjük a jubiláló Népoktatók Lapját, annak kiváló szerkesztőjét és értékes munkatársait.

Siker és Isten bőséges áldása kísérje magvető munkáját, hogy továbbra is eredményesen szolgálhassa a legszentebb célt, egy nemzet kultúrájának emelését. (K)

Tanulmányi kirándulások Budapesten.

A Tanítók Háza igazgatósága a Székesfővárosi Népművelési Bizottsággal karöltve a nyári szünidőben — közelebről —

július hó 12-től 23-ig és
augusztus hó 2-től 13-ig

tanulmányi kirándulásokat rendez Budapesten.

A kirándulások célja, hogy a fővárostól távol, tanyákon, községekben és városokban működő tanítók, tanítónők, óvónők és ezek családtagjai a lehető legkisebb anyagi megterheléssel a főváros szépségeit, aurognai hírt nevezetességeit, valamint környékét megtekint-hessék.

Az elmúlt években ilyen tanulmányi kirándulások már rendezett a Tanítók Háza igazgatósága. A résztvevők nemcsak a legnagyobb elismeréssel emlékeznek vissza az ott nyert gazdag tapasztalatokra, melyeket egész évi iskolai és iskolán kívüli munkájukban felhasználhattak, hanem egyöntetű kívánságuk és kérésük, hogy a tanulmányi alkalmakat újabb és újabb anyaggal kibővítve, évről-évre rendezessék, hogy ismeretkörüket még jobban kimélyítsék. Hogy a kívánságuk eljert tegyenek s mindazoknak, akik még ilyen tanulmányi kiránduláson nem vettek részt, a legszükségesebbek megtekintésére alkalmat adjanak a vezetőség által kívánságra megküldendő részletes terv szerint, két 12—12 napos tanulmányi kirándulást szervez a Tanítók Háza igazgatósága.

A résztvevők a Népművelési Bizottság szakelőadói vezetésével tekintik meg a tervezetben foglalt láttnivalókat. Ezeket pedig úgy válogatták össze, hogy nemcsak rendkívül érdekes és értékes tapasztalatokkal gyarapodjanak a résztvevők, hanem egyben kellemes szórakozásnak is. Minden második nap délutánja, valamint a vasárnapok és ünneppnapok szabadok, hogy azokat mindenki egyéni hajlmai szerint használja fel.

A résztvevőket a Tanítók Háza tiszta és rendezesen felzerelt szobáiban hármassával helyezük el. A szobátársakat, a lehetónég szerint, mindenki maga választja meg. A házatársak-

nak kétágyas szobákat bocsátanak rendelkezésre. Az ételmezést az intézet minden polgári igényt kielégítő konyhája szolgáltatja. A reggelit, ebédet és vacsorát a csoportok tagjai a Ház ebédlőjében közösen fogyasztják.

A Tanítók Háza fürdője és mosóüzeme mérsékelt áron mindenki rendelkezésére áll.

Kedvezményes áru színházi, mozgószínházi és cirkuszi, valamint gyógyfürdői belépőjegyekről gondoskodik a vezetőség.

A feljövők törülközőt és cipőtisztítószereket hozzanak magukkal.

Azok részére, akik vasuti arcképes igazolvánnyal nem rendelkeznek, a rendes lakóhelyükről Budapestre és innen vissza 33 százalékos utazási kedvezményt biztosítanak. Akik e kedvezményben részesülni óhajtának, igényüket legkésőbb június hó 15-ig jelentsek be a vezetőségnek, a kiindulási állomás feltüntetésével. Az igazolványok 1 pengő állítási díját a jelentkezési díjjal egyidejűleg kell beküldeni.

A 12 napos ellátás költsége (szállás ágyműhasználat, ételmezés, kiszolgálás, világítás és az olvasószoza használata) 30 pengő. Az egyes látónivalók megtekintésekor felmerülő költségek (vezető és előadó díja, belépési díjak, vilamos, helyiérdekű, fogaskerekű jegyek, stb.) a 12 nap tartamára 10 pengő. A személyzet boraválójának megváltása 1-50 pengő. Az összes kiadás tehát a fel- és visszautazás költségein felül 41-50 pengő. Ebből az összegből 5 pengőt a jelentkezéskor kell beküldeni. A rendezőség készséggel elősegíti, hogy a jelentkezők a szükséges összeget összegyűjtsék. Évükből részbenfizetéseket is elfogad s azt a beküldő javára írja s megérkezéskor az esetleges többletbefizetést a beküldő rendelkezésére bocsátja.

Azok, akik bármely okból a tanulmányi kiránduláson részt nem vehetnek, az előre beküldött összeget, 1 pengő kezelési díj levonásával visszakapják, amennyiben, lemondásukat a kirándulás kezdetét megelőző 8 nappal bejelentik. Akik később, vagy egyáltalában nem jelentik elmaradásukat, azok csak az 5 pengő jelentkezési díjon felüli összeget kaphatják vissza.

Egy-egy csoportba 50-50 személy nyer beosztást, a jelentkezés sorrendjében. Ajánlatos

tehát az 5 pengő jelentkezési díjat minél hamarabb beküldeni a vezetőséghez. A jelentkezés határideje június hó 10.

További felvilágosítással készséggel szolgál Péterhídi József, a Tanítók Háza igazgatója, Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 47. sz.

Válaszlap vagy bélyeg csatolandó.

A Magyarországi Tanítók Eötvös-alapja pályázatot hirdet :

- több jutalomra;
- több segélydíjra;
- a budapesti Tanítók Házában létesített s az alábbi c) pontban felsorolt helyekre;
- a Péterfy Sándor Leányotthonban létesített s az alábbi d) pontba felsorolt helyekre;
- f) a keszthelyi Rákos István Fiúinternátus és Üdülőház alább e) és f) alatt részletezett helyeire;
- többi árvanevelési segélyre.

Az Eötvös-alap elnökségéhez intézendő jelentkezések, az illetékes tanítóegyesületek útján, legkésőbb folyó év május hó 31-ig küldendők be (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 47.) Később érkező jelentkezések csak kivételes esetben vehetők figyelembe. Minden folyamodványhoz a kérelmező nevére pontosan megcímzett (név, lakóhely, megye, utolsó posta) és az okmányok ajánlott visszaküldésére kellően felbélyegzett, megfelelő nagyságu borítékot kell csatolni.

a) *Jutalomdíj* adományozásáért azok a tanulók jelentkezhetnek, akik a polgári vagy közép iskola IV. osztályát már az 1935-36. évben, a vagy régebben jó sikerrel elvégezték és jelenleg ez iskolák magasabb osztályaiban tanulnak, avagy a tanítóképzőintézetben, akadémián, egyetemen folytatják tanulmányaikat. Pályázhatnak azok is, akik oly tanintézetekben tanulnak, amelyek a felvételhez a közép- vagy polgári iskola négy alsó osztályáról szóló bizonyítványt követelik.

Jutalomdíjban csak az részesülhet, kinek atyja (anyja) legalább tíz év óta tagja az Eötvös-alapnak.

A jutalomdíjért jelentkezők mellékelni tartoznak: 1. az 1935-36. évről szóló végbizo-

nyítványukat; 2. az 1936-37. évről szóló isk. félévi értesítőjüket; 3. az illetékes tanintézet tanári karának ajánlatát; 4. annak az iskolai hatóságának és tanítóegyesületnek ajánlatát, amelyhez szülei tartoznak, illetve tartoztak; 5. a szülei tagságát igazoló okmányt (részjegy, tagsági jegy, illetve az 1937. évi tagdíj befizetését igazoló nyugtátvány).

A debreceni, pécsi, szegedi egyetemek és a soproni bányászati és erdészeti főiskola valamely tanszakát hallgató oly ifju, kinek jogosult szülője nem-e főiskolák székhelyén lakik, 50 százalékkal magasabb jutalomdíjban részesülhet, melyet két részletben, szeptemberben és februárban, a beírás és a tanulmányi eredmény igazolása után folyósít az elnökség.

b) *Segély* adományozásáért jelentkezhetnek az elgagott, betegeskedő vagy csekély nyugdíjban részesülő, szegénysorsu rendes tagok, ezek özvegyei, kiskorú árvái, esetleg keresetképtelen nagykorú gyermekei, valamint az özvegyek és árvák hátrahagyása nélkül elhunyt rendes tagok szegénysorsú szülei.

A segélyért jelentkezők kérésüket illetékes tanítóegyesületük elnöksége útján tartoznak az Eötvös-alaphoz beküldeni. Csatolandó: 1. szegénységi, illetve orvosi bizonyítvány; 2. az illetékes tanítóegyesületnek ajánlólevele; 3. az egyesületi tagságot igazoló okmány.

Segélyben csak az részesülhet, aki legalább 10 év óta tagja az Eötvös-alapnak. Ez alól csak az özvegyekkel és árvákkal tehető kivétel.

c) *A Tanítók Házába* főlveletért jelentkezhetnek az 1937-38. iskolaév tartamára a tanítók, tanárok és a tanügyi téren működő egyéneknek a budapesti Tudomány- és Műegyetemen vagy egyéb (érettségi bizonyítványt, tanítói oklevelet kívánó) fő- és szakiskolákon tanuló fiait.

A Tanítók Házába 142 ifju vehető fel.

A jelentkezők bemutatni tartoznak: 1. születési bizonyítványukat; 2. végzett tanulmányaikról szóló bizonyítványukat (ha az évvégi bizonyítvány még nincs meg, felszólítás bevarása nélkül utólag beküldendő); 3. a tagságot igazoló okmányt; 4. vagyoni és családi viszonyaikról szóló bizonyítványt; 5. ha a folyamodó valamely

alapítványi helyet óhajt elfoglalni, az alapító ajánlólevelét; 6. igazoló okmányt bármely oldalról és bármely csekély összegű segély vagy ösztöndíj élvezéséről, vagy annak ellenkezőjéről.

A „Józsa Mihály gondnok és neje Barcsay Julia szobája” címét viselő szobaalapítvány elnyeréséért folyamodók kérényükhöz a már említett melléleteken kívül az illető vármegyei tanítóegyesület elnökségének a kir. tájfelügyelő által láttamozott ajánlólevelét is csatolják. Az alapítványra ezidőszent o ly egyéb feltételeknek megfelelő árva is folyamodhat, kinek szülei az Eötvös-alapnak nem voltak tagjai.

A felsorolt okmányok bemutatása alól azok sincsenek felmentve, akik a múlt évben lakóit voltak a Háznak.

Az Eötvös-alap régibb tagjának gyermekei és a jobb előmenetelű folyamodók a felvételnél elsőbbségben részesülnek. Egyenlő minősítéssel bíró jelentkezők közül az árvák és nagyobb számú családdal megáldott szülők gyermekeit részesülnek előnyben.

Az alapítvánnyal bíró egyesek, egyesületek, jogszemélyek ajánlattevétknél ez elveket szintén figyelembe venni kötelesek, miért is az illető alapítványra jelentkezők összes okmányait az ajánlattal együtt az Eötvös-alapnak a főlnt megjelölt határidőig beküldendők.

A Tanítók Házába felvételt nyert ifjak az egész iskolaéven át lakást, fűtést, világítást, felügyeletet, reggelit, ebédet, vacsorát mosást (galériók és kezelők kivételével) és szükség esetén orvosi kezelést élveznek.

d. *Péterfy Sándor Leányotthonba* főlveletért folyamodhatnak az 1937-38. iskolaév tartamára a tanítók, tanárok és a tanügyi téren működő egyéneknek a budapesti főiskolákon, a középiskolák felső tagozatán vagy az ezekkel egyenlő értékű szakiskolákon tanuló leányai.

A Péterfy Sándor Leányotthonba 30 leány vehető fel.

A pályázat feltételei az előbbi fejezetben fől sorolt, a Tanítók Házára vonatkozó feltételekkel azonosak.

e) *A keszthelyi Rákos István Fiúinternátusba* főlveletért jelentkezhetnek az 1937-38. iskolaév tartamára a tanítók, tanárok és a tanügyi téren

működő egyéneknek a keszthelyi középiskolákon tanuló fiait.

A Fiúinterakusba 40 tanuló vehető fel.

A pályázat feltételei a c) pontban felsorolt, a Tanítók Házára vonatkozó feltételekkel azonosak.

1) Az *Üdülőházba* felvételért jelentkezhetnek az 1937. év. június hó 15-ike és augusztus hó 21-ike közötti idő tartamára oly tanítók, tanárok és a tanügy terén működő egyének, akik az Eötvös-alap tagjai és egészségi okokból a balatoni vagy hévízi fürdőre szorulnak.

Az *Üdülőházban* 80 személy helyezhető el. Teljes ellátás szobák szerint, személyenként 3 P 40 f-től.

Lakás és ételmezés csak együtt vehető igénybe.

Az üdülés időtartama legfeljebb három hét.

g) *Árvanevelési segélyben* részesíthetők a tanítók oly vagyontalan fél- vagy teljesen árva gyermekei, akik az Orsz. Tanítói Nyugdíjintézet árvaházaiban, önhibájukon kívül eső ok miatt, nem voltak elhelyezhetők.

Az Eötvös-alap valamelyik intézetében ingyenes lakásban és ellátásban részesíthető egy állami tanító teljesen árva gyermeke, ha egyébként is megfelel a pályázati feltételeknek.

A folyamodók mellékelni tartoznak mind azokat az okmányokat, melyekből igényjogsultságuk és teljes vagyontalanságuk kiténik.

Budapesten, 1937. március havában.

Háros Antal
főtáncár.

Rákos István
kir. tanácsos, elnök.

A legszebb ajándék.

Írta: *Vitéz Asztalos Sándor.*

Szindarab Anyák napjára három képben.

II. KÉP.

Szín: Egy rendőrségi hivatalos szoba. Íróasztalokkal, székekkel, falon a kormányzó ur képe, egy fali naptár és egy tábla nagy betűkkel: Talált tárgyakat csak hivatalos nyugta ellenében tessék átadni. Ha a tulajdonos egy évig és egy napig nem jelentkezik, a megtaláló megkaphatja. Főkapitány.

I. JELENET.

Rendőrkapitány, Földes irnok és dr. Kisfalussy.

Kisfalussy: Kedves kapitány úr, ugy-e megengedi, hogy leüljek?

Szabad rágyújtani? Tessék parancsolni. (kinálja)

Rendőrkapitány: Köszönöm, mi nem dohányzunk.

Kisfalussy: Ah, ez derék! Akkor önök nemsokára háziurak lesznek.

Akkor már én se gyújtok rá. Hát amint mondom, nem az a rongyos tizenegy pengő egyenlő a hétéfű sárkányt. Hiszen ért engem kedves kapitány úr. De már nem tudtam nézni, hogy mit csinál ez a hárpia . . .

Rendőrkapitány: Bocsánat méltóságos uram. Kit tett említeni?

Kisfalussy: Hahaha, ezt jól adja. Inkább így kérdezte volna, hogy mit? A gazdaasszonyomat! Azt a hétéfű sárkányt. Akár hiszi, akár nem, még én is félek tőle. Hát ez . . .

Rendőrkapitány: Szabadna méltóságos uram, talán a tényállást.

Kisfalussy: Hát igen. Egy kiss fuss ide, fuss oda cselédlányom van, aki ma a bevásárlás alkalmával elvesztette a pénztárcát. Tessék elhinni kedves kapitány úr, nem azért a rongyos tizenegy pengő néhány fillérért, hanem, mert az a hárpia azzal gyanúsítja a szegény kislányt, hogy ellopta.

Rendőrkapitány: Bocsánatot kérek, a rágalmazás nem hozzánk tartozik . . .

Kisfalussy: Ejnye, hát hiszen mondom, hogy elvesztette a pénzt. Azért jöttem, hogy ha megtalálnák esetleg a pénztárcát, mert tudom, hogy az a lányka becsületes, akkor annak a hétéfű sárkánynak az orra alá dugnám. Jót tenne neki, hiszen mindenkit gyanúsít. Az a szegény lányka úgy el volt keseredve, azt hittem megöli magát.

Rendőrkapitány: Teljesen osztom méltóságos úr nézetét. Tessék elhinni, sokkal több becsületes ember van a világon, mint amennyit feltételeznek. Kérem naponta százával hozzák ide a talált tárgyakat s a legtöbbjéért nem is jelentkezik a tulajdonos. Hát kérem majd felvesszük a jegyzőkönyvet . . .

Kisfalussy: (nevetve) Hogyne, értem. Most elmondjam, hogy ki volt a papám, a mamám, hol születtem.

Rendőrkapitány: Oh kérem méltóságos úr, ne tessék gunyt üzni. Erről szó sincs. Felvesszük a tárca leírását, az ismertető jeleket. Kérem Földes, legyen szíves jegyezze.

Földes: Azonnal kapitány ur. Szabad a nevé méltóságos uram?

Rendőrkapitány: Doktor Kisfalussy . . .

Kisfalussy: (belevág) Dezső. Ja, a lakásom. Széchenyi-utca három. De talán ha lesznek olyan szívesek telefonálni, 36—2—72.

Földes: (ir) Igen 36—2—72. Szabadna a tárca leírását.

Kisfalussy: Hm. (gondolkozva) Hát olyan pénztárca volt. Ki lehetett nyitni . . .

Rendőrkapitány: Már bocsánatot kérek, valami köze-

lebbi meghatározást. Színeire vagy alakjára . . .

Kisfalussy: Hát nem elég, ha megmondom, hogy mennyi pénz volt benne? Várjanak kérem. (Noteszában lapozgat) Tyhű, ide is el kell mennem. Feljegyeztem magamnak. Ahá, itt van. Tizenegy pengő és hatvanégy fillér.

Rendőrkapitány: Tessék elhinni, ez a legrosszabb ismertető jel. Legelőször a pénz vagy egészen, vagy részben hiányzik.

Kisfalussy: Hát kérem, ha jól emlékszem, egy kopott barna, szögletes pénztárca volt.

Földes: Talán valami ismertetőjel, esetleg név?

Kisfalussy: Na nézze, most jut az eszembe. Látja, de jó, hogy szólt. Tátatárad volt ráteva. Persze már alig látszik. Egy ismerősöm küldte Füredről. Hej kapitány úr, mikor jutunk el mi oda!?! (sóhajt)

Rendőrkapitány: Hát bizony nagyon nehezen. Utoljára a háború alatt voltam odafele. Még most is előttem áll a lomnici csúcs impozáns szépsége, amint fehéren villog a napfényben.

Kisfalussy: De könnyelműen elvesztegettük.

Rendőrkapitány: Sajnos, de bizzunk a magyarok Isteneben. Előbb-utóbb mégis a miénk lesz.

Kisfalussy: Szóval Tátatárad kopott felírása olvasható rajta.

Földes: Szabadna kérem méltóságos uram még egy aláírást.

Kisfalussy: Oh, nagyon szívesen. Szabad a tollat? (aláírja, majd mindkettővel kezét fog és a kalapját véve az ajtó felé indul) Előre is köszönöm kedves kapitány úr a szíveségét. Még csak annyit hogy a pénz egyáltalán nem érdekel, csak a tárcára van szükségem. Bocsánatot kérek az alkalmatlankodásért.

Rendőrkapitány: Oh kérem, hisz azért vagyok itt. (Kikiséri) Jónapot kívánok. (Földeshez) Nézze meg kérem, van e valaki még odakint. Nemsokára két óra, szeretnék végezni

II. JELENET.

Rendőrkapitány, Földes, Ilonka, Öcsi, később Kisfalussy.

Földes: Azonnal (kinéz) Hát ti gyermekek mit akartok?

Ilonka: (az ajtóban megjelenik) A rendőr bácsi a kapuban azt mondta, hogy ide kell bejelenteni. Találtunk egy pénztárcát.

Rendőrkapitány: Gyere csak közelebb kislányom. Mit találtatok?

Ilonka: Öcsi, gyere be te is!

Földes: Na öcsém a sípkát.

Öcsi: Kezét csókolom . . . (sípkáját lekapja)

Rendőrkapitány: Nagyot ösji kis öcsém. Hogy hívnak?

Öcsi: Én nem is vagyok öcsi. Én Jóska vagyok.

Ilonka: Ezt a pénztárcát találtuk. Itt kell beadni? (asztalra teszi)

Rendőrkapitány: (meglepelve) Na nézze Földes. A tátatárad tárcá. Szaladjon csak a méltóságos úr után. Talán még eléri.

Földes: (sapkát kap) Már is megyek. (el)

Rendőrkapitány: Hanem ebben pénz is volt ám gyerekek. (kinyitja)

Ilonka: (megbotránkozva) ami volt az most is benne van! Tizenegy pengő hatvanégy fillér volt benne. Nem vettünk ki belőle egy fillért se . . .

Öcsi: Pedig anyusnak nagykedvő kellene, pekem meg leventesipka.

Rendőrkapitány: (mosolyogva) Hát aztán minek nekem a levente sípka. Nagyon kicsi vagy még leventének?

Öcsi: De mikor ez a sípka olyan lekas. Aztán én is levente leszek, ha megnövök.

Ilonka: Elmebelünk kérem? Gyere Öcsi, anyus vár. (megfogja a kezét)

Rendőrkapitány: Várj csak kislányom, hátha az a bácsi, aki elvesztette, visszajön? Még a neveteket is szeretném tudni, kik voltak ezek a becsületes gyerekek?

Ilonka: Fazekas Ilonka vagyok. Ez meg Jóska, az öcsém.

Rendőrkapitány: Hol láktok?

Ilonka: A Kisdóifa utcában kérem.

Öcsi: Anyus a viciné.

Ilonka: Soká kell még várni? Már régen otthon kellett volna lenni.

Rendőrkapitány: Adok majd egy írást, azt megmutatjátok édes anyátoknak és elmondjátok, hogy itt jártatok, akkor nem lesz semmi baj. Hát az édesapád? Mivel foglalkozik?

Ilonka: (kötényével törli a szemét) Apus meghalt. Gyárba dolgozott, de már régen meghalt. Öcsi még pólyás volt.

Rendőrkapitány: Hogy hívják édes anyját? Már csak felírom.

Ilonka: Özvegy Fazekas Józsefné.

Öcsi: Én Fazekas Jóska vagyok. Második osztályos tanuló. Ma egyest kaptam az írkáma.

Rendőrkapitány: Látod, ez szép dolog. Ennek örülök. Hát szeretsz tanulni?

Ilonka: Oh, nagyon szeret iskolába járni.

Öcsi: De nem csak én. Az Ilonka is. Pedig csak éjjel tanul. Nappal mindig a nagyságánál van.

Rendőrkapitány: És te kislányom?

Ilonka: Negyedik elemibe járok.

Rendőrkapitány: S ki az a nagysága?

Ilonka: A háziasszony. Amikor otthon vagyok, akkor nekem kell a kis Dódival játszani és segíték a nagyságának mindenlélében a ház körül . . . Ezért aztán anyusnak fizet.

Rendőrkapitány: Akkor te nagyon derék kislány vagy? Földes: (beront lihegve) Csak a Köcsöndnél értem utol.

Már itt jön a lépcsőkön. (megtérli az iszádt homlokát) Jaj de futottam. Csodamód megörült a méltóságos ur. (kopogtatnak)

Rendőrkapitány: Tessék.

Kisfalussy: Jó napot kívánok. Hát megint itt vagyok.

(megpillantja az asztalon a tárcát, utána nyúl) Nini, az én tárcám. Ugy-e jól mondtam, hogy kopott jószág? Talán te találtad meg kislányom? Hogy hívnak gyermekem.

Ilonka: Fazekas Ilonka vagyok.

Kisfalussy: Na lám. Hát ezt a kis embert?

Őcsi: Én vagyok a Jóska Fazekas Jóska, második osztályu tanuló. Egyest kaptam az irkámra.

Rendőrkapitány: Nagyon derék gyerekek.

Kisfalussy: Hát aztán mit szeretnétek gyerekek? Na miért nevétsz olyan nagyon Jóska?

Rendőrkapitány: Nincs kisebb vágya, mint egy levante sapka.

Őcsi: Hát mikor ez olyan lukas. (keresztül dugja a lyukon az ujját)

Kisfalussy: Átvehetem kérem a tárcát?

Rendőrkapitány: Hogyne ké-e-m Alá tetszik írni ezt az elismervényt és azzal el is van intézve az egész.

Kisfalussy: (felemeli a tárcát) Nini, hát még a pénz is benne van? Akkor ez kislányom a tiétek.

Ilonka: Oh, köszönöm . . . izé . . . nem lehet . . . azt nem fogadhatom el.

Őcsi: De Ilonka. Akkor megvehetjük anyusnak a nagykendőt! És a leventesipka?

Rendőrkapitány: Már bocsásson meg méltóságos uram, de nem jó ennyi pénzt adni a gyerekek kezébe, esetleg az édesanyjuknak . . .

Kisfalussy: Persze, persze. Ehhez maguk jobban értenek. Hát hol is laktok kicsikém?

Ilonka: Itt nem messze, a Kisdíófa utcában. Nyolc szám.

Rendőrkapitány: (Félig sugva) Nagyon szegények lehetnek. Édes anyjuk segédháztügyelő, özvegy asszony, a kislány a háztulajdonoshoz jár dolgozni. Nagyon jól nevelt gyerekek Érdekes, hogy ilyenek közt találni a legbecsületesebb gyermekeket.

Kisfalussy: Akkor elmegyünk kicsikém édesanyádhoz és megveszünk ősédnek is a levante siphát.

Őcsi: Igazán? Bácsi, igazán? És anyusnak a nagykendőt?

Ilonka: Hallgass Őcsi. Nem szégyenled magad?

Kisfalussy: Micsoda nagykendőről beszélsz az őséd?

Ilonka: Semmiről. Csak úgy beszélsz.

Őcsi: Nem is igaz. Hanem holnap lesz Anyák napja és anyusnak ajándékot szoktak ilyenkor venni és kellene egy nagykendő, mert nagyon fázik a lépcsőházban. Mikor megtaláltuk . . .

Ilonka: Hallgass Őcsi, mert kikapsz otthon!

Kisfalussy: Kedves kapitány úr legyen olyan szives azt az írka írkát, hogy írjam alá. Magam is szeretném ezt a családot megismerni. Ugy ni, (tollal a kezében nézi az iratot, aláírja) Ugyebár kérem ezt nem kell kitöltenem? Itt az áll:

Jutalom a megtalálónak. Bizzák ezt kérem rám.

Rendőrkapitány: Kérem, ahogy tetszik.

Kisfalussy: Hát akkor ez rendben van. De mondó csak kislányom. Mi az az Anyák napja?

Ilonka: Minden évben májusban tartunk Anyák napját hogy megköszönjük azt a sok szeretetet és fáradságot, amit édesanyjunktól kapunk. Minden gyermek ilyenkor készít valamit. Levelet ír, virágcsokrot köt, kézimunkát készít, vagy vesz valamit az édesanyjának. Az iskolában nagy ünnepélyt tartunk, énekelünk, szavalunk és minden gyermek oda adja az édesanyjának azt, amije van. Csak én nem . . . (szemét törli) Nekem nincs semmim . . .

Kisfalussy: Gyere csak kislányom. Majd elintézzük mi ezt valahogy. Na kislány, köszöni szépen a kapitány bácsinak, aztán gyérünk.

Ilonka: Jó napot kívánok.

Őcsi: Kezét csókolom. Ugy-e bácsi, most megyünk levante siphát venni?

Függöny.

III. KÉP.

Szin: Egy szegény felhomályos szoba, közepén asztal, néhány szék, egy ágy, egy fiókos szekrény, az ablakon függöny. Néhány egyszerű kép a falon, Nagy tisztaság és rend.

1. JELENET.

Fazekasné, Pista és Boriska.

Fazekasné: (dobogást hall) Hála Istennek, már jönnek ezek a gyerekek. Hogy hollehettek ilyen sokáig? Biztosan kibúlt az egész ebéd.

Boriska: Jó napot vicinéní.

Pista: Őcsi itthon van vicinéní?

Fazekasné: Nincsenek itt a lelkeim, Még nem jöttek haza az iskolából.

Boriska: Az iskolából? Már régen kitöltünk Nem maradt ott senki Mondja, vicinéní, maga is eljön az Anyák napjára?

Fazekasné: Hogy mondja lelkeim? Anyák napjára?

Pista: Őcsi mit vett magának?

Boriska: Hát Ilonka meg se mondta? Holnap délután négy óraker anyák napja. Ott tartjuk az iskola kertjében. Én is szavalok.

Fazekasné: De hol lehetnek ezek a gyerekek?

Pista: Őcsi biztosan be maradt zárva. Ilonka meg várja

Fazekasné: Az nem lehet. Őcsi olyant nem esinált, amiért megbüntetnék.

Boriska: Vicinéní, de meg ne mondja! Vettem édes anyámnak (sugja) egy kancsót hat pohárral, Kéttő pengő nyolcvan fillér volt. Olyan szép poharak A kancsó vagy két literes.

Fazekasné: Aztán honnan volt a pénz kislányom?

Boriska: Kértem a papától. Minden nap elcsent a kapupénzből husz fillért. Haragudottis édes anyám, hogy olyan kevés a kapupénz. De apa csak nevetett De fog örülni édes anyám! Mindig nézegette azt a kancsót a kirakatban.

2. JELENET.

Előbbiek majd Kulcsárné.

Kulcsárné: Ejnye adta gyerekek. Hát nem halljátok, hogy édes anyátok keres? Menjeteek már no, szaporán. Hogy nem rösteltek itt pletykálni?

Boriska: Oh, anya sokszor kiabál . . .

Pista: Multkor is felszaladtam az emeletre . . .

Kulcsárné: Csak lennétek az én gyerekeim!

Fazekasné: Ejnye, ejnye Boriska, menjenek, ha az édes anyjuk keresi.

Boriska: De ha Ilonka megjön, akkor lejövök.

Pista: Én meg megmutatom Ősinek az új fűtőgömböt. Ugy fűtől, hogy no. (belefúj egy sipba teljes erővel, a két asszony a fűlét befogja)

Kulcsárné: Hogy lehet ilyen csintalan valaki? Na, menjenek már.

Boriska: Gyere Pista, hátha kapunk anyától valamit (elmennek)

Kulcsárné: Borzasztón vannak ezek a gyerekek nevelve. Az én kislányom ilyen volna, hát kétségbe esnék. De az nagyon jó kislány ám. Higye el kedves vicéné asszony, olyan mint egy falat kenyér. Most is egy pengőt kunyerált ki az uramtól a lelkem. Hogy ugymondja, anyák napjára. Ugy csináltam, mintha nem hallanám. Nekem akar a lelkeim valamit venni.

Fazekasné: Csak azok a gyerekek jönnének már. Azt se tudom, hogy mit gondolják.

Kulcsárné: (folytatva) Pedig milyen sok kell. Képzeld csak, most volt itt a villanyszámlás. Őt pengő hatvan fillér. Pedig alig égetem. Hogy ilyen megrádra ez a villany. Mondta is az uram, hogy ki kellene kapcsoltatni, de nem engedtem, mert akkor nem tudna dolgozni a sötét lakásban. Alig tudtam kilizetni. A héten csak tizenhét pengőt keresett . . . De vicinéní asszony, maga ide se hallgat?

Fazekasné: Ne haragudjon kedves szomszéd asszony, de azt sem tudom mit csinálók? Képzeld, már két óra és a gyerekek még nincsenek itthon . . .

Kulcsárné: Ugyan vicéné asszony, hogy lehet ilyen. Biztosan valamiért becsukták őket. Majd haza kerülnek.

Fazekasné: Micsoda? Az én gyermekeimet? Hová gondol Kulcsárné asszonyom. Ilonka inkább a föld alá süllyedne. Minden nap megtanulja a leckéjét, pedig sokszor éljél is van mire elkészül. (sugva) Tudja, hogy a háziasszony mennyire kihasználja.

Kulcsárné: Na nem azért mondom, de sokszor belekeveredik ártatlanul az ilyen gyermek. Hej pedig, de nagy szükség van rájuk idehaza. Különösen most, amikor szükiben a kenyér. Az én lányomnak is most kellett azt a pengőt kicsalni az uramtól . . .

Fazekasné: Látja Kulcsárné asszonyom, az én Ilonkám nem is szólt egy szót se. Ugy látszik nem akart a jóleléte szomorúságot okozni. Ahá, talán most jönnek. (kinéz az ajtón) Csak a Fazekas ur volt a tizenötből. Már meggyedhárom. Egész elhűl a kis ebédjük. Bizony nem igen telek tűzelőre, hogy melegen tartsam . . .

Kulcsárné: Ejnye, de jó, hogy szól vicéné asszony. Én is ott hagytam a borsősböszelket. Még odasül. Kár volna a busért . . . Azaz hát, tudja . . .

kaptam egy kis borsót, aztán maradt egy kis hus, mert hát nagyon szegényen telik csak. De már megyek is. (ajtó felé indul, megáll) Jaj, majd ellejeztetek, ugye nem haragszik kedves vicéné asszonyom, ha a számépités csak a jövő hónapban fizetem ki. Tudja az a villanyszámla, meg az a sok minden. Ugye nem haragszik kedves Fazekasné lelkeim, de elsejtn biztosan megadom. Na Isten áldja meg. (el).

Fazekasné: (magában) Csak még ez hiányzott. Pedig mennyire számítottam rá. Ugy kellett egy sapka annak a szegény gyerekek. De hát ez így van. Ugy látszik mégse vagyunk olyan szegények. Hiszen még nekem is tartoznak. Furcsa világ ez. (felugorva) Istenkém, ezek ök. Szólt atyám, egy ural jönnek. Uram segíts . . . Ilonka neveti Hála Istennek!

III. JELENET.

Fazekasné, Kisfalussy, Ilonka és Őcsi.

Fazekasné: (a beszélő Ilonkához) Csak hogy megjöttél édes kislányom. (megcsokolja és idegenül néz a belépő öreg urra)

Kisfalussy: Jó napot kívánok. Ezeknek a jó gyerekeknek az édesanyját keresem. Doktor Kisfalussy Dezső miniszteri tanácsos vagyok. (kezet fog)

Őcsi: (beront, kezében lengeti az új leventesiphát) Kezít csókolom anyuskám. Nézze, leventesipka. Ugye szép? Ez a bácsi vette. (kezet csókol az anyjának).

Fazekasné: (zavartan simogatja Őcsit) Isten bosta nálunk. Kérem mit tehetnék . . . Ilonkám, húzd el a függönyt. Olyan sötét van itt. (zavartan tördöl egy székkel a kötélnével) Tenek méltóságos uram helyet foglalni. Az Istenért csak nincs valami baj?

Kisfalussy: (leül) Baaj? Dehogy is van. Csak azért jöttem, mert látni akartam azt a derék jó asszonyt aki ilyen becsületes gyermekeket nevel. Olyan gyermekeket, akik amikor a szívük fáj hogy nem vehetnek ajándékot édes anyjuknak Anyák napjára, mégis bevisszák a talált pénzt a rendőrségre. Ezt jöttem megköszönni magának jó asszony. Mondhatom, bősike lehet a gyermekeire.

Fazekasné: (boldogan) Izé . . . kérem, én tudom, az én kislányom jó kislány.

Kisfalussy: Hogy jó? Az nem is beszéd. Igazán örülök, hogy magukat felkerestem. (körülnéz) Hát bizony, amint látom, elég szűkös viszonyok között élnek. De mint tagyog minden a tisztaságtól. És ezeket a kézimunkákat te csináltad Ilonka?

Fazekasné: Csak tavaly készítette a lelkem, mert az idén nagyon el van foglalva. Sokszor kilencig is a háziasszony nál van, aztán pedig tanulni kell, mert ő akar mindig az első tanuló lenni . . . A butorokat tetszik nézni? Kopott jószágok. Nem volt ám ez így kérem nálam. Csak amióta szegény jó uram meghalt. Isten nyugosztalja. Nagyon jó helyeken szolgáltam én kérem. A Krécsy kegyelmes uréknál hat évig voltam. Olyan szép holmit gyűjtöttem össze, hogy azt bárki megnézhetette. De hát az uram nagyon sokáig beteg volt, aztán apránként mindent el kellett adni . . . De azért hála Istennek kérem, még mindig megsegített az Isten . . .

Kisfalussy: Már pedig kedves asszonyság én bizony úgy határoztam, hogy ezt a pénzt, ezt a néhány fillért amit a gyermekek találtak, oda adom magának . . .

Fazekasné: De bocsánatot kérek méltóságos uram, nem érték én az egészből semmit.

Kisfalussy: Legjobb lesz, ha a kis Ilonkát megkérjük, mondja el, hogy történt, mert bizony még én se tudom.

Öcsi: Majd én! Tudja anyus az úgy volt, hogy olyan lyukas volt a sapkám, hogy elhajtottam. Ilonka meg megkereste, hogy majd ő megvarrja. Akkor találta a bokor alatt azt a bugyellárist. Benne volt a pénz.

Kisfalussy: És te szerettél volna nagykendőt venni édes anyádnak, de Ilonka nem engedte, hanem bevitték a pénzt a rendőrségre. Éppen akkor jártam én is ott. Nekem csak erre a pénztárcára van szükségem, hogy bebizonyítsam annak a nagyszájú gazdaasszonynak, hogy Mari becsületes lány, de a pénzt magának kell elfogadni.

Fazekasné: (boldogan öleli magához Ilonkát) Gyere ide Ilonkám (megcsókolja hosszan) Látod édes kislányom, semmivel sem szereshetnél volna nagyobb örömet édes anyádnak. Óh, milyen boldog vagyok, hogy te a szivedre és a lelkedre hallgattál. Nagyobb örömet nem is szereshetnél volna nekem. (kezét rátesszi a pénzre és eloltja) Vigye el ezt a pénzt innen méltóságos uram! Segény vagyok, de nem fogadhatom el, akkor nem lehetnék büszke az én gyermekeimre. (mindkét gyermeket magához huzza, felváltva csókolgatja és közben kötényével törülgeti a szemét)

Kisfalussy: (maga elé nézve, zavartan markolja össze

a pénzt és begyüri az oldalsebébe, közben egyre a fejét csóválja) Micsoda szív, micsoda lélek! (moormogja magában)

Fazekasné: Óh édes Ilonkám, meg van már nekem az igazi ajándékom. Tudom, hogy holnap Anyák napja van, lássa méltóságos uram azt is tudom, hogy nagyon sok anya lesz ott, sokan kapnak igen nagy ajándékot, de ilyen nagy boldogságot, ilyen szép ajándékot tudom, hogy nem fog kapni egy sem. (ismét megcsókolja Ilonkát) Nagyon, de nagyon boldoggá tettetek.

Kisfalussy: Nézze . . . Fazekasné . . . Én gondoltam valamit. Maga már jobb házaknál is szolgált. Én meg úgy is torkig vagyok a házvezetőnőmmel, ha innen szabadulni tud, költözzenek hozzám, vezesse az én háztartásomat. Nekem ilyen becsületes emberekre van szükségem . . . Legalább egy kis élet költözik be az én szegény agglégényi lakásomba.

Fazekasné: Óh méltóságos uram, a két gyerekkel?

Kisfalussy: Igen, igen, Na, mondja, ugye eljön?

Öcsi: Hová? A bácsiékhoz? Lakni? . . . Hurrá? Hopp! (fel akarja dobni a levele szipkáját) Hohó! Ezt a szipkát nem szabad feldobni. Ez már nem lyukas! Függyöny!

HIVATALOS RÉSZ

4226—1936. szám.

Valamennyi áll. el. isk. Igazgatójának, közs. iskola tek. Iskolaszékének, izr. és urad. el. isk. tek. Tanítójának,

Allomáshelyén.

Az iskolázató szülők terheinek könnyítése céljából kiadott 1932. évi 11.801 sz. VKM. rendelet (megjelent a Hiv. Közöny 1932. évi 2. számában) úgy intézkedett, hogy annak megjelenésétől számított öt éven át tankönyvet és segédkönyvet változtatni nem lehet. — A folyó 1936—37. tanévvel ez az öt évi zárlati ciklus lejárt.

Mint hogy a fenti rendelet kibocsátásának indítókául szolgáló nehéz gazdasági viszonyok még mindig fennállanak, a VKM. ur 1936. nov. 24-én kelt 3196. eln. sz. rendeletével elrendelte, hogy az elemi és gazdasági népiskolákban jelenleg használatban levő tankönyveket és segédkönyveket folytatódóan további 5 éven át, azaz 1942—43. tanévig változtatni,

illetve más könyvekkel kicserélni nem szabad.

Ezen általános intézkedés alól kivételnek csak új tantervnek fokozatos életbeléptetésével, vagy tantervek esetleges megváltoztatásával kapcsolatban és jóváhagyás végett előzetesen a VKM. urhoz bejelentendő, egészen különleges esetekben van helye. Az ilyen módon kivételesen engedélyezett tankönyvek és segédkönyvek engedélyezésük keltétől számított 5 éven át ugyan-csak nem változtathatók.

Felkérem a Cimet, hogy a VKM. ur rendelkezéséhez feltétlenül alkalmazkodjék.

Szolnok, 1936. december 22.

A kiadvány hitelű: Hivatalfőnök megbízásából:
vitéz Bányai s. k. Dr. Kovács János s. k.
ber. áll. isk. igazgató. tanügyi titkár, hiv. főnök h.

4098—1936. szám.

Valamennyi áll. közs. izr. és magán elemi isk. tek. Igazgatójának, Iskolaszékének, Allomáshelyén.

Heljai Nándor ny. szinigazgató irodalmi és művészeti nyilvános előadásait, amelyet az ifjúság számára óhajtott tartani, a m. kir. Vallás és Közoktatásügyi Minisztérium 11.892—1936. III. szám alatt pártolólag ajánlotta az illetékes rendőrhatalomok figyelmébe.

A Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium f. évi november hó 21-én kelt 38750—1936. V. 1. ú. o. számú és a debreceni tankerületi kir. Főigazgató ur 334 1936-7. számú rendelete alapján az említett előadásokra a tekintetes Igazgatóság figyelmét felhívom.

Erről a tekintetes Igazgatóságot tudomásulvétel és további eljárás végett értesítem.

Szolnok, 1936. december 23-án.

Hiv. főnök megbízásából:
Dr. Kovács János s. k.
tanügyi titkár, hiv. főnök h.

4099—1936. szám.

Valamennyi elemi iskola, önálló gazdasági, iparos-tanonciskola és kisdedovoda tekintetes Vezetőjének

Allomáshelyén.

A tanker. kir. Főigazgató ur 329—1936—37. sz. rendeletéből tudomás és további eljárás végett közlöm:

A nevelés és oktatás gyakorlati kérdéseinek szolgálatában 1937. év január havában új folyóirat jelenik meg. — Címe: „Nevelésügyi Szemle”. A szerkesztő-bizottság elnöke: Kispartai János. Várkonyi Hildebrand és Somogyi József közreműködésével szerkeszti Tettamenti Béla. Mivel a lap célkitűzése a nevelés- és oktatásügy minden területére kiterjedő egységes szellemű tájékoztatás, szerkesztői pedig elismert nevű szaktekinéltek, a folyóiratot a legmelegebben ajánlom az oktatórend figyelmébe és pártfogásába.

Előfizetési ára évi 10 P. — Az előfizetés ügyét dr. Szalkay Zoltán (Szeged, Baross-utca 2) intézi.

Debrecen, 1936. évi december 22-án.

vitéz dr. Bessenyei Lajos sk.
tanker. kir. főigazgató.

Szolnok, 1936. december 15-én.

A kiadvány hitelű: Hivatalfőnök megbízásából:
vitéz Bányai s. k. Dr. Kovács János s. k.
ber. áll. isk. igazgató. tanügyi titkár, hiv. főnök helyettes.

4033—1936. szám.

Valamennyi el. isk. tek. Igazgatójának és Tanítójának

Allomáshelyén.

A kir. Magyar Egyetemi Nyomda kiadásában megjelentek az alábbi vezérkönyvek:

1. **Drozdy Gyula:** *A földrajz tanítása a IV. osztályban.* A földrajz tanításának módját ilyen részletesen megvilágított könyv eddig még nem jelent meg a magyar pedagógiai irodalomban. A vezérkönyv első részében a földrajz tanításának elméletével foglalkozik a szerző, miközben élvezetesen fejtegeti a pedagógiai értékeit mindazokat az elveket, amelyeket a Tanterv földrajzi anyagának feldolgozása közben követelnünk kell. Részletes tanmenetet találunk a könyvben, amely az osztott, részben osztott és osztatlan iskolában egyaránt felhasználható. Ezt követik az óráról-óra ki dolgozott művészi mintatanítások, vázlatpontok szerint haladó tanítási-tervezetek, amelyekből megképpóan bontakozik ki ennek a legfontosabb nemzeti vonatkozású tárgynak minden pedagógiai szépsége. Valamennyi tanítási-tervezetben ott találjuk azt

a térkép vázlatot, amelyet a tanító a táblára, a gyermek pedig a füzetbe rajzolnak. Ára 8 P.

2. Szalatsy Richárd és Ferenczi István: *A történelem, polg. jogok és kötelességek tanítása.* Ennek a kötetnek különös jelentősége van azért is, mert a történelem, valamint a polg. jogok és kötelességek tanításaihoz eddig magyar nyelven számottevő vezérkönyv még nem jelent meg. Ez a vezérkönyv az első, amely részletesen foglalkozik a két tantárgy tanításával. A könyv, mind az osztott, mind a részben osztott, valamint az osztatlan iskola tantervi anyagának feldolgozási módját tárgyalja, a módszert tudatosító fejtegetésben és a tanmenet szerint kidolgozott művészi mintatanításokban. Ára 6 P.

3. Kaposi Károly és Stolmár László dr.: *A természeti és gazdasági ismeretek tanítása a III—IV. osztályban.* A természeti és gazd. ismeretek tanításának módszerét nemcsak elméleti fejtegetések keretében ismerteti ez a könyv, hanem a falusi és városi iskolák számára részletes tanmenetet nyújt s ennek alapján mintaleckékben dolgozza fel az egész évi anyagot. A könyv teljesen a munkaiskola szellemében készült, s részletes utmutatással szolgál arra, hogy miként kapcsolhatjuk össze, illetve szöhetjük át a természeti ismereteket gazdasági vonatkozásokkal. A könyvben igen sok beszédes illusztráció van, amelynek segítségével a tanító a rejtettebb természeti szerkezeteket szemléltetheti és megvilágíthatja. Ára 5 P.

A népiskolai egységes vezérkönyvek sorozatában megjelent köteteket egyetlen tanító sem nélkülözheti, aki a tanítás menetét a mai kor követelményeinek megfelelő színvonalon kívánja tartani, azért beszerzését egy a tanítói könyvtárak, valamint vármegyéim tanítóságának figyelmébe melegen ajánlom.

Szolnok, 1936. január 5-én.

A kiadvány hiteléről:
vitéz Bányai s. k.
ber. dll. el. isk. igazgató.
iskolafelügyelő.

Hivatalfőnök szabadságon:
Dr. Kovács János s. k.
tanügyi titkár,
hiv. főnök helyettes.

751—1936. szám.

Valamennyi áll. el. iskola Tekintetes
Gondnokságának

Állomáshelyén

A V. K. Miniszter ur kívánatosnak tartja,

hogyan az Országos Közegészségi Egyesület kiadásában megjelenő „Egészség” című folyóiratot az erre fedezettel rendelkező állami elemi iskolák a tanítói szakkönyvtárak részére megrendeljék.

A V. K. Miniszter ur f. évi január 28-án kelt 58.559. sz. rendelete alapján felkérem a tek. Gondnokságot, hogyha a felügyeletére bízott iskola könyvtári költségvetése a kölcsön tankönyvtár szükségleteinek kielégítése után erre fedezetet nyújt az „Egészség” című folyóiratot a tanítói könyvtár részére rendelje meg.

A folyóirat az Országos Közegészségügyi Egyesület titkári hivatalánál (Budapest, VIII. ker. Eszterházy-u. 9.) rendelhető meg. Előfizetési ára az áll. el. iskolák részére évi 4 pengő.

Szolnok, 1937. február 18-án.

Hiv. főnök megbízásából

Dr. Kovács János
tanügyi titkár, hiv. főnök
helyett.

Határidő emlékeztető.

Március hó.

1. Igazolatlan mulasztók kimutatása.
- 1—5. Helyi hatóságok, tantestületek gyűlése.
- 1—5. Tantestületi tagok múlt havi mulasztásáról kimutatás.
15. Nemzeti ünnep.
15. Igazolatlan mulasztók kimutatása.
15. Áll. isk. tanítók áthelyezési kérése, természetbeni lakások kimutatása, hivatalból áthelyezendő tanterekre vonatkozó javaslat és a tanév végén megüresedendő állásokról kimutatás (feltüntetve rajta a tanulók és tanítók szám-arányát) a kir. tanfelügyelőhöz beterjesztendő. (Összesítő volt A. B. C. D. kimutatás) 59.200—1935. sz. r. H. K. 1935. évi. 4. sz.*
30. Az iskola helyi hatósága a tanév megrovíditését kérheti indokolt esetben a Közig. Biz.-tól. (130.700—1922. VIII. sz. r. 44—48. §. H. K. 1923. 2. szám.

Április hó.

1. Igazolatlan mulasztók kimutatása.
- 1—5. Helyi hatóságok tantestületek gyűlése.
- 1—5. Tantestületi tagok múlt havi mulasztásáról kimutatás.
15. Igazolatlan mulasztók kimutatása.
15. 1—2 tanítós iskolák III. negyedévi beléleti jelentése.

*Lapunk zártakor megjelent vkim. rendelet e határidő megváltoztatása. (Lásd H. K. 1937. évi 5. számol.)

H I R E K

Helyettesi megbízás. A vallás- és közoktatási miniszter ur *Bencs Sarolta* okl. tanítónőt a törökszentmiklósi-ujballai, *Adrián Margit* okl. tanítónőt a törökszentmiklósi-oballai, *Szilágyi Elemér* okl. tanítót a tiszaföldvári-pusztahéki áll. el. iskolához helyettes-tanító minőségben alkalmazta.

Segédtanítókká nevezte ki a miniszter ur *Tóth Jolán*, *Fekete Kálmán* és *Ujházi Irén* helyettes tanítókat a jberényi kült. áll. iskolához, *Bajkán Lajos* helyettes tanítót a kenderesi-szabolcsszállási áll. el. iskolához, özv. *Kovács Lászlóné* h. tanítónőt a rákóczi-falvai, *Varjassy László* h. tanítót a szelevényi és özv. *Acsainé Mohay Margit* h. tanítónőt a pusztatenyői áll. el. iskolához,

Áthelyezés. *Liszy Pál* áll. h. tanító törökszentmiklós-ujballáról Velence-ujtelepre, *Méhes Gyula* Dévaványa-ársányhátról, Szolnok-alcsipusztára és *Gyenesné Berky Brigitta* áll. tanítónő Szolnok Alcsiből Dévaványa-Vársányhátra helyeztetett át.

Nyugdíjaztatott Mohácsi B. István kis-újszállási és *Tóth Béla* pusztafelsővársányi urad tanító.

Lemondás. *Pénzes István* tiszaroffi rk. tanító állásáról lemondott.

Iskolafelügyelői kinevezés. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter ur a jászberényi belt. áll. el. iskolák felügyeletével *Módos Jenő* szolnoki áll. el. isk. igazgatót bízta meg; Gratulálunk!

A mezőtúri tanyai körzet felügyeletével *Mihályfalvy József* turkevei áll. el. isk. igazgatót bízta meg a miniszter ur, aki eddig a kisújszállási körzet iskolafelügyelői munkakörét látta el.

Tanítói jubileum. A törökszentmiklósi róm. kat. tantestület két érdemes tagja *Fehér József* és *Wagner Anna* most töltötte 25 éves tanítói szolgálatát. Ebből az alkalomból a rom. kat. egyházközség és tantestület meleg ünnepélyben részesítette a jubilánsokat. Az egyházközség nevében dr. *Bóthy Lajos* érseki tanácsos, esperes-plébános üdvözölte őket. Meleg, szívbőljövő szavakkal mondott köszönetet krisztusi szellemben, becsületes szorgalommal és kitartással végzett nemes munkájukért. Majd *Gulyás Mátyás* világi elnök és *Pintzér József* igazgató-tanító fejezték ki nagyrabecsülésüket és jókívánataikat. Majd a kollegális szeretet zálogaként átadta a jubilánsoknak a főpapa és a tantestület értékes ajándékát. A magunk

részéről is kartárai meleg szeretettel üdvözöljük ünnepelt kartársainkat, öszintén szívvel kívánva nehéz munkájukhoz további sikert és Isten bőszéges áldását!

Tilos a lakbérilletmények leköltése. A hivatalos lapban rendelt jelent meg, mely a lakbérilletmények leköltését újból szabályozza, ezzerint a tisztviselő a lakáspénzt csak olyan követelés kielégítése céljából engedélyezheti, amely lakóháznak, vagy lakásnak a saját részére való építéséből vagy megszerzéséből ered. Az új rendelet szerint ezt a körülményt a tisztviselőnek igazolnia kell. A rendelet a tisztviselők eladósodásának meggátlását célozza.

Az állástalan tanítók országos egyesületet alakítottak, melynek alakuló gyűlése Budapesten február 14 én volt. A gyűlésen mintegy 250 állástalan tanító és tanítónő vett részt. Az alakulás célja a reménytelennek látszó helyzet megváltoztatása, a kenyérkereseti lehetőségek felkutatása és állástalanok részre való megszerzése. Kéri, hogy a VII—VIII. osztályokat nyissák meg, a magánoktatást, levente-oktatást, népművelői előadói tiszteket, a cserkészetben a fizetéssel járó vezetői állásokat stb., melyeket mások mellékeresetként foglalnak el, állástalanoknak juttassák. Az új egyesület, mely elnökévé *Csiki Kálmánt* választotta, *Fiatal Tanító* címen lapot is indít, melynek évi elűzítése 1 P.

Arckép leleplezés. A Csöngrád vármegyei Általános Tanítóegyesület Mátrai üdülőháza részére megfestette elnökének *Csernai Mátyásnak* továbbá *Kiss Károly* és *Gombkötő Antal* kir. tanfelügyelő arcképeit, kiknek értékes közreműködése hozta létre az egyesület üdülőházát. Nagy ünnepség keretében leleplezték le az arcképeket, melyeket aztán népes küldöttség vitt különvonattal Mátraházára, hogy ott hirdesse az áldozatkészség, a megértés és összefogás intézményeket teremtő nagyszerűségét

60 éves jubileum. A Szabolcsvármegyei Általános Tanítóegyesület most ünnepelte diákközségülés keretében 60 éves fennállásának évfordulóját. Ez alkalomból örökös díszelnökké választották Thuránszky Pál főispánt, vitéz dr. Bessenyei Lajos tankerületi főigazgatót, dr. Borbély Sándor alispánt, Szohor Pál polgármestert, dr. Teslery Károly vez. kir. tanfelügyelőt, Rákos István kir. tanácsost, az Eötvös-Alap elnökét, Berkenyi Károlyt a Tanítóegyesületek Szövetségének elnökét, Galfa Endrét az Állami Tanítók Orsz. Egyesületének elnökét és Ormós Lajost a Ref. Tanítók Országos Egyesületének elnökét.

Kartársak szives figyelmébe! Tévedések elkerülése céljából az elnökség ezúton is közli, hogy minden állami, községi, társulati, uradalmi, izraelita, magániskola és óvoda rendes és segédi minőségben alkalmazott tanítója vagy óvónője hivatalból kötelezett tagja a *Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Általános Tanító Egyesületnek*, Évi tagdíj 4 P. Tagdíj ellenében minden tag megkapja az egyesület hivatalos lapját a Népművelést. A lap visszaküldése tehát senkit nem mentesít a tagdíj fizetése alól. A tagdíjak Csíky Ernő áll. isk. igazgató egyesületi pénztáros Szolnok, Thököly-uti áll. iskola címére küldendők. *Az évi tagdíjak tanévenként és nem polgári évenként iratnak elő.* Csekk-számla száma 57.480

Nyugtázások: Tagdíj címen: Lélek Kálmáné 4 P. Jászberény, Bogyó Béla 3 P. Jászfelsőszentgyörgy, Vincze Imre 4 P. Pusztaszenttamás, Tóth Erzsébet 4 P. Kisujszállás, Kaplonyi József, Kaplonyi Józsefné, Szurgyi Pál, Róczy Nándorné, Kovács Nándor, Kovács Nándorné, Renner Lászlóné, Hajdu Lászlóné, Konti Julia, Oldall István, Oldall Istvánné, Horváth Lajosné, Burger Jánosné Rákoczfalva, Feiszthámmel Károly Szajol 4—4 P. Ország Pál 2 P. Budapest, Koós Andorné Turkeve, Várhegyi György, Várhegyi Györgyné, Vitárius Endre, Imrefalvi József, Venusz Mária Jászberény 2—2 P. Tóth József, Tóth Józsefné, Lándory Ilona, Horváth G. Mária, Csatáry Lajos, Molnár Győző, Dobóné, S. Sarolta, Zöldiné, Sz. Anna, Horváth Imre, Benedek József, Gonda János, Vámos Lajos, Szathmáryné, F. Róza, Kiss Agnes, Fodorné, Cs. Ilona, Kosnár Lajos, Várady József, Szakács János, Fodor Zsigmond, Kasza Sándor, Lőrinc János, Szadayné, K. Rozália, Korda Julia, Szakács Jánosné, Tóthné K. Mária, Bányainé, N. Irén, Nagyné, P. Mária Mezőtúr, Gulyás Károly Kunszentmárton 4—4 P. Haám Károlyné 2 P. Módos Jenő, Czifra Sándor, Jancsó Kajetánné, Sztipics Bódogné, Szabó Béláné, Tóth Piroksa, Polonyi Róza, vitéz Nagy Ferencné. 1—1 P., Nyitrai Leona 6 P. Szolnok, Józsa Erzsébet 2 P. Tiszasüly, Grünfeld Berta 8 P. Turkeve, Sonkolyiné, M. Vilma Cserepesi Tarján József, Fazekas Károly. Gyenes Margit, Sándor Irén, Schmidt Irén, Szegedy Istvánné, dr. Borbély Lászlóné, Török Kálmáné, 4—4 P. Szolnok, Markóth Dezső, Markóth Dezsőné, Kálmán Katalin, Vida Gyula, Vida Gyuláné, Barcsay Mária, Kiss Sándor, Kissné, Illés Margit, Turai Margit, Halasy Sándor, Flórenczné, G. Ilona, 2—2 P.

Homok, Papp Gábor 4 P. Czibakháza, Röder Margit 4 P. Tiszavárkony, Forgó Pál 4 P. Szelevény, Horváth Gyula 2 P. Szolnok, Boros Ilona 4 P. Kunhegyes, Méri Terézia 8 P. Törökszentmiklós. Folyt. köv.

Temetkezési díj címen: Ország Pál Budapest, Kopasz Sándor Kunmadaras, Bogyó Béla Jászfelsőszentgyörgy, Pálmay Károlyné, Jászberény 1 P 20—1 P 20 f. Magyar Károly 3 P 60 f. Jászberény, vitéz Iványi Károly 2 P 40 f. Bättki Antal, Érpárti Mária Baloghné, F. Mária, Martikány István 1 P 20—1 P 20 f. Kunszentmárton, Renner A. József 2 P 40 f. Szajol, Markóth Dezső, Markóth Dezsőné, Vida Gyula, Vida Gyuláné, Kiss Sándor, Kissné, Illés Margit, Flórencné, S. Ilona, Vida Gyula Homok, Sikolya Albert, Kerekes Eszter Annyal Mária, (Wendel Anna?) Soós Józsefné 1 P 20—1 P 20 f. Soós József, Mogyorós János, Tiszaföldvár, Feiszthámmel Károly Szajol 2 P 40—2 P 40 f. dr. Halmos Andor 3 P 60 f. Szekszárd, Glódeákné, L. Mária Mezőtúr, Schlaghammer Gyuláné Bpest 1 P 20—1 P 20 f. Bihary István 3 P 60 f. dr. Kovács János 1 P 20 f. Szolnok, Szabó Róza Kunszentmárton 1 P 20f. Molnár Béla, Molnár Béláné, Mezőtúr 2 P 40—2 P 40 f. Egner Ilona 3 P 60 f. Szolnok, Molnár Lujza 4 P 80 f. Jászberény, Fodor Zsigmond, Fodor Zsigmondné. Csukás Mihály, Szakács Andor, Kiss Agnes, Tóth József, Tóth Józsefné, Molnár Győző, Csatáry Lajos, Zöld Jánosné, Szakács Jánosné, Bányainé, N. Irén, Korda Julia 1 P 20—1 P 20 f. Kosnár Lajos 3 P 60 f. Lándory Ilona, Benedek József 2 P 40—2 P 40 f. Dobó Sándorné, Gonda János 6 P—6 P. Mezőtúr, Oroszi Viktória 2 P 40 f. Szolnok, Méri Teréz 2 P 40 f. Törökszentmiklós. Folyt. köv.

Szerkesztői üzenetek.

Tanyai tanító. Értesülésünk szerint több tanyai kartársunknak is levonták a 2 értékegyiséget. Az 1926. évi VII. tc. 4. §-a kimondja, hogy az első tanyai tanítónak 2 kat. hold, minden további tanítónak 1 kat. hold föld jár fizetésbe be nem számítható javadalomként. Ha ilyen sérelem érte, forduljon kérvénnyel a miniszter urhoz. A levonást megszüntetik s két évre visszamenőleg kártalanítják.

A vármegyei ált. tanítóegyesület Temetkezési Alsztyája jótékony intézmény. Minden tanítótársunk saját érdekében csatlakozik, ha tagnak belép.

RÉNYI DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113.

Piac-út.

Legnagyobb raktár
Közigazgatási ügyvédi,
iskolai, közjegyzői, pénzügyi,
és más hivatalos nyomtatványokból,
irodai felszerelések, irogepekből és
írógépszalagokból. **Üzleti könyvek gyára.**
Dobozgyártásban készülnak az elismerten legjobb
kereskedelmi, patent, raktári és gyógyszerészeti dobozok.
A vidéken legjobban berendezett **hőnyomtatás** gépekkel a
legártósabb kivételű könyvtáraknak, a leggyorsabb
a legkényesebb írást is leköltető **hőnyomtatás**
hőnyomtatás elegáns, izléses kivitelben, a
legolcsóbb árak mellett készítenek
könyveket, röplapokat, táblázatokat
lakodalmi és bál meghívókat
és minden fajtá **hőnyomtatás**
nyomtatás munkái.

Hőnyomtatás. Üzleti könyvek gyára.

Ifjusági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók

Rényi Dezső

könyvesboltjában, Szolnok.

*A Vármegyei Tanítótestület által kiadott „ÉRTESÍTŐ
HÖNYVÉLSHÉ” hapható. 202 Ára netto 18 fillér.*

XXX. évfolyam.

3-4. szám

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYE

NÉPMŰVELÉS

Felolvasó szerkesztő:
Királdi Károly

Felolvasó kiadó:
Csiky Ernő

Szolnok, 1937. március—április hó.

RENYI DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK.

TELEFON 113.

RENYI DEZSŐ

Tanhönyvek

Tanszerek

Hönyvötések

Nyomtatványok

SZOLNOK

BOCSE-U. **15**

RÉNYI DEZSŐ, SZOLNOK

PIAC-TÉR.

KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ

TELEFON 113.

Raktáron van és azonnal szállítható:

- 945. Helyreállítási elszámolás
- 946. Bátorlelőszámolás
- 647/a. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, költségvetés, költségvetés, költségvetés, költségvetés, költségvetés
- 647/b. Állami elemi népisk., óvodai gondnok s. (együttes) költségvetés, belső kimutatás beiratási díjakról
- 648. I. Kimutatás egyenesádról
- 649. II. Kimutatás egyenesádról, 3/4-os pótlóadól
- 650. III. Kimutatás a készpénz- és termékhozzájárulásról
- 651. IV. Kivonat a bérszerződésből
- 652. V. Kimutatás a pótványok jövedelméről
- 653. VI. Kivonat kölcsöntörleszt. tervezetből
- 654. VII. Kimutatás hitoktatási díjak megállapításához
- 955. VIII. Kimutatás fűtési és irodai átalány megállapításához
- 656. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és értékéről
- 657. Átvételi elismervény anyagokról
- 658. Napszámjegyzék

- 915. Leltári napló (1. sz. minta)*
- 616. Szakleltár (2. sz. minta)*
- 917. Szobaleltár (4. sz. minta)

Nyomatványok az 1921. évi XXX. törvények végrehajtásához.

- 1. m. Tanköteles törzskönyvi lapja
- 2. m. Kisérvéllel törzskönyvi lap átküldéséhez
- 3. m. Óvá- és tanköteles korba lépő gyermekek bejelentése
- 4. m. Beköltözött gyermekek bejelentése
- 5. m. Végleg elköltözött gyermekek bejelentése
- 6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
- 7. m. Kivonat a halálozási anyakönyvből (szept. 1-től.)
- 8. m. Kivonat a halálozási anyakönyvből (aug. 31-ig.)
- 9. m. Jelentés
- 10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanoncok számában az előző évi szeptember 1. óta beállott változásokról

Önálló gazdasági és gazdasági ismétlő-iskolák számára.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium 1922. évi 139.109. sz. rend. előírt 1-41. mintájú nyomtatvány

- 724. Felvételi napló.*
- 725. Mulasztási napló*

Kisdedódvódák számára.

- 727. Haladási napló puha kötésben az
- 728. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dajkák részére

Iparos- és kereskedőtanonciskolák számára.

- 746. Költségvetés
- 748. Felvételi napló*
- 749. Tanulmányi napló*

- 750. Előmeneteli és mulasztási napló*
- 751. Anyakönyvi törzslap
- 752. Iparostanonciskolai bizonyítvány

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készültek és azok használatára kötelezők. A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számítjuk és postát utánvéttel küldjük meg. A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy mintaszámot is, valamint a külső vagy belső ívet is pontosan megjelölni. A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül elintézzük. A *-gal jelölt nyomtatványokhoz külön ív (borítékív) is kapható.

Iskolai nyomtatványok.

- 659/6 Népiskolai helyi tanmenet A) L)
- 661. Könyvtári költségvetés
- 662. - enztári napo es számadás köve
- 663. Állami elemi iskolai (kisdédódvóda) anyagszámadási könyv. Kőve, 5 évre
- 663. Áll. elemi isk. (kisdédódvóda) anyagszámadás*
- 665. Kimutatás ingyen-tankönyvekről
- 666. Iskolai pénztári napló A) minta
- 667. Közs. isk. számadás
- 668. Népiskolai költségvetés
- 669. Isk. alapvető-számadás
- 671/b. Statisztikai kimutatás
- 672. Bérszerződés bérbeveendő épületek számára
- 675. Posti feladókönyv
- 688. Javadalmi jegyzőkönyv tanitók részére
- 690. Elbocsátó-levél
- 691. Beírási díj kezelési napló*

Leltári nyomtatványok.

- 940. Könyvtári szakleltár (3. sz. minta)*
- 941. Selejtezési jegyzék (5. sz. minta)*
- 942. Árverési jegyzőkönyv (6. sz. minta)

- 803. Iktatókönyv
- 805. tárgymutato
- 824. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, bevételi belső ív
- 824/a. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, bevételi belső ív
- 824/b. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, kiadási belső ív
- 824/c. Állami elemi iskola is óvodaszámadás köve
- 829. Elemi iskolai értesítő-könyvecske
- 830. Népiskolai (elemi) bizonyítvány. Merített papíron
- 844. Tisztiorvosi bizonyítvány
- 947. Orarend elemi iskolák számára (1 iv = 2 példány)
- 948. Nyugta naplói fizetésekről (1 iv = 2 példány)
- 950. X. Kimutatás

- 943. Más intézetnek átadandó árgykról kiállítandó kimutatás (7. sz. minta)

XXX. évfolyam.

Szolnok, 1937. március-április hó.

3-4. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolánkívüli népművelési bizottság

NIVATALOS KÖZLÖNYE.

Lapfolyosó: Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Áll. Tanítóegyesület.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

KIRÁLDI KÁROLY.

FELELŐS KIADÓ

CSENYI ERNŐ.

Nyomtatott: Rényi Dézsi Könyvnyomdája, Szolnok (Főosztály-út.).

Megjelenik hálthozzájárulással.

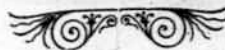
Eltérzés árak és reklamációk Csúgy Erőtt egyesületi pénztárához, a lap 5-tenetű utasítás szerinti útmutatás a székhelyre: Szolnok, Magyar Könyvtári Intézet, Munkás-utca 12. sz. (Eltérzésárak nem érvényesülnek.)

MEGHIVÓ.

A Jász-Nagykun-Szolnokvármegyei Általános Tanítóegyesület, a Temetkezési Alosztály, valamint az Állami Tanítók és Óvodások Vármegyei Köre i. é. június hó 5-én délelőtt 9 (kilenc) óraker tartja Szolnokon, a Vármegyeháza dísztermében

ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉT

melyre kedves tagtársainkat szeretettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Himnusz.
2. Elnöki megnyitó és üdvözlések.
3. Titkári jelentés.
4. A Temetkezési Alosztály taggyűlése.
5. Számvizsgáló bizottsági jelentés.
6. Számadás, költségvetés.
7. Tisztújítás.
8. Mít vár tőlünk az antibolszevista irányzat. Előadja vitéz Asztalos Sándor nagy-révi közs. tanító.
9. Bírálo bizottsági jelentés az évi pályamunkákról, valamint a pályadíj átnyújtása.
10. Hogyan lehetne az osztatlan iskola tanítóját helyhez kötni és az osztatlan iskola nevelő-ektató munkáját minél eredményesebbé tenni. Előadja a pályadíjat nyert szerző.
11. Indítványok.
12. Szózat.

Szolnok, 1937. évi április hó 25-én.

TŐHELYI FERENCZ S. K.

titkárs.

FERENCZY KÁLMÁN S. K.

elnök.

Reggel 8 óraker istentisztelet a felekezetek templomaiban.

Kedves Kartársunk! Tanítótestvérek!

Hívó szóval fordulunk Hozzátok, Jász-kun föld tanítóhoz. Közgyűlést tartunk. Egybesereg-
lést, erővételt, eróadást, hogy e történelmi idők
világnézeti harcában hallassuk szavunkat. Mi
vagyunk a magvetők, a jövő nemzedék lelkének
formálói. Nekünk is egybe kell sereglenünk,
nekünk is meg kell villogtatnunk fegyverünket
az istenimádat, a honszerelem és emberszeretet
áldozatos szolgálatát.

Nem szabad közönyösnek lennünk! Nem
szabad elzárkóznunk, visszahúzódnunk. Ma min-
den közösség tömegének lenyűgöző megjeleni-
tésével igyekszik megnyilatkozni. Nekünk is
azt kell tennünk, mert:

1. van közölni valónk;
2. mert kölcsönösen érezzük, hogy egy-
ségünk szemlélete erőforrásunk lelkileg a további
munkára s másrészt tanúságtétel országos veze-
tőink s a magyar társadalom részére arról, hogy
van magyar tanítóság, vannak tanítói sérelmek
s a nemzetnevelés biztosítása érdekében volná-
nak gyakorlati tapasztalatainkból leszűrődő ja-
vaslataink;

3. mert példát kell adnunk a társadalom-
nak, hogy nem lehet patópáloskodással elvesz-
tegetni a világnézeti hareok nélkülözhetetlen
napjait.

Tanítótestvérek! Városok, községek és
tanyák minden jellegű tanítói! Hozzátok szó-
lunk, Titeket kérünk. Jöjjetek mindnyájan s
tegyetek tanúságot megjelenésekkel arról, hogy
vagytok, hogy vagytok. Nem tékozlás az
egybeseregés! Olyan erőnyilvánítás, mely meg-
hozza kamatát. Ezt se feledjétek! Jelenjétek meg
s egylélekkel tegyünk hitvallást a krisztusi
szeretet világnézete mellett.

Tanítótestvéri szeretettel:
Elnökség.

**Rhi az Eötvös-Alap Biztosítási Osz-
tályába belép, nemcsak önmagáról és
családjáról gondoskodott, hanem sok
bevegy és árva hölgyet is lelőlt!**

A Temetkezési Alosztály alapszabályai

1. §.

A Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Ál-
talanos Tanítóegyesület Temetkezési Alosztálya
szabályzata.

2. §.

Célja: Tagjai elhalálása esetén egy szol-
nokai I. osztályu egypapos temetés költségét
segélyképpen biztosítani az elhunyt jogutóda
vagy eltemetője részére.

3. §.

Tagja lehet: a) a Jász-Nagykun Solnok
Vármegyei Általanos Tanítóegyesület rendes és
tanítói oklevéllel bíró pártoló tagja, ha vár-
megyenkénti működésének és egyesületi tagsá-
gának első évében belépését bejelenti a Temet-
kezési Alosztály pénztárosánál;

b) A Temetkezési Alosztályba belépett
egyesületi rendes tagnak a családja (féleség,
férj, gyermek, vele közösházartásban élő, általa
eltartott és névszerint megnevezett szülő, vagy
testvér) az e), f) és g) pontban foglaltak szerint;

c) Ha a Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei
Általanos Tanítóegyesületbe belépett rendes tag
az 50. életévét már betöltötte, csak úgy vehető
fel a Temetkezési Alosztály tagjává, ha:

1. vármegyenkénti működése az egy-
esztendőt meg nem haladta,
2. tisztiorvosi bizonyítvánnyal igazolja
egészséges voltát s
3. 25 (Huszonöt) P különdíjat fizet az
Alosztály pénztárába.

d) A Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei
Általanos Tanítóegyesület mindazon tagja, ki
eddig nem lépett be a Temetkezési Alosztályba
s nem töltötte be az 55. életévét: jelen szabály-
zat jóváhagyása után felhívjuk s ha a felhívást
követő 2 (Kettő) hónap alatt bejelenti belépését,
egyben kötelezettséget vállal arra, hogy a vár-
megyei működési ideje alatt esedékessé vált
tagsági járulékot visszamenőleg — akár rész-
letben is — befizeti.

e) A 7 évnél fiatalabb családtagok után a
tag fél járulékot fizet s ugyancsak fél temetke-
zési segélyt élvez.

f) Ha egy családban 3-nál több 7. évet
meg haladó családtag van, úgy a három felüliek
után a tag sem beiratási, sem tagsági járulékot
nem tartozik fizetni, bár elhalálozás esetén min-
gen 7 éven aluli gyermeke után élvezi a fél
temetkezési segélyt.

g) A b) pontban megnevezett családtag
csak az esetben vehető fel a tagok sorába, ha
a 45. életévét meg nem haladta.

h) Az elnökség a felvételt egyénileg is el-
bíráhatja s joga van azt hatósági orvos vizs-
gálatához kötni.

4. §.

A Temetkezési Alosztály vagyona

a) Minden tag 1 (Egy) P belépési díjat
fizet. Kedvezmény csupán a 3. § d) pontja szerint.

b) A tagsági járulékból fennmaradó összeg.
c) A 3. § c) pontjában meghatározott kü-
löndíj, valamint a 3. § d) pontjában megneve-
zett visszamenőleges tagsági járulék.

Az a), b) és c) pontokban megnevezettek
képezik a Temetkezési Alosztály vagyont,
melyet temetkezési segélyül csak a Temetkezési
Alosztály taggyűlésén hozott határozat alapján
lehet felhasználni. Átmenetileg igénybe vehetők.
Az összeg a Temetkezési Alosztály taggyűlésén
határozatilag megjelölt pénztintézetben helyezendő
el.

5. §.

Jövedelem, tagsági járulék.

Minden tag minden haláleset után tagsági
járulékot fizet. A járulék nagyságát a Temet-
kezési Alosztály elnöksége állapítja meg úgy,
hogy a szolnoki I. o. egypapos temetés árának
ötönegyedét elosztják a tagok számával. (A 7.
évet meg nem töltött tagok fél tagnak számítanak.)
A tagsági járulékot a tag mindaddig fizeti, míg
a befizetett járulékaiknak összege el nem éri a
temetkezési segély összegének háromnegyed
részét. Ha elérte, úgy megszűnik fizetési köte-
lezettsége s megmaradt teljes jogigénye.

6. §.

Aki fizetési kötelezettségének hivatalos la-
puk általános felhívására, majd az ezt követő
névre szóló felszólításra sem tesz elégét, úgy a
legközelebbi taggyűlés családtagjaival együtt
törli a tagok sorából. (Ha a járulék kivétele s

taggyűlés előtt 3 (Három) hónapnál rövidebb
idő alatt történt, úgy a törlést csak a taggyű-
lést követő taggyűlés mondja ki.) A törléssel a
tag mindennemű joga megszűnt. Minden igényét
elvezeti s új tag sem lehet.

7. §.

Aki a vármegye területéről elköltözik, min-
den jogát megtartja, ha elköltözését bejelent s
fizetési kötelezettségének azután is elégét tesz.
Ajánlatos, ha az elköltöző tag előfizet hivatalos
lapunkra.

8. §.

A temetkezési segély iránti igényét meg-
tarthatja az önnállóvá, keresővé vált családtag
is, ha elégét tesz a tagsági kötelezettségének.
Családtagjai azonban csak úgy élvezhetik a
tagságot, ha a keresővé vált — volt családtag
— nemcsak a Temetkezési Alosztály tagja,
hanem a Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei
Általanos Tanítóegyesületnek is pártoló, vagy
rendes tagja.

9. §.

Mindig a megállapított temetési segély tel-
jes összegét fizeti ki a Temetkezési Alosztály.
(Kivételek csak a 7 (Hét) évnél fiatalabb tagok
elhalálása esetén, amikor a segély összegének
fele kerül kifizetésre.)

A temetési segély a halálesetről szóló bi-
zonyítvány és nyugta ellenében folyósítható.

Az orvosi felülvizsgálat alapján felvett tag
és családtagjai, ha a belépést követő egy hónap
letele előtt halna el, csak a befizetett tagdíjat,
ha 6 (Hat) hónapon belül, úgy a temetkezési
segély 60 százalékát kapják.

10. §.

A temetkezési díj összegét a szolnoki te-
metkezési vállalatoktól kapott tájékoztató alap-
ján s a Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Ál-
talanos Tanítóegyesület elnökének jóváhagyása
után az alosztály elnök, jegyző, pénztárnok,
tanítóegyesületi titkár és szerkeztőből álló bi-
zottság állapítja meg.

11. §.

A Temetkezési Alosztály kezelésére a 10.
§-ban megállapított bizottságon kívül más szerv
nem alakul, mert alosztálya a Jász-Nagykun-
Solnok Vármegyei Általanos Tanítóegyesület-
nek.

Ellenőrzői a Temetkezési Alosztály taggyűlése által választott 3 (Három) tagu ellenőrző bizottság. Ennek tagjai nem lehetnek egyúttal az alosztály vezetői is. Kötelességük a Temetkezési Alosztály vezetését, valamint pénztárkezelését állandóan ellenőrizni és arról a Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Általános Tanítóegyesület választmányának s a taggyűlésnek jelentést tenni. Ezen ellenőrző bizottság tagjai teendőjüket anyagi felelősség mellett kötelesek végezni.

A Temetkezési Alosztály irányítását a Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Általános Tanítóegyesület szolnoki alelnöke köteles a pénztárossal és a jegyzővel egyetértőleg ellátni. A Temetkezési Alosztály jegyzői teendőit a J.-Nk.-Solnok Vármegyei Á. T. E. elnöke által kijelölt egyesületi jegyző köteles végezni.

A Temetkezési Alosztály vagyonát is a J.-Nk.-Solnok Vármegyei Á.T.E. pénztárosa kezeli, de más alaptól elkülönítve. Tiszteletdíja a bevétel 5 százaléka.

Temetési segélyek, kezelési kiadások a Temetkezési Alosztály elnökének utalványozására folyósíthatók.

A Temetkezési Alosztály ügyeiről, vagyoni állapotáról a J.-Nk.-Solnok Vármegyei Á.T.E. választmányának, más egyesületi ügyekhez hasonlóan, mindig jelentést teendő.

A Temetkezési Alosztály tagjai a J.-Nk.-Solnok Vármegyei Á.T.E. évi közgyűlése alkalmával — azt megelőzően, vagy annak kapcsán — külön taggyűlést tartanak s az alosztályt érintő ügyekben határoznak. (Tagfelvétel, kezelési szabályzat módosítása stb.)

A taggyűlésen minden családfelelős annyi szavattal bír, ahány taggal belépett a Temetkezési Alosztályba.

A kezelési szabályzat megváltoztatásához a családfelelősök kétharmad részének jelenléte szükséges. Ha a kívánt taglétszám nincs meg, úgy a 14 napra meghirdetett újabb taggyűlés a megjelentek számára tekintet nélkül határozatképes.

A taggyűlésen hozott határozatok a J.-Nk.-Solnok Vármegyei Á.T.E. közgyűlésen tudomásvétel végett bejelentendők.

12. §.

Minden itt nem szabályozott kérdésben sürgős esetben a J.-Nk.-Solnok Vármegyei Á.T.E. választmányára, véglegesen a taggyűlés határoz.

13. §.

A Temetkezési Alosztályra vonatkozó s az összes tagokat érintő körülmények a J.-Nk.-Solnok Vármegyei Á.T.E. hivatalos lapjában tétetnek közzé.

14. §.

A Temetkezési Alosztály működését csak a családfelelősök kétharmad részének határozata alapján szüntethetik meg. Feloszlás esetén a Temetkezési Alosztály vagyona a J.-Nk.-Solnok Vármegyei Á.T.E.-re száll, ha az egyesület vállalja a Temetkezési Alosztály még meglévő tagjainak temetkezési segélyeit. Ha nem vállalja, úgy a Temetkezési Alosztály tiszta vagyona a megmaradt tagok között osztondó fel a befizetések arányában.

15. §.

Jelen kezelési szabályzat a m. kir. vallás és közoktatásügyi minisztérium által 1925. január 17-én jóváhagyott régebbi kezelési szabályzat átdolgozása, melyet a Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Általános Tanítóegyesület közgyűlése és a Temetkezési Alosztály taggyűlése Solnokon, 1925. április 13-án egyhangúlag elfogadott.

Szolnok, 1935. április 13-án.

Tenkey József
alosztály elnök.

Ferenczy Kálmán
tanítóegyesületi elnök

Tóhelyi Ferenc
titkár.

67.541/1936. VI. sz.

Láttam:

Budapest, 1936. évi december hó 28-án.

P.H.

A miniszter rendeletére:
Hertelendy s. k.
miniszteri tandóros.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban
Hiszek Magyarország feltámadásában.

Amen

Konkollyszemek a tiszta búzában

„Pedagógiai szeminárium” sokat, nagyon sokat leírtam már ezeket az idegen szavakat. Régen töprengem már azon: szükséges nekem ezeket okvetlenül használnom? Megvallom, az utóbbi időben már nagyon fanyalagva vettem őket papírra.

Szégyeltem leírni!

Mi, a magyar nyelv ápolói, őrszeméi, leírhatjuk ezeket az idegen szavakat lelkiismeret furdalás és szegénypir nélkül?

Koldusszegénység volna belenyugodni, hogy ez nem lehet másként! Mindennapi munkánk súlyos robotja között alig van időnk fellelegzeni, hogy egy-egy ilyen nyelv-konkolyra néha felfigyelhessünk s azokat szemügyrevéve menten kidobhatnánk szép, tiszta nyelvünk kincsestárából.

De mindig bizakodtam is gondolatban, hogy a tisztavérű, erős, egészséges szellem (a magyar nyelv szelleme) kiveti önmagából a nem oda-valót. Bizalmamban nem is csalakodtam. Örömhirt olvasom erről egy márc. 5-i újságban s egyszerre diadalmasan felkiáltottam: Végre! A magyar nevelők, a magyar tanítók ajkáról nem fognak többé elhangzani a nyelvnek ezek a szegényletes, koldus ajándékai.

„Pedagógiai szeminárium.” Ide írom még egyszer ezeket az idegen szavakat. Pellengérré állítom. Gunyoljátok, nevéssétek ki. Mondjátok, hogy ilyen szavak is uralkodtak valaha a magyar nevelésügy műhelyében.

De csak valaha!

Olvasom (mondom) a lapban, hogy Dr. Kemenes Illés tanker. kir. főigazgató ur és Dr. Barnabás István pestmegyei kir. tanfelügyelő ur megnyitották a Pestvármegyében rendezendő „tanügyi értekezlet” sorozatot.

„Tanügyi értekezlet”.

Jól értem-e? Tehát nem „pedagógiát szeminárium” Tehát nem idegen szavak többé! És mégis mily teljesen, mily tisztán kifejezi a fogalmat, mert nagyon jól értjük mit jelentenek.

Magyar szívvel üdvözölöm ezt a másik magyar szívet, amiért meglátta ő is a konkollyszemeket a tiszta búzában s azt kidobta, eme jó magyar névvel ajándékozta meg a magyar nevelésügy szókincstárát. Üdvözlöt még egyszer! És sok hasonló sikert!

Kezdjétek és folytassátok kartársaim a saját idegen neveteken a tisztítást! Hiszen nagyon különös és visszatetsző, hogy magyar szívet, magyar lelket idegen ruha, idegen név takar.

Dr. Kovács János

EGYESÜLETI ÉLETT

Meghívó.

A Jász-Nagykun-Szolnokvármegyei Általános Tanítóegyesület Temetkezési Alosztálya I. évi június hó 5-én délelőtt, az egyesületi közgyűlés kapcsán tartja

évi rendes közgyűlést

melyre a kedves Tagtársakat szeretettel meghívja.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Számvizsgálói jelentés.
3. Számadás, költségvetés.
4. Háromtagú ellenőrző bizottság választása a tagok sorából. (11. §.)
5. Indítványok.

Szolnok, 1937. évi április 25-én.

Orosz György s. k. Tenkey József s. k.
jegyző. címzők.

Meghívó.

A Jász-Nagykun-Szolnokvármegyei Általános Tanítóegyesület I. évi június hó 4-én délután 4 órakor tartja közgyűlését

választmányi ülését

Szolnokon, a vármegyei házbólali kistermében, melyre a kedves Tagokat szeretettel meghívja.

Tárgysorozat, mint a közgyűlésen.

Szolnok, 1937. évi április hó 25-én.

Tóhelyi Ferenc sk. Ferenczy Kálmán sk.
titkár. elnök.

Az Egyetemes Tanítószövetség elnöki tanácsa gyűlést tartott, amelyen Berkényi Károly elnök bejelentette, hogy értesülése szerint a következő iskolai évben kétszáz új tanítói állást szerveznek. Remélhető, hogy a sokgyermekes tanítók helyzete a családi pótlék felállításával némileg enyhülni fog. A Pénzügyi Központ kölcsönakciójának a nem állami tanítóokra való kiterjesztése szintén hozzájárul a tanításág életgondjainak átmeneti enyhítéséhez, Orómmal fo-

gáda a tanítószakszervezetnek azt a nyilatkozatát, hogy lehetővé kívánja tenni minden állás nélküli tanító elhelyezkedését. Berkényi Károly elnök kijelentette, hogy a tanítók főiskolai képzésének gondolata egyre komolyabban foglalkoztatja a tanügyi köröket s a társadalom minden rétegében osztatlan rokonszenvre talál. Földes Ferenc jelentést tett az Egyetemes Tanítószövetség működéséről. Ismertette a tag egyesületek közgyűlésen hozott határozatokat, amelyek felölték a tanítószakszervezet összes kívánságait. Különösen szorgalmazza a tanítószakszervezet a tanítók képzését, a tanítók minőségének megújítását. Kéri, hogy az OTBA juttatásait terjedtesse ki a nem állami tanítószakszervezetre is. A frontarcos törvény létesítésénél egyenlő elbánásban részesítsenek minden jelleghez tartozó tanítót. A szövetkezeti és társulati tanítók adózásánál szüntessek meg az aránytalanságokat. Kéri a magas létszámú osztatlan iskolák kettéosztását, a VIII. osztályú népiskola általános kiépítését és a végzettségvizsga minősítésének megállapítását.

Az Eötvös-alapról.

Az Eötvös-alap huszvétheti választmányi ülése nagyszámú vidéki és fővárosi tag érdeklődése mellett folyt le a Tanítók Ferenc József Házában. Az ülésen Rákos István kir. tanácsos elnököl. Megnyitó beszédében a magyar tanítószakszervezet legnagyobb önszervező intézményének önzetlen támogatását kérte, majd meleg szavakkal emlékezett meg Maday Gyula dr. országgyűlési képviselő, az Orsz. Középiszkolai Tanáregyesület elnöke, a hazai oktatásügy érdemes munkása elhunytáról.

Háros Antal főtitkár beszámolt az elnökségnek az egyesület anyagi, erkölcsi erejének a fokozására irányuló törekvéseiről és jóléti intézkedéseiről, majd 59 új tag felvételét ajánlotta a választmányának.

Gundy Károly ellenőr az Eötvös-alap vagyoni állapotáról számolt be. A folyó költségvetési évben a bevétel eddig 33 ezer pengő, a kiadás pedig 25 ezer pengő volt. A bevétel összegét jelentékenyen emelte a Kalász könyv-

kiadó vállalatának a tiszta jövedelméből az Eötvös-alapnak juttatott közel 14 ezer pengője. Különböző segélyekre 9775 P-t, a Tanítók Házaira közel 10 ezer pengőt, ügyvitelre pedig 3500 P-t fordított. Az Eötvös-alap vagyona közel 400 ezer pengő.

A Tanítók Ferenc József Ház főiskolai internátusa életéről Péterhidi József igazgató, a Péterfy Sándor Leányotthonról Gundy Károly és a keszthelyi Rákos István Internátus és Üdülőháza Irvits Gyula, a helyi felügyelőbizottság elnöke tett jelentést. A három intézményben az Eötvös-alap 146 tanítógyermek tanulási lehetőségét segíti elő. A gondozott ifjúság tanulmányi előmenetele általában jó.

A Tanítók Ferenc József Ház igazgatója, mint a múltban, úgy az elkövetkező nyáron is tanulmányi kirándulásokat rendez a székesfehérvári megismerésre feljövő vidéki tanítószakszervezetre, a keszthelyi Ház pedig minden korszerű kényelmet biztosító berendezéssel várja a balatoni üdülésre vágyó vagy a hévízi gyógyulásra szoruló tagokat. Az utóbbi intézet diákszállójában pedig a Balaton körül utazó iskolai kiránduló csoportok nyernek kényelmes és olcsó szállást és ellátást.

Csontai Győző az önszervező és családjelölti osztály működését ismertette. A tagok száma 265 tel gyarapodott. A biztosított tőke összege a félmillió pengőt meghaladja. Különösen Pest-, Fejér-, Csongrád-, Veszprem és Zemplén-vármegyék tanítószakszervezete mutat nagyobb érdeklődést az Eötvös-alap ez újabb mozgalmá iránt.

HIVATALOS RÉSZ

1380—1937. sz.

Valamennyi áll. és nem állami el. és gazd. isk. Igazgatóinak, Iskolaszékeknek, ovodák, iparostanonciskolák tek. Felügyelőbizottságának, uradalmi és izr. iskolák Tek. Tanítójának.

Felhívom a tek. Cím figyelmét a 2.280—1930. M. E., ill. a 126.014—1930. XVII. K. M. rendeletben foglaltakra (megjelent a Budapesti Közlöny 1930. évi szept. 7.-i 204. számában). E rendelet értelmében a hivatalokban

Magyar Ipari Szabványosító Bizottság által megállapított egységes papír- és nyomtatványalakzatokat kell használni. Az ív papír egységes szabványos mérete: 210x297 mm. (kinyitva: 297x420 mm.), tehát bevezetése anyagi megtakarítást is jelent.

Elrendelem, hogy a tek. Cím hivatalos használatra a fenti rendeletben előírt szabványos méretű (MISz) papírt és nyomtatványokat mielőbb, de legkésőbb 1937. évi szeptember hó 1-ig vezesse be.

Beszerzéskor a magyar gyártmányra ügyelni kell!

Szolnok, 1937. március hó 25-én.

A kiadvány hitelessé:
vitéz Bányai s. k.
ber. ált. isk. igazgató.

Bihary István s. k.
tanügyi tanácsos
hiv. főnök

1284—1937. sz.

Valamennyi állami és nem állami el. isk. Tek. Igazgatójának, Gondnokjának és Iskolaszékének.

A szemléltetéshez a tanítószakszervezetnek egy újabb eszköz áll rendelkezésére. Schmidt Nándor török-szentmiklósi rom. kat. igazgató-tanító ugyanis szétzsedhető méterrudat készített. A szétzsedhető méterrúd 31 darabból áll. Anyaga gőzölt búkk és jávorfa. Ára 6 P. Beszerzhető: Schmidt Nándor rk. igazgató-tanítónál. Címe: Török-szentmiklós, Kálváriai iskola.

A szétzsedhető méterrudat beszerzésére a legmelegebben ajánlom. Használata lehetővé teszi azt, hogy a tanulók, a métermérték fogalmáról és egységeiről közvetlen szemlélet kapcsán szerezzenek ismereteket. A szétzsedhető méterrúd felhasználásával az osztálytanító a métermérték tanulását a gyermekek számára közvetlen élményévé teheti. A gyermekek megfoghatják darabjait, egységeit, s azokból felépíthetik az egészet. Ez a cselekedtetés érdeklődésüket ébren tartja, ami szükséges az eredményes tanításhoz.

Felhívom tehát a tek. Címet, hogy a szétzsedhető méterrudat a beszerzendő szemléltető-eszközök közé vegye fel s hasson oda, hogy azzal a felügyeletére bízott iskola mielőbb rendelkezzen.

Szolnok, 1937. március hó 25-én.

A kiadvány hitelessé:
vitéz Bányai s. k.
ber. ált. isk. igazgató.

Bihary István s. k.
tanügyi tanácsos
hiv. főnök

Szánidei testnevelési tanfolyam tanítók és tanítónők részére.

A vallás- és közoktatásügyi Miniszter Ur engedélyével a m. kir. Testnevelési Főiskola a folyó évi július hó 5—25-ig elemi iskolai tanítónők és tanítók részére tanfolyamot rendez, amelyen az elemi iskolai testnevelés köréből a modern gimnasztikai módszereket, ritmikus és zenés tornát, szabadtéri testgyakorlatokat, iskolai játékokat, nemzeti és néptáncokat ismertetjük. A gyakorlati órák kiegészítésül elméleti előadásokat közösen hallgatják, míg a gyakorlati tanítás némenként külön-külön csoportban történik.

A tanfolyam díja, — a tanfolyamon való részvételt igazoló bizonyítvánnyal együtt — 25 pengő, amely a tanfolyam megkezdésekor fizetendő.

A résztvevők a tanfolyam tartama alatt a főiskola internátusában 50 pengő. lefektetése ellenében kedvezményesen elszállásolást (naponta háromszori étkezés) élvezhetnek.

A tanfolyamon résztvenni óhajtok legkésőbb folyó évi június hó 20-ig jelentkezzenek a főiskola igazgatóságánál (Budapest, Győr út 13) annak feltüntetésével, hogy lakás és ellátás kedvezményre igényt tartanak-e?

Budapest, 1937. március hó.

A főiskola igazgatósága.

Szánidei testnevelési tanfolyam a katolikus népiskolai tanítók és tanítónők részére.

A vallás- és közoktatásügyi Miniszter Ur engedélyével a m. kir. Testnevelési Főiskola a folyó évi július hó 5—25-ig katolikus népiskolai tanítók és tanítónők részére tanfolyamot rendez. A tanfolyam anyagát a katolikus népiskolák részére most megjelenő tanterv- és utasítás testnevelési anyagának oktató és gyakorlati módszeres feldolgozása fogja képezni. A résztvevők az elméleti előadásokat közösen hallgathatják, míg a gyakorlati tanítás némenként külön-külön csoportokban történik.

A tanfolyam díja, — a tanfolyamon való részvételt igazoló bizonyítvánnyal együtt — 25 Pengő, amely a tanfolyam megkezdésekor fizetendő.

A résztvevők a tanfolyam tartama alatt a

főiskola internátusában 50 Pengő lefizetése ellenében kedvezményes elszállásolást és ellátást (naponta háromszori étkezés) élvezhetnek.

A tanfolyamon résztvenni óhajtok legkésőbb folyó évi június hó 20-ig jelentkezzenek a főiskola igazgatóságánál (Budapest, Győri út 13.) annak feltüntetésével, hogy lakás és ellátás kedvezményre igényt tartanak-e?

Budapest, 1937. március hó.

A főiskola igazgatósága.

A másolat hitelűl:

Debrecen, 1937. március 19.

A tanker. kir. főigazgató helyett:
Dr. Hoffmann s. k.
tanügyi tanácsos.

IRODALOM

Békefi József tanügyi s. titkár *Az édesanya költészetünkben* című népművelési előadását, melyben a sok gonddal és ügyesen összedett dalok, költemények és költeményrészek beiktatása az előadás hangulatát élményszerűvé teszi, ajánljuk a népművelési előadók, tanító kartársak figyelmébe. — A mű 1.20 pengőért megrendelhető Kauzli könyv- és zeneműkereskedéstől Zalaegerszegen.

A Magyar Kórus most megjelent legújabb számával máris teljes lendülettel készíti elő az 1938-as esztendő világra szóló ünnepségeinek (Eucharisztikus Kongresszus, Szent István Jubileumi Év, Nemzetközi Egyházzenei Kongresszus) zenei részét **Orosz István**nak a kántorképzés reformjával foglalkozó cikke, az egységes népének megteremtésének módszere (**Pantol Márton**, **Csutórs László**) az énekkar és a pap kooperációjának ügye (**Luzsánszky Alfonz**), az énekesrend szellemének felrészítése, a nagyhét műsorának kritikája (**Kovács Andor**) bár önmagukban is egy-egy fontos problémáját tárgyalják egyházzenei életünknek, mintha mind a közelgő nagy erőpróba előkészítői lennének, amelynek részleteiről **Koudela Géza** ad tájékoztatást. A pompásan szerkesztett folyóirat kötamellékletei most is nagyszabású program szellemében készültek: a husvét pünkösti ünnepek és május havának szükségletei szerint, **Gregorián mise**, oltarisztentségi és Mária-énekek vannak köztük, **Kodály Zoltán** „Ot Tantum ergo”-jának teljes szólamzete, **Praetorius** Kerényi kalasszikus szépségű kétszólamú éneke, végül **Bárdos Lajos** új Mária-himnusza, az „Ave Maria stella”. Egyes szám ára 2,40 pengő. Kiadóhivatal (honnan díjmentes mutatószámot késszettel küldenek (Budapest I. Fery Oszkár utca 55.

H I R E K

Anyák napjára Anyák Lapját tesszünk! Megrendelhető pénztárosunknál 6 filléres áron. (Csiky Ernő Szolnok, Thököly-uti iskola).

Vármegyénk népoktatása számokban. Vármegyénkben a f. tanévben 289 elemi iskola működik 819 tanteremmel, 927 tanítóval. A tanítók közül 803 rendes, 56 segéd, 56 helyettes és 12 kisegítő. Férfi 516, nő 411. A tanulók száma 50.378. A múlt évinél 15-tel több. Egy tanítóra 55 tanuló jut. Az iskolák közül belterületi 129, 628 tanteremmel, 705 tanítóval. A külterületen 160 iskola van 191 tanteremmel és 222 tanítóval. A tanítók és tanulók 76 százaléka esik a belterületre és 24 százaléka a külterületre.

Helyettesi megbízás. Lovász Eszter a mezőturi-törökalmi áll., Sass József a kisújszállási-csorbátanyai áll., Jäger István a mezőturi költ. áll., Grammatik Mária a turkevei-turpásztói áll., Szakal János a tiszaöldvári pusztahéki áll., és Vörös Vilma a törökszentmiklósi-sűrűdülői áll. el. iskolához helyettes-tanítói minőségben alkalmaztattak.

Miniszeri elismerés. **Gusztin Mihály** jászfényszarui rk. tanítónak nyugalomba vonulása alkalmából, eredményes munkálkodásáért elismerését fejezte ki a vallás- és közoktatás-m. kir. Miniszter Ur.

Áthelyezés. Horváth Ferenc kisújszállás-csorbai tanyáról Algyóra, Rózsa Sándor Tápószeléről Jászberény-Perestanyára helyeztetett át.

Választás Pénzes Miklós okl. tanító a jászfényszarui rk. iskolához választott meg. Fribenzer Jozéfa okl. tanítónőt az egyházi f. hatóság a karcagi rk. iskolához alkalmazta. Bors Lajos és Kindlovics Katalin a szolnoki rk. iskolához alkalmaztattak kisegítői minőségben.

Nyugdíjazás. **Kasza Sándor** mezőturi kisegítő iskolai igazgató-tanító saját kérelmére nyugdíjaztatott.

Iskolafelügyelői értekezlet. A körzeti iskolafelügyelők **Bihary István** tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelő elnöklete alatt értekezletet tartottak április 17-én Jászberényben. Az érte-

kezleten megjelent dr. **Hoffmann István** tanügyi tanácsos, tanker. kir. főigazgató-helyettes is. Az értekezlet előadói voltak **Kiss József** tanítóképzőintézeti gyak. isk. tanító, iskolafelügyelő és **Sóos József** tiszaföldvári áll. isk. igazgató, iskolafelügyelő. A közös ebéd után az iskolafelügyelők az értekekben gazdag Jász Múzeumot tekintették meg.

Halálozás. **Várady József** áll. tanító ápr. 14-én 57 éves korában Törökszentmiklóson elhunyt. Emlékét kegyelettel őrizzük.

A számoça, az eper és a szeder. E három izes gyümölcs beérésének köszönhetően, ezidén is széles körben talál visszabangra az a mozzalom, amely a három gyümölcsnév körül tapasztalható sok fogalomzavar és félreértés eloszlítását tűzte ki célul. Köszelőd például az a tévedés, amely „eper”, nek tartja s így nevezi az erdei számoćának nemesített fajtáit. A kérdéses már a hivatalos körök is foglalkostak és különböző szervezetek, a Gyümölcstermelők Országos Egyesülete, a Mezőgazdák Szövetsége stb. újjan próbálják fölvilágosítani a vidéki termelőket. A számoça, az eper és a szeder három teljesen önálló, egymástól különböző gyümölcs. A számoça (fragaria) a rózsafélékhez tartozó igénytelen növény. A nagyközöniség az erdőben termő fajtát nevezi csak számoćának, a nemesített nagytermésű fajtákat azonban németesen, helytelenül, epernek tartja, holott ahogy a vadalma és vadróssa nemesített fajtái is megmaradnak almának és rózsának, úgy a nemesített számoça is csak számoça marad. Helyes neve tehát „kerti számoça”, vagy „ananász számoça”. Az eper (morus) ezzel szemben fán termő gyümölcs. Még csak rokonságban sincs az előbbivel sem a szederral, bár sokan szederfának nevezik az eperfát. Az eperfa leveleivel etetik a selyemhernyót. Végül a szeder (rubus) bokorban termő növény. Szintén a rózsafélékhez tartozik és arról is nevezetes, hogy leveleit orosz tea helyett lehet használni. Kíváncsi lenne a három fajta gyümölcs fogalmának és elnevezésének pontos elkülönítése, mert a tájnévelés területén túl, sokszor súlyos zavart okozó félreértéseket idéznek elő.

Felvételi nyári népművelő továbbképző tanfolyamokra. Budapest Székesfőváros f. év június havában Balatonellen csakis a városokban működő népművelők részére „Női népművelés a városokban.” — „A városi népművelés feladatai és módjai” címen két tanfolyamot rendez. Az első tanítónők, tanárnők, orvosnők, leány- és nőegyesületi vezetők részére június 13.-tól 20.-ig bezárólag a mázrikat tanítók, tanárok, orvosok, leventeoktatók, egyesületi

vezetők, gyári egyesületi vezetők részére június 21.-től 29.-ig bezárólag rendezt. A női városi népművelők tanfolyamának tandíja az állással (kétháromágas szobákban) háromszori étkezéssel, kurtaksával, naponta többszöri fűdéssel és borralalókkal együtt kedvezményesen 31— P., a férfiak részére rendezett tanfolyam tandíja ugyanazokkal a szolgáltatásokkal (egy nappal hosszabb) kedvezményesen 35 P. 50 fill. A tanfolyamra bárki jelentkezhet, aki megfelelő képzettséggel rendelkezik (legalább érettségi, vagy tanítói oklevél.) A felvételi kérvényben a név, születési hely, év, hó, nap, vallás, előképzettség kívül az is felemlítendő, hogy eddig mi módon vett részt a népművelésben, avagy csak a jövőben kíván-e a népművelés mozgalomban résztvenni. A felvételi kérvényeket az illetékes törvényhatósági Népművelési Bizottsággal kell láttamoztatni és azt legkésőbb f. é. május hó 20.-ig Budapest Székesfőváros Népművelési Bizottságának postán (Budapest, IV. Szép u. 5.) megküldeni. A tanfolyamra felvett hallgatók a tandíjat legkésőbb június hó 5.-ig tartoztatnak a fővárosi Népművelési Bizottságnak befizetni.

Kedvező telekvásárlás a Balaton mellett. A Veszprém Vármegyei Általános Tanítóegyesület területet vásárolt Orvényesen (Tihany mellett) és tanítók részére kedvező feltételek mellett, kimondottan olcsón bocsátja áruba a még el nem adott villa-pácellákat. A 100—200 négyzetméteres telkek ára négyzetméterenként 2.60, 2.80, 3 P. 60 havai részletfizetésre. Kézpénzfizetés esetén 5 százalék kedvezmény. A telektulajdonosok ingyen fürdő és sport-halászáti jogot, valamint csónakkikötőt kapnak. A létesítendő fürdőtelep a Balaton partján, az épülő állami műút mellett, vasúti állomás és Orvényes község közelében fekszik. Bővebb felvilágosítást nyújt Bálint Péter áll. ig. tanítóegyesületi elnök, Veszprém.

Tilos a tankönyvváltoztatás. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur a tankönyvváltoztatási tilalmat további 5 esztendőre meghosszabbította. A rendelet megállapítja, hogy a nehéz gazdasági viszonyok, melyek öt évvel ezelőtt a tilalom kiadását indokolták, ma is fennállanak.

A pártfogók ellen. A kultuszminiszter ur a közelmúlt napokban nyilatkozott az elhatározott protekcio ellen. Már 1933-ban a legszigorubbán megtiltottam, mondotta, hogy hatósága alá tartozó tisztviselő ügyének előbbrevitele, kívánsága, kérése teljesítése érdekében pártfogót vegyen igénybe. Ezt a rendelkezést, most a legszigorubbán megismétli. Aki ennek ellenére támogatást vesz igénybe első ízben hivatali főnöke által megdorgálásban részesül, ismétlődés esetén — a pártfogó személyére való tekintet nélkül — fegyelmi eljárást indíttat elénk.

Kartársak szives figyelmébe! Tévedések elkerülése céljából az elnökség ezúton is közli, hogy minden állami, községi, társulati, uradalmi, izraelita, magániskola és óvoda rendes és segédi minőségben alkalmazott tanítója vagy óvónője **hivatalból kötelezett tagja a Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Általános Tanító Egyesületnek**, Évi tagdíj 4 P. Tagdíj ellenében minden tag megkapja az egyesület hivatalos lapját a Népművelést. A lap visszaküldése tehát senkit nem mentesít a tagdíj fizetése alól. A tagdíjak Csiky Ernő áll. isk. igazgató egyesületi pénztáros Szolnok, Thököly-uti áll. iskola címére küldendők. Az évi tagdíjak tanévenként és nem polgári évenként iratnak elő. Csekk-számla száma **57.480**

Nyugtázások. Tagdíj címen: Ferenczy Kálmán, Ferenczy Kálmánné, Brindáné, L. Mária, Szabó Tivadarné, Bódi Istvánné, Gyarmati Ferencné, Rákos Ferencné, Gyomai György, Caomor Irén, Csernay Károlyné, Farkas Tivadarné, Koltay Anna, Gombkötő Márta, Vajay József 2—2 P. Ürmösy Ferencné, dr. Magay Miklósné, vitéz Bányai Kálmán 4—4 P. Halmágyiné, B. Ilona 1 P 20 f. Szolnok, Tüske Aranka 6 P. Jászládány, Hevesnagykunsági ref. Tanítóegyesület 50 P. Herczegh Ilona 5 P. Jászládány, Mérki Andor, Bakos Jolán, Nyílas János, Máthé János, Máthéné, Sz. Irén, Sándor Béla, Szöllösyné, J. Vilma Tiszakürt, Zala József, Zala Józsefné 4—4 P. Jászládány, Szatvenyik Vilma, Tálás Ernő, Ruzsinszky Jusztínia, Hengártner Józsa, Lörenthey Olga, Nagy Ferencné, Barócsy Antalné, vitéz Voloncs Ferenc, vitéz Voloncs Ferencné, Karácsenyi Virgil, Péterfy Imréné, Nagy Ferencné, vitéz Bakos Dénes, Racskó Jánosné, Vidra Pál, dr. Pádár Aladárné, Páll József, Páll Józsefné, dr. Ga-

csályi Józsefné, Petres László, Thiel Bernát, 4—4 P. Jászárokszállás, Barabás Irén 4 P. Kunszentmárton, Nagyné, Varju Gizella 4—4 P. Jászládány, Kovács Imre 3 P. Sáringer János 6 P. Törökszentmiklós, Csizmadia Mária, Deresényi Ilona, Mendelényi Elvira, Thiel Bernátné, Lótos Erénc, Lótos Ferenéné, Oláh József, Raeskö János, 2—2 P. Jászárokszállás, Tenkey József, dr. Bérczy Ernőné, dr. Kövály Miklósné, Hajós István, Viczián Ilona, dr. Zs. Tóth Gáborné, Sebestyén Mária 4—4 P. Szolnok, Schieszler Hugó 4 P. Szajol, Borsódy Vidorné, Petrovay Béláné, Subaly József, Subaly Józsefné, Sipos Béla, Sipos Béláné, Rész Dánielné, 4—4 P. Kelemen Margit, Tyepliczky István, Szathmáry Lajos 2—2 P. Nagykőrű, Csernyiné, K. Mária, Jánosy Pálné 2—2 P. dr. Gergely Ferencné, 1 P. Kardos Bertalan, Kardos Bertalanné 4—4 P. Szolnok, Szalay István 4 P. Pusztakengyel, Markóth Dezső, Markóth Dezsőné, Vida Gyula, Vida Gyuláné, Kálmán Katalin, Barcsay Mária, Kiss Sándor, Kiss Sándorné, Turi Margit, Halasy Sándor, Szakáll János, Flórenczné, G. Ilona Homok, Magyary Gyuláné 4 P. Budapest, Török Jolán 2 P. Szandapuszta, Körmendyné, P. Julia 4 P. Mezőtur, Teleky Ella 1 P. Szolnok, Józsa Erzsébet 2 P. Tiszastúly. (Folyt. köv.)

Temetkezési díj címen: Halmágyiné, B. Ilona 1 P 20 f. Császár Ferencné, 2 P 40 f. Szolnok, Körmendyné, P. Julia 1 P 20 f. Mezőtur, Magyary Gyuláné 1 P 20 f. Budapest, Lótos Ferenc 6 P. 60 f. Jászárokszállás, Zala József és neje 7 P 20 f. Jászládány, Kürthy Jánosné 1 P 20 f. Békésesaba, Madarász Anna 1 P 20 f. Budapest, Borsódy Vidorné, Sipos Béláné, Subaly János és neje 2 P 40 f, 2 P 40 f. Nagykőrű, Királdi Károly, Királdi Károlyné, Császár Ferencné, Csernyiné, K. Mária 1 P 20—1 P 20 f. dr. Gergely Ferencné 2 P 40 f. Szolnok, dr. Gacsályi Józsefné 1 P Szednics Ilona 2 P 20 f. Móró Ferenc, Móró Ferencné 1—1 P Jászárokszállás. (Folyt. köv.)

Temetkezési alosztályba újabban beléptek: dr. Gacsályi Józsefné, Szednics Ilona, Móró Ferencné.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Gróf Klebelsberg Kunó jellegével pályázó Kartárs pályamunkája késsé érkezett. — Átveheti Szolnokon Rényi Dezső könyvesboltjában jellegéje alapján.

RÉNYI DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113.

Legnagyobb vártár
Közigazgatási ügyvédi
iskolai, közjegyzői, pénzügyi
és más hivatalos nyomtatványokból,
irodai felszerelésekből, trófékból és
irógépszallagokból. **Üzleti könyvek gyára.**
Dobozgyűjteményben készítenek az elismeren legjobb
kereskedelmi, patent, raktári és gyógyszerészeti dobozok.
A vidéken legjobban berendezett **könyvtárak között a**
legártósabb kivételű könyvtárakat, a leggyorsabbított
a legkényesebb üzleti és kiskereskedelmi díszművekig.
Könyvgyűjtemény elegáns, teljes kivételben, a
legolcsóbb árak mellett készíti füzeteket,
könyveket, rólapokat, táblázatokat
lakodalmi és ball meghívókat
és minden fajta **könyvgyűjtemény**
nyomdai munkát.

Könyvgyűjtemény. • Üzleti könyvek gyára.

Ifjusági és tanítói könyvtárak számára alkalmas könyvek kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók

Rényi Dezső
könyvesboltjában, Szolnok.

**A Vármegyei Tanítótestület által kiadott „ÉRTESÍTŐ
KÖNYVDELSE”** hapható. **2024 Ára netto 18 fillér.**

TELEFON 113.

RENYI DEZSŐ

Tanböngvék

Tanszerek

Könyvkiadások

Figyelőlapok

SZOLNOK

Baross-u. **15**

Magy. Nemzeti Múzeum hírlapi osztálya,
Budapest

XXX. évfolyam.

5-6. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

Felolvas szerkesztő:
Királdi Károly

Felolvas kiadó:
Csiky Ernő

RENYI DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK.

RÉNYI DEZSŐ, SZOLNOK

PIAC-TÉR. KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ TELEFON 113.

Raktáron van es azonnal szállítható:

- Iskolai nyomtatványok.**
- 945. Helyreállítási elszámolás
 - 946. Balesrelszámolás
 - 947. a. Állami elemi népsik, óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, kölliv
 - 947. b. Állami elemi népsik, óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, beliv
 - 948. I. Kimutatás beiratai díjakról
 - 949. I. Kimutatás egyesesadókrol, 5/10, 3/10-os pótdáváltáságról
 - 950. III. Kimutatás a készpénz- és termény-hozzájárulásról
 - 951. IV. Kivonat a berszerződésből
 - 952. V. Kimutatás la pitványok ügyvedelméről
 - 953. VI. Kivonat kölcsöntörleszt. tervezésből
 - 954. VII. Kimutatás hitoklatói díjak megállapításához
 - 955. VIII. Kimutatás fűtési és irodai átalány megállapításához
 - 956. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és értékéről
 - 957. Átvételi elismervény anyagokrol
 - 958. Napszámjegyzék
- Leltári nyomtatványok.**
- 915. Leltári napló (1. sz. minta)*
 - 916. Szakleltár (2. sz. minta)*
 - 917. Szobaleltár (4. sz. minta)*
- Nyomtatványok az 1921. évi XXX. törvények végrehajtásához.**
- 1. m. Tanköteles törzkönyvi lapja
 - 2. m. Kisebtlvél törzkönyvi lap átküldéséhez
 - 3. m. Óv- és tanköteles korba lépő gyermek bejelentése
 - 4. m. Beköltözött gyermekek bejelentése
 - 5. m. Végleg elköltözött gyermekek bejelentése
 - 6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
 - 7. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (szep. 1-től.)
 - 8. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (aug. 31-ig.)
 - 9. m. Jelentés
 - 10. m. Kimutatás iparos- és kereskedő-tanoncok számban az első évi szeptember 1. óta beállott változásokról
- Önálló gazdasági és gazdasági ismétlő-iskolák számára.**
- 703. Félévi jelentés
 - 33/a. Anyakönyvi napló
 - A felvétel, mulasztás és haladás céljára
- Kisdedóvodák számára.**
- 727. Haladási napló puha kötésben az
 - 728. Bizonyítvány nyári menhákat vezető dajkák részére
- Iparos- és kereskedőtanonciskolák számára.**
- 750. Előmeneteli és mulasztási napló*
 - 751. Anyakönyvi törzslap
 - 752. Iparostanonciskolai bizonyítvány
- Iskolai nyomatványok.**
- 659/6 Népiskolai helyi tanmenet A), B) beliv B) küliv
 - 661. Könyvtári költségvetés
 - 662. Könyvtári pénztári napló és számadás köve
 - 663. Állami elemi iskolai (kisdedóvodai) anyagszámadási könyv. Kölve, 5 évre
 - 663. Áll. elemi isk. (kisdedóvodai) anyagszámadás*
 - 665. Kimutatás ingyen-tankönyvekről
 - 666. Iskolai pénztári napló A) minta
 - 667. Kösz. isk. számadás
 - 668. Népiskolai költségvetés
 - 669. Isk. alapvagyon-számadás
 - 671/b. Statisztikai kimutatás
 - 672. Berszerződés bérbelveendő épületek számára
 - 675. Posti feladókönyv
 - 688. Javadalmi jegyzőkönyv tanitók részére
 - 690. Elbocsátó-levél
 - 691. Beirási díj kezelési napló*
- Leltári nyomatványok.**
- 940. Könyvtári szakleltár (3. sz. minta)*
 - 941. Sejeltezi jegyzék (5. sz. minta)*
 - 942. Arverési jegyzőkönyv (6. sz. minta)
- 803. Iktatókönyv**
Iktatókönyv kölve, tárgymutatóval ellátva
- 800. Tárgymutato**
- 824. Állami elemi iskolai és óvodai számadás. (teljes példány)**
- 824/a. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, bevételi belső iv**
- 824/b. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, kiadási belső iv**
- 824/c. Állami elemi iskola is óvodaszámadás köve**
- 829. Elemi iskolai értesítő-könyvecske**
- 830. Népiskolai (elemi) bizonyítvány. Merített papíron**
- 844. Tisztviselési bizonyítvány**
- 947. Orarend elemi iskolák számára (I iv = 2 példány)**
- 948. Nyugta tanítói fizetésekről (I iv = 2 példány)**
- 950. X. Kimutatás**
I. a. Kimutatás

- 11. m. Értesítés tanoncviznyba lépő tan- kötelestől
 - 12. m. Értesítés tanoncviznyból kilépett tanonckról
 - 13. m. Egyéni lap
 - 14. m. Értesítés az iskolából kilépő tan- köteles gyermekről
 - 15. m. Kimutatás az október 15-ig beirt tanulókról
 - 16. m. Felhívás a be nem iratkozott gond- viselőjéhez
 - 17. m. Kimut. törzkönyvezett tankötelesekről
 - 18. m. Feljelentés beiradás elmulasztásával elkövetett kihágsért
 - 19. m. Felhívás hivatalból való beiradásra
 - 20. m. Értesítés hivatalból való beiradásról
 - 21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez
 - 22. m. Orvosi jelentés és engedély
- 23. m. Kimutatás igazolatlanul mulasztó gyermekekről**
- 25. m. Feljelentés a negyedszer, vagy ennél több ízben elkövetett kihágsért**
- 26. m. Figyelmeztetés oktatás meghosszab- bítására**
- 27. m. Figyelmeztetés magánvizsgálatra jelentkezés tárgyában**
- 28. m. Nyilvántartó-napló kirótt büntetés- pénzekekről***
- 29. m. Nyilvántartó-napló kirótt bírság pénzekekről***
- 30. m. Felvételi napló***
- 31. Haladási napló***
- 32. m. Mulasztási napló***
- 33. m. Anyakönyvi napló**
- 34. m. Bírsgóldás**
- 35. m. Pénznapló büntetés-pénzekekről***
- 943. Más intézetnek átadandó argyakra kiállítandó kimutatás (7. sz. minta)**
- A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisz- térium 1922. évi 139.109. sz. rend. előirt 1-41. mintájú nyomtatvány**
- 724. Felvételi napló.***
- 726. Mulasztási napló***
- 745. Költségvetés**
- 748. Felvételi napló***
- 749. Tanulmányi napló***
- A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készültek és azok használatára kötelező.
- A nyomtatványokat előnyösen számítógéppel aron számítjuk és postai utánvétellel küldjük meg.
- A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy ívet is pontosan megjelölni.
- A megrendeléseket beírkezésük napján késedelem nélkül elintézzük.
- A *gal jelölt nyomtatványokhoz külön ív (borítékiv) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolán kívüli népművelési bizottság

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Laptulajdonos: Jász-Nagykun-Szolnok- vármegyei Tanítóegyesület.

FELELŐS SZERKEZTŐ: KIRÁLDI KÁROLY.

Megjelenik hétfőnaponként.

FELELŐS KIADÓ: CSIKY ERNŐ.

Előzetes díj és reklamáció Cikk Cikk engedélyt kérek. A lap szellemi tartalmáért a szerkesztőség felelős. Szolnok, utcai díjak. Helyreállítási díj nem kerül vissza.

Regisztrált Népművelési Központunkban, Szolnokon (Hocsub-10c.)

Bihary István

Dr. Teslery Károly

tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelő végleg távozik tőlünk. Elhagyja két évtizedes, hatalmas és eredményes munkájának színhelyét.

Szolnoksármegye kir. tanfelügyelőjét rendelte a miniszter ur utódjaul, akit ez alkalomból tanügyi tanácsosi címmel tüntetett ki.

A vármegye tanitósága közgyűlés keretében vett tőle bensőséges búcsút. Markáns, szikár alakja eltűnik közülünk, de kiforrott férfiaságának, huszvéi küzdelmes munkájának eredménye itt marad a Nagyalföld istendóttá térein.

Nem új ember ő, nem ismeretlen a vármegye tanitósága előtt. Régebben a Dunántulón szolgált a magyar kultúrát. Avartott tollával megbecsült nevet vivott ki magának. Vezetői működése pedig új korszakot jelentett a Nyír- ség népköztetésében, melynek mai magas avója és fejlettsége az ő nevéhez fűződik. De a tanitóság jóléti intézményeinek érdekében is értékes munkásságot fejtett ki.

Amikor rohanó vonata végig fut a napfényben fürdő rónaságon, jobbról is balról is fel-feltűnedeznek a távozó, jövőbelátó kultur- politikájának, maradó értékei: a tanyai iskolák.

Itt jelentek meg a gyakorlati értékű vezérkönyvei, melyek uttörők voltak és igazi értéket jelentő rajz-sorozatai is, melyek vármegyénkben is közközen forognak.

Búcsút intenek a szikrázó napsütésben felcsillanó piros fedelek, melyek hatalmas és messzeható nemzeti energiák forrása lesznek hosszú századokon át. Feléje száll e kultur- öröhelyek mosolygón virágos udvarának édes petunia illata és a rohanó vonatát néző tanyai gyermekek csillogó tekintete, kinek részére az ő gondossága nyitotta meg a kultura ádott forrásait.

Tetterős, alkotmánygyó egyéniség, akiben az energia és felkészültség kiváló művészi lélekkel párosult.

A szivember vonatának árnyéka siklik végig a szikkadt mezőkön...

Eddigi munkássága bizalmat kelt bennünk. Ezt a bizalmat és megnyugvást a személyes érintkezéskor megnyilvánuló közvetlen egyéni- sége csak fokozza. Nyílt szívvel és bizalommal tekintünk itteni működése elé. Felajánljuk becsületes tanító munkánkat, tehetségünket és munkakedvünket. Készséggel követjük irányi- tását a szebb magyar jövő kiépítésében.

Kiséri az özvegyek, az árvák halála is, akiknek a legnehezebb időkben atyai támoga- tójuk volt. Vele száll azoknak a családoknak áldó szeretete, amelyeknek éj otthoni, új életlehetősé- get teremtett a szörnyű dúlás után, üldözött- ségük idején.

Nyílt szívvel, bizalommal fogadjuk, meg- értést kérve cserébe.

Uj munkahelyére magával viszi a jól végzett munka megnyugtató és felemelő érzé- sével egy vármegye tanitóságának nagyra- becsülését és meleg szeretetét!

Isten hozza!

A jó Isten bőséges áldása kísérje!

(k.)

Jegyzőkönyv

Leirtuk Szolnokon, 1937. évi június hó 5-én a Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Általános Tanítóegyesület, valamint az Állami Tanítók és Óvónők vármegyei köre évi rendes közgyűlésén.

Jelen voltak. Ferenczy Kálmán egyes. elnök elnökléte alatt dr. vitéz Bessenyei Lajos tanker. főigazgató, Bihary István vezető kir. tanfelügyelő, tanügyi tanácsos, Józsy István tanügyi tanácsos, gimn. igazgató, dr. Kovács János tanügyi titkár, Forintos Lőrinc Szentferenc-rendi zárdafőnök, Szabo Polikárp plébános, dr. Csömöz Gáspár újvárosi plébános, Aczél József apát-plébános, dr. Szaller Miklós gondnoksági elnök, dr. Horváth Zoltán és dr. Strömpl János tanügyi s. fogalmazók, vitéz Csorba Ödön a Szövetség, az Eötvös és Kalász egyesületek képviselőjében K. Gy. Cyprián szerz. igazgató, Tóhelyi Ferenc egyes. titkár, Csomor Irén jegyző, Ferenczy Kálmánné, özv. Örmössy Ferencné, Vajay József, Brindáné Lakó Mária, Bódy Istvánné, Szabó Tivadarné, dr. Magay Miklósné, Koitay Anna, Csernayné H. Ibolya, Farkas Tivadarné, Gyarmati Ferencné, Királyi Károly, Királyi Károlyné, Angyal Sándor, Angyal Sándorné, Dunaháti Mészáros Gyula, Mészáros Gyuláné, Csaszár Ferencné, Halmágyi Sándorné, dr. Gergely Ferencné, Cserny Béláné, Veress Mihály, özv. Zelenka Mártonné, Andersen Aladárné, Szilvássy Eleonóra, Pethes Gyuláné, Hunyor Ilona, dr. Kovács Jánosné, özv. Haám Sándorné, Tenkey József, Viczián Ilona, dr. Bérczy Ernőné, dr. Kerekes Sándorné, Módos Jenő, Czifra Sándor, özv. Sztipán Bódogné, özv. Jancsó Kajetánné, Szabó Béláné, Polónyi Rózsá, vitéz Nagy Lajosné, Csiky Ernő, Csiky József, Vajay Józsefné, Koczka József, Szathmáry Lajosné, özv. dr. Rimóczy Lajosné, Muhy Mária, Ferenczy Sándorné, Tarján József, Fazekas Károly, Gyenes Margit, Szegedy Istvánné, Schmid Irén, Sándor Irén, Padányi Margit, dr. Druga Józsefné, Gyenes Ilona, Balyi Erzsébet, Várady János, Kindlovits Katalin h. rk. tanítónő, Száz Sándor, Nagy Irén h. rk. tanítónő, Tóth Piroška, Rákos Ferencné, vitéz

Bányay Kálmán iskolafelügyelő, Schmidt Vilmos nyug. ig. tan. Szolnokról. Buday Gusztáv, dr. Winter Ottóné, ifj. Gyurkicza Miklósné gazd. isk., Kardos Bertalan, Kardos Bertalanné, Horváth N. szolnoki izr., Orosz György, Orosz Györgyné, Győri Sándorné, Török Jolán, özv. Kovács Lászlóné, Horváthné Daróczy Sarolta, Kovátsné Venes Gizella, Rennerné Szőke Mária, Réczeyné csebi Pogány Kornélia, Konti Julia tanítónők, Szolnok áll. óvónők: Tóhelyi Ferencné, özv. Török Kálmánné, Horváth Jolán, Gombkötő Márta, Polónyi Jolán, Teleky Ella, Komáromy Mária, Szabó Mária h. óvónő, Szurmai Sándor hírlapíró, Jászberény: Ring Károly, Rózsa Sándor, Magyary Károly, Szombatfalvi Béla, Váradi Dezső, Szentiványi Béla, Benyovszky Ida, Jászladány: Zala József, Zala Józsefné, Herczeg Ilona, Varga Mária, Nagyné Varju Gizella, Józán Ferencné, Jászapáti: Takács Sándor. Jászárókszállás: Lótos Ferenc, Racskó Sándor, Kertész Károly, Thiel Bernát, Simrák Jolán, Tarnóczy Alfréd, Tiszaföldvár: Soós József, Soós Józsefné, Kazay Benjámin, Dezső Sándor, Kiss Kálmán, Angyal Mária, Barcsai Mária, Kerekes Eszter, Konti Julia. Homok: Markóth Dezső, Markóth Dezsőné. Kunszentmárton: vitéz Iványi Károly, Balázs Ferenc, Bátky Antal, Martikány István, Érpárti Mária, Schmidt Pálné, Hajagosné Csiky Izabella, Gönczy Pál, Vida Gyuláné, Zeller Ferenc, Zeller Ferencné, Nagy Béla hit. szö. ig. Nagyrév: vitéz Asztalos Sándor, Tiszainoka: Horváth József. Jákóhalma: róm. kat. isk. képv. Horváth József. Kisújszállás: Bornemissza Anna, Szabó József, Bodor Lajos egyes. alelnök. Oballa: Adrián Margit. Pusztatenyő: Acsayné Mohay Margit. Törökszentmiklós Surján pta: R. Kosztolányi Sarolta. Törökszentmiklós: Méryk Teréz, Szalay István, Besenyszögről: Kollmann N. Sothy Istvánné, Pusztakengyel: Kiss Ida. Mezőtúr: Vajay József, Szakács János, Kosnár Lajos. Turkeve: Szalisznyó Sándor. Szajol: Renner József, Pongó Jánosné, Szabó Róza, Feisthammel Erzsébet, Felsőszászberek: Dobai József, Bálint Béla. Nagykőrös: Szathmáry Lajos, Csibay Anna, Borsody Vidorné, Subaly József, Subaly

Józsefné, Késő Dávidné, Kelemen Margit. Cibakháza: Birsay Mária, Baumgartner Nándorné, Mohács Katalin, Kardos Katalin, Vass Andor, Mohács László. Tiszakürt: Méryk Andor. Tiszaroff: Szeiff Károlyné, Renák I. Tiszabó: Timpfel Ilona, Onodi Mária, Bagó Lajos, Zomboriné Kalló Mária, Szalayné Mendöl Sarolta. Tiszavárkony: Novák Ferencné. Turkeve: Mihályfalvi József. Jászszentandrás: Volonca Margit. Tiszasüly. Kónya Ferenc. Tiszaugról: Sipos József, Domján József. Pusztakengyelről: Várnagy Gyuláné, Mohács Albert tanítók illetve tanítónők.

A Városháza zsúfolásig megtelt közgyűlési termében „Himnusz” szárnyaló hangjai után Ferenczy Kálmán egyes. elnök emelkedett szólásra.

Megnyitójában vázolta a tanítószegély évtizedes küzdelmét, ami eredményezte a magasabb fizetési osztály megnyitását, a tanítónak, mint köztisztviselőnek az elismerését és a szakfelügyeletben való szerves bekapcsolódását. Kívánatosnak tartja a 8 osztályú népiakola széleskörű megvalósítását, valamint a tanítóképzésnek főiskolai átvezetését. Hosszasan foglalkozik az állástalan tanító-ifjúság szomorú helyzetével és kilátástalan jövőjével. Ugy véli, üdvös lenne a tanítóképzők számát csökkenteni, vagy a képzést időnként szüneteltetni. Kívánja a helyettes tanítói intézmény megszüntetését úgy, hogy egy évi helyettesítés után kinevezék a tanítót. Aggodalommal mutat rá a mindinkább fokozódó drágaságra s fizetéscsökkentés megszüntetését óhajtja. Megköszöni a kartársak ily szépszámban való megjelenését s ezzel a LVII. évi rendes közgyűlést megnyitja.

Bejelenti, hogy a tanker. kir. főigazgató úr résztvevő a mai ünnepi közgyűlésen, azonban hivatali elfoglaltsága miatt később érkezik. Vele együtt jön a kir. tanfelügyelő, tanügyi tanácsos úr is, ezért a tárgysorozat megváltoztatását javasolja.

Tudomásul van.

A jegyzőkönyv vezetésére: Csomor Irén jegyzőt, hitelesítésére: Tóhelyi Ferencné, Csiky József és Vajay József kartársakat kéri fel.

Mély tisztelettel üdvözlöi dr. Kovács János

tanügyi titkárt, mint a tanítószegély barátját, a megjelent lelkeseket. Különös melegséggel emlékezik meg a megjelent szolnoki gondnoksági elnökről: dr. Szaller Miklós vm. tisztifőorvorról, kit a közelmúltban érdemi elismerésül egészségügyi főtanácsosná neveztek ki. Szívélyes szeretettel üdvözlöi a megjelent kartársakat.

Bejelenti, hogy Galla Endre az áll. tan. orsz. egyes. elnöke írásban mentette ki magát és felolvassa Keszthelyi István dísztag üdvözlő seregnyét.

Dr. Kovács János tanügyi titkár meleg szeretettel viszonzza az elnöki üdvözlést. Hangsúlyozottan emeli ki a népiakola nemzetnevelő jellegét és üdvözlöi a tanítószegélyt, mint a nemzetnevelés önzetlen munkáját.

1.

Elnök kérésére Csiky József szemvizsgáló jelenti, hogy az 1936/37. évi számadást a számvizsgálóbizottság átvizsgálta tételről-tételre okmányokkal összehasonlította és helyesnek találta. Javasolja pénztáros részére a lemondvány megadását s egyúttal kéri munkássága elismerésül jegyzőkönyvi köszönetben való részvételét.

Egyhangúlag tudomásul van.

Pénztáros ismerteti az 1937/38. évi költségvetést.

A költségvetés ismertetése kapcsán sajnálattal emlékezik meg a nagymérvű tagdíjhatalékról, mely sokszor veszélyezteti a Népművelés megjelentetését. Kéri a tagokat, hogy lelkiismeretbeli kötelességükre tegyék a tagdíjak pontos befizetését.

Közgyűlés az előterjesztett számadást és költségvetést elfogadja.

2.

Elnök bejelenti, hogy a tisztikar megbízatása letart. Kéri a tisztújítás megkezdését, Korneinökre Tenkey József megválasztását javasolja. Tudomásul van.

3.

Korneinök javasolja, hogy a közgyűlés ismét Ferenczy Kálmán felügyelő-igazgató tüntesse ki megítéző bizalmával s válasza ismét elnöké.

A közgyűlés lelkes hozzájárulással Ferenczy

Kálmán felügyelő igazgatót a következő négy évről elnökévé választja.

Ferenczy Kálmán újonnan megválasztott elnök a közgyűlés lelkes szeretetmegnyilvánítása közben foglalja el ismét az elnöki széket. Lelekből fakadó, közvetlen szavakban köszöni még a kitüntető bizalmat is igéri, hogy ezután is az lesz, aki eddig volt, továbbra is a tanító erkölcsi és anyagi elismeréséért fog munkálkodni.

Javasolja a tisztikar és választmány tagjait a következő kartársak megválasztását:

Titkár: Tóhelyi Ferenc társ. tanító Szolnok. — **Alelnökök:** Tenkey József áll. igazgató Szolnok, Soós József felügy. igazg. Tiszaföldvár. Bodor Lajos ref. felügy. igazg. Kisujszállás. Renner A. József ny. igazg. Szajol. **Jegyzők:** Csomor Irén áll. tanító Szolnok, Gyomai György áll. tanító Szolnok. **Pénztárnok:** Csiky Ernő áll. igazgató Szolnok. **Szerkesztő:** Királdi Károly felügy. igazgató Szolnok. **Ellenőrök:** Bacskó Gyula ny. áll. igazgató Szolnok, özv. Zelenka Mártonné áll. tanító Szolnok. **Könyvtáros:** Fazekas Károly áll. tanító Szolnok. **Számvizsgálók:** Tarján József áll. igazgató Szolnok, Csiky József áll. tanító Szolnok, Angyal Sándor áll. igazg. tanító Szolnok. **Ügyész:** dr. vitéz Váczy György ügyvéd Szolnok.

Választmány: Vass Andor áll. igazg. Cibakháza, Zala József áll. igazg. Jászládány, Takács Sándor rk. felügy. igazg. Jászapáti, Kerekes József ref. h. igazg. Törökszentmiklós, Thiel Bernát áll. felügy. igazg. Jászárokszállás, Magyar Károly áll. felügy. igazg. Jászberény, Szentiványi Béla rk. felügy. igazg. Jászberény Kárpáti Károly ref. felügy. igazg. Karcag, Balázs János ref. tanító Kisujszállás, Kopasz Sándor ref. igazg. Kunmadaras, vitéz Iványi Károly áll. igazg. Kunszentmárton, Martikány István ip. tan. igazg. Kunszentmárton, Zeller Ferenc áll. igazg., Kunszentmárton, Kosnár Lajos áll. tanító Mezőtúr, Molnár Pál ref. igazg. Mezőtúr, Szakács János áll. tanító Mezőtúr, Szabó József áll. tanító Kunszentmárton, vitéz Bányay Kálmán áll. felügy. igazg. Szolnok, Czifra Sándor áll. tanító Szolnok, Hajós István áll. tanító

Szolnok, Hunyor Ilona áll. tanító Szolnok, D. Mézszáros Gyula áll. tanító Szolnok, Tóhelyi Ferencné áll. óvónő Szolnok, Vajay József áll. igazg. tanító Szolnok, Markóth Dezso áll. felügy. igazg. Szolnok, vitéz Bakos Dénes áll. tanító Jászárokszállás, vitéz Asztalos Sándor közs. tanító Nagyrév, Kovács Imre áll. igazg. Törökszentmiklós, Mihályfalvi József áll. igazg. Turkeve. Szalicsnyó Sándor ref. igazg. Turkeve.

A javasoltakat közgyűlés egyhangulag megválasztottaknak mondja ki.

4.

Elnök szeretettel üdvözli az időközben megérkezett **vitéz Csorba Ödön** Egyet. Tanítószövetség alelnökét, aki elhozta három körület üdvözlését. **Vitéz Csorba Ödön** alelnök Elnök üdvözlő szavai után a töle megszokott tartalmas beszédben mutatott a tanítói összefogásból felépített „Kalász” s az „Eötvös Alap” fontosságára s kérte azok komoly támogatását.

5.

Elnök ismerteti az évi pályázat eredményét: „Hogyan lehetne az osztatlan iskola tanítóját helyhezkötni, az osztatlan iskola nevelő-oktató munkáját minél eredményesebbé tenni?” című pályázatra 4 pályamunka érkezett. A Bírálbizottság „A jobb jövőért” jelű pályamunkát jutalmazza, „Nevtelen” jelűjét pedig dicséretre ajánlja.

A közgyűlés a Bírálbizottság javaslatát elfogadja s felhatalmazza az Elnököt, hogy a jutalmat és dicséretet nyert pályamunkák szerzőit megneveze.

Elnök a jelűs borítékokat felnyitja s bejelenti, hogy a jutalmat **Kókai Béla** mezőtúri róm. kat. igazgató, a dicséretet pedig **Juhász Kálmán** kunctorbai községi tanító nyerte.

Közgyűlés a nyerteseket lelkesen megeljenzi.

6.

Dr. vitéz Besseney Lajos tankerületi királyi főigazgató, **Bihary István** tanügyi tanácsos, a tanfelügyelőség hivatalfőnöke és **dr. Józsy Ferenc** tanügyi tanácsos jászberényi gimn. igazgató az egybegyűlt lelkes eljenzése közben érkeznek meg.

Elnök örömeinek ad kifejezést, hogy abból

az alkalomból üdvözölheti a tankerületi királyi Főigazgató Urat, amikor a tanítószövetség évi rendes közgyűlését tartva egyuttal felhaználnja az alkalmat arra is, hogy szeretetét tolmácsolja a 20 évi együttműködés után távozó hivatalfőnökének, **Bihary István** tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelő Urnak.

Dr. vitéz Besseney Lajos tankerületi királyi főigazgató megköszöni az Elnök szeretetteljes üdvözlését. Örömeinek ad kifejezést, hogy éppen akkor jelent itt meg, amikor az általa is nagybecsült és különösen értékeit tanfelügyelőjét bucsuztatja **Jász-Nagykúria-Szolnok vármegye tanítószövetsége**. Nagy örömeire szolgál az is, hogy a vármegye tanítószövetsége iránt a közgyűlésen nyilváníthatja meleg szeretetét és kérheti, hogy további lankadatlan munkával végezzék elhivatásos munkásságukat. Isten áldását kéri a közgyűlés munkájára.

Elnök meghatottsággal emelkedik szólásra, hogy a vármegyei tanítószövetség nevében elbucsuzzék **Bihary István** tan. tanácsos, kir. tanfelügyelőtől, aki közel két évtizeden át irányította a vármegyei népoktatást.

Lebilincselő szónoki művészetével ismerteti azokat az eszméket, amelyek munkára ihlettek pályája kezdetén a fiatal **Bihary Istvánt**, amikor nemzetiségi végeken Segeşvárt, majd Rimaszombaton, hivatása mellett úgy szolgálta a magyar ügyet, hogy két lap szerkesztésében is részt vett.

Kiemeli az 1918-as esztendő, amikor a legfőbb hatóságunk vármegyénk népoktatásának élére állította. Lelki megindultsággal beszél a huz esztendőről, mely felejthetetlen két évtized a vármegye tanügyi fejlődésében. Bemutatja **Bihary István** magyar szívet, aki a menekült tanítók mindenkor jóskarája, aki mindenkor felkarolta, beosztáshoz szegítette a sokat szenvedett, földönfutóvá vált menekült tanítócsaládokat. Kiemeli, hogy a háború utáni megpróbáltatások évek elmúltával a tanyai iskolák szervezésével igyekezett a vallásos és hazafias nevelés lehetőségét biztosítani.

Megemlékezett működésének tízéves évfordulójáról, amikor a vármegye tanítószövetsége disz- közgyűlésen üdvözölte, amely közgyűlés disz-

tagjává választotta és nevére alapítványt létesített.

Elnök azután rendelkezésére bocsátotta az alapítványt és hangsúlyozta, hogy az Egyesület kebelében továbbra is együtt maradunk. Új munkakörére s kedves családjára s jószágos Isten gazdag áldását kéri.

Jelenlevőket Elnök gyönyörű bucsubeszéde könnyekig meghatotta s együttérzésüket lelkes tetszésnyilvánításban fejezték ki.

Takács Sándor róm. kat. felügyelő-igazgató a róm. kat. tanítóegyesület nevében bucsuzik. Mintegy csokorba köti a tanítószövetség iránt 20 éven át tanúsított sok-sok megértő intézkedését.

Meleg szívvel mond köszönetet a kat. iskolák és a kat. tanítószövetség érdekében kifejtett nagyértékű munkájáért. Új működéséhez kéri a jó Isten bőséges áldását.

Majd **Bodor Lajos** a Heves-Nagykunsági Ref. Tanítóegyesület elnöke vett bucsút a Heves-Nagykunsági Ref. Tanítóegyesületek nevében. Emelkedett szavakkal emlékezett meg a lefolyt 20 év alatt a távozó Hivatalfőnök megértő jószágáról s ref. tanítószövetség és iskolák iránt tanúsított jóindulatáról. Fájó szívvel vesz bucsút és mond köszönetet a maga és a Heves-Nagykunsági Ref. Tanítóegyesületek nevében. Kéri, hogy tartsa meg őket jóindulatában, kérésje további munkáját siker és Isten áldása.

Bihary István tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelő a jelenlevők rokonazonos figyelme közben emelkedik szólásra s magasszónyával, gondolatokban gazdag, kiváló szónoki képességéről tanuskodó hosszantartó beszédben vett bucsút a vármegye tanítószövetségéről, melynek főbb gondolatai a következők:

Méltóságos Főigazgató Ur! Igen tisztelt Közgyűlés! Kedves Kartársak!

Két évtizeden át vezettem és irányítottam a vármegye népoktatását s ha végig tekintek tömört soraimon, sok-sok ismerős arcot látok, akik működésem ideje alatt kerültek ide, sok-sok kedves arcot, akikkel együtt dolgoztam s akik a lefolyt 20 év alatt jobban-rosszban kitartottak mellettem. 20 év — a történelem hasábjain egy elcsuhanó pillanat, — nagy idő azonban

egy ember életében. Az emberi élet legértékesebb szakaszát töltöttem itt el. Fiatalon állított a vármegye élére egykori nagy Miniszterünk bizalma és én fiatalos ambícióval fogtam a munkához, hogy az Alföld kulturáját arra a színvonalra emeljem, amelyet a nemzet jövője megkövetelt.

Mint dolgozó, a komoly munkát, a szorgalmat, a dolgozókat értékeltem. Népszerűségre nem törekedtem. A törtétek nálam nem érvényesültek. Arra törekedtem mindig, hogy személyi kérdésekben az abszolút igazság győzedelmeskedjék és az érdem érvényesüljön. Szeretettel munkálkodtam a tanítói közszellem kiépítésén. A látszólagos külső szigorommal, bírálataimmal, utasításaimmal nem elkédvetelinteni, de felemelni akartam tanítóimat. Odaadóbb buzgalomra sarkaltam, fokozni igyekeztem mindegyikük teljesítményét a közös cél érdekében.

Az aktáknak lelke van, hangoztattam hivatalom beosztottjai előtt. Vigyázzunk az elintézésnél, megértést, méltányosságot tanúsítsunk. Különösen fontos ez most, amikor a társadalom békéjét a kenyérért való harc veszélyezteti.

Szeretettel jöttem 20 év előtt. Szeretettel támogattam a háború árváit s helyeztem el menekülteit. Igyekeztem a kommun rombolásait eltüntetni, helyreállítani a szétlőtt tantermeket. Íparkodtam erősíteni az Istent, hazaszeretetet, megértés és emberszeretet szent eszményeit.

Ma az a helyzet, hogy a vármegye iskoláinak hiányai pótolattak. Virágos udvarok, kertek, barátságos iskolaépületek várják a gyermekszereget. A tantermek szemléltető-eszközökkel, képekkel telve szolgálják az új tanterv elgondolásait és célkitűzéseit, maradandóvá téve a tanult ismereteket.

Két évtizedes működésem főcélját képezte a vallásfelekezeti béke kiépítése és megerősítése is. Egyforma szeretettel, jóakarattal intéztem minden egyes tanítóm dolgát, nem volt különbség előttem e tekintetben sohasem.

A egyházak képviselői, papjai megértették, értékelték ezen igyekezetet. Tanítóim családi életében nem békéltenséget, hanem nagyon is gyakran békét teremtettem.

Bensőséges szavakkal köszöni meg a

Főigazgató Ur kitüntető szavait. Eltávozásom — ugymmnd — családi körülményeim folytán történik. Magam kértem, mert az az óhajom, hogy olyan városba kerüljek, ahol kisleányom folytathatja tanulmányait.

Meleg szavakkal köszöni meg a közgyűlésen megjelent és távollévő Papságnak, iskolaszéki- és gondnoksági Elnököknek, közs. Főjegyzőknek, Főszolgabíráknak és Polgármestereknek, hogy működésében támogatták és boldogan mondhatja el távozás pillanatában, hogy a világi, egyházi- és iskolai hatóságok egyikével sem volt 20 évi ittlevő működése alatt a legcsekélyebb nézeteltérése sem, ami elsősorban is az arra hivatott hatóságok vezetőinek az érdeme.

Köszöni a vármegye tanitóságának megértését, melyet bizonyít az, hogy 4—5 éve nem adtak alkalmat arra, hogy bárki ellen is fegyelmit indítottam volna.

Meleg szavakkal ajánlja szeretetükbe hivatali utódját: dr. Teslery Károly tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelő.

Kéri, őrizték meg szeretetükben s további nemzetépítő munkájukat kísérje a jó Isten bőséges áldása.

Jelenlevők fájó érzelmektől áthatottan hallgatták a bucsuszavakat s szünni nem akaró taps és eljenzés bizonyította jelenlevők szeretetét és háláját.

Főigazgató Ur látva jelenlevők arcán az őszinte fájdalom érzését, melyet a szeretett Főnök távozásra vált ki a lelkekből, közvetlen meleg szavakban fejezi ki, hogy a Hivatalfőnök Ur távozásával egyúttal kiváló munkája megbecsülése, számára tehát kitüntetés, amely egyben fényt vet a vármegye tanitóságára, távozásra felett nem fájdalmat, hanem örömeiket kellene kifejezniök.

Jelenlevők hosszantartó tapssal honorálták Főigazgató Ur közvetlen szavait.

7.

Elnök kérésére Tóhelyi Ferenc egyesületi titkár felolvassa titkári jelentését, amely hű képe az egyesület évi munkájának.

A jelentést jelenlevők feszült figyelemmel hallgatták végig. Elnök a titkári jelentéshez

hozzászólást kér. A kimerítő jelentéshez hozzászólás nem történt. Elnök javasolja, hogy Tóhelyi Ferenc egyesületi titkár gyönyörű munkáját az egyesület jegyzőkönyvi kivonatban köszöni meg.

Kartársak lelkes örömmel elfogadják Elnök javaslatát.

8.

Elnök felkéri vitéz Asztalos István nagyrévi közs. tanítót, hogy „Mit vár tőlünk az antibolszevista irányzat” című előadását tartsa meg.

Jelenlevők az eredetben csatolt előadást mely figyelemmel hallgatták s arra kérték az elnökséget, hogy e munka lapunkban teljes egészében közöltesse.

Elnök határozatban kimondja, hogy a munkát lapunk közölni fogja.

9.

Veress Mihály szolnoki felügyelő-igazgató felszólalásában azon óhaját nyilvánítja, hogy a szemléltető eszközök gyűjteménye a távozóról kir. Tanfelügyelő Ur nevével viselje. Az indítványhoz hozzászóló nem volt, látva, hogy azt a jelenlevők egyhangulag a legnagyobb lelkesedéssel tették magukévá.

Elnök kimondja a határozatot, amely szerint a vármegyei tanító-egyesület egyhangulag kifejezte azon óhaját, hogy a szemléltető-eszköz muzeum: Bihar István kir. tanfelügyelő urról neveztesse el.

10.

Elnök a Választmány javaslatát ismerteti, hogy lapunk nevét, címét a következőképpen változtassa meg a közgyűlés:

„JÁSZ-KUN TANÍTÓ”

a Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei

Általános Tanítóegyesület hivatalos lapja.

Elnök indítványát közgyűlés egyhangulag elfogadja.

11.

Elnök bejelenti, hogy egy áll. tanító a Jászmin-utcában levő házára — megfelelő biztosíték ellenében — a Tanítói Otthon pénztárából 400 P kölcsön folyósítását kéri.

Választmány behatóan foglalkozott a kölcsön-üggyel s úgy határozott, hogy nevezett

részére a kért kölcsönt utolsó esetben engedélyezi, a következő kérelmezőket azonban visszautasítja.

12.

Elnök felhatalmazást kér, hogy a Tanítói Otthon vagyonát gyümölcsösben befektethesse.

A közgyűlés hozzájárul ahhoz, hogy rendkívüli választmányi gyűlés döntsön az ügyben.

Mint hogy több indítvány nem hangzott el. Elnök megköszöni a szíves megjelenést, a Szózat elnöklésével a közgyűlés véget ért.

Kmf.

Tóhelyi Ferenc a. k. titkár. Ferenczy Károlyné a. k. elnök.

Csomor Irén a. k. jegyző.

Hitelesített:

Tóhelyi Ferencné a. k.

Vajay József a. k.

Csikó József a. k.

HIVATALOS RÉSZ

1910—1937, szám,

Valamennyi állami, községi, izraelita és uradalmi el. iskola tek. Igazgatóságának, illetve vezető Tanítójának!

Állomáshelyén,

A m. kir. vallás és közoktatásügyi Minisztérium 32.242—1937. V. l. G. o. számú rendeletével Budapest székesőváros polgármesterének 88.119—1937. VII. sz. kérelmére a főváros diákszallót a tek. Igazgatóság figyelmébe ajánlja. A tanulmányi kiránduláson résztvevő leány és fiú diákcsoportok vehetik igénybe. Minden résztvevő tanuló napi 40 fillér szállásdíjat fizet. Azok, akik teljes ellátást óhajtanak igénybe venni, személyenként és naponként 2 P 68 fillért tartoznak fizetni, amely összegért szállást, reggelire 3 dl. tejet, 2 drb. süteményt, 2-5 dkg. vajot, ebédre levest, húsétel kísérettel, téstát és kenyert, vacsorára pedig húséttel kísérettel és kenyérral kapnak. Akár szállást, akár csak ellátást vesznek is igénybe a vendégek, minden esetben az egész tartózkodás idejére

személyenként még külön 60 fillér fizetendő a két drb. lepedő mosatása fejében.

Az érdeklődőknek felvilágosítást és részletes tájékoztatást küld a székesfevárosi diák-szállók központi irodája: Budapest IV. ker. Cukor ucca 6. sz. III. 26. (Távbeszélő száma: Budapest 1—864—67, 1—852—94.)

Erről a tekintetes Igazgatóságot, Tanító urat tudomásulvétel és mihez tartás végett értesitem.

Szolnok, 1937. június hó 22-én.
A kiadvány hitelül
vitéz Bányai s. k.
ber. dll. isk. igazgató,
iskola felügyelő.

Hiv. főnök szabadságon
Dr. Kovács János s. k.
tanügyi titkár, hiv. főnök h.

2727—1937. szám.

Valamennyi állami, községi, izr., urad., társ. és magán elemi isk. Tekintetes Igazgatójának és Tekintetes Tanítójának.

Allomáshelyén.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Minisztérium a Magyar Cserkész Szövetség kérelmére a 93.594—1937. VII. 2. ú. o. számú rendeletével szabályozta a fiútanulóknek a cserkészcsapatokba való belépését.

A fentemlített rendelet nem vonatkozik a cserkészleányokra, mert ily rendelet kiadását az illetékes Magyar Cserkészleány Szövetség nem kérte.

Erről a tekintetes Cimet a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Minisztériumnak folyó évi június hó 21-én kelt 94.653—VII. 2. ú. o. számú rendeletére tudomás és további eljárás végett értesitem.

Szolnok, 1937. VII. 24-én.

Hiv. főnök szabadságon
Dr. Horváth Zoltán
tanügyi s. fogalmazó.

Avármegyei ált. Tanítóegyesület
Temetkezési Alosztálya jótékony
intézmény. - Minden tanítótársunk saját érdekében cselekszik,
ha belép tagjaink sorába!

A Kalász R. T. gyűlései.

A Kalász Könyvkiadó Részvénytársaság a husvétii tanítógyűlések során március 22-én d. u. tartotta igen nagyszámú kartárs részvételével a Tanítók Ferenc József Háza diszteremben választmányi gyűlést, majd utána évi rendes közgyűlést.

Dr. Pogány Frigyes elnöki megnyitójában röviden vázolta a Kalász múlt évi munkásságát. Kifejtette, hogy az elért igen szép eredmény az ügyvezető igazgató és munkatársai, főként pedig a tanítótag támogató készségének és megértésének javára irandó.

Ezután Osztie Zoltán ügyvezető igazgató terjesztette elő jelentését. Pontos számadatokkal mutatta ki, hogy a Kalász célkitűzéseinek megfelelően évről-évre nagyobb összeget fordít adományokra és segélyezésekre. A múlt évben ez az összeg elérte a 19.000— pengőt. Ebből egyedül az Eötvös alapnak 13.800— pengő jutott. Tehát tiszta nyeresége 55 százalékat fordította segélyezésekre. A nyereség további részéből a részvényesek 5 százalékos osztalékot, az országos és vármegyei tanítóegyesületek az alapszabályszerű tartalékolás és az Osztie Béla segélyalap dotálása után 1.200— pengőt kapnak. A tankönyvforgalom nem változott s hogy ennek ellenére mégis növekedett az elmúlt üzletév bruttó forgalma és eredménye, az irkák és az iskolai nyomtatványok újabb térhódításának köszönhető. Beszámolt a nyomda elmúlt évi működéséről és kimutatta, hogy ebben az időszakban mintegy 14.000— pengőt jövedelmezett.

Kérte a választmány tagjainak további támogatását az irkák és iskolai nyomtatványok fokozottabb bevezetése érdekében. Bejelentette, hogy a nyomtatványok sorozata a közeljövőben ismét bővül és a folyó iskolai év végére elkészülnek a hangjegyzetek is. Beszámolt az új továbbképzőiskolai tankönyvek megírásának folyamatban lévő munkálatairól és kérte a kartársakat, hogy a jövő iskolai évben még a jelenlegi továbbképző népiszkolai tankönyveket használják. Végül kegyeletes szavakkal emlékezett meg a legutóbbi gyűlés óta elhunyt kartársakról.

Bodnár László „A szülők iskolája és a tanító”, Oldal Anna pedig „Az ujrendszerű írás” címen tartott igen értékes, gondolatokban gazdag előadást.

A választmányi gyűlést az évi rendes közgyűlés követte. Dr. Pogány Frigyes elnöki megnyitója után Osztie Zoltán terjesztette elő az

H I R E K

Lapunk jelen száma rajtunk kívülről eső okból jelent meg ily késedelmesen, ezért olvasóink szives elnézését kéri a szerkesztő.

Igazgatóság jelentését, valamint a zárószámadásokat. Ezek szerint az elmúlt üzletév tiszta nyeresége 34.477 P 68 fillér. A közgyűlés a jelentést, a zárószámadásokat, a tiszta nyereség felosztására vonatkozó alapszabályszerű javaslatot a felügyelőbizottság jelentésének meghallgatása után egyhanguan elfogadta. Megadta a felmentvényt az igazgatóságnak és a felügyelőbizottságnak s a főtisztviselőknek esedékes munkásságukért köszönetét fejezte ki. A választások során a kilépő igazgatósági tagokat további 3 évre újból megválasztotta, a megüresedett helyre pedig új tagként Bódy Ottó. Megválasztotta dr. Pogány Frigyest a részvénytársaság elnökévé újabb 3 évre, Osztie Zoltánt pedig vezérigazgatóvá.

Farkas Gyula indítványára egyhanguan elhatározta, hogy a jövőben minden közgyűlés bizottságot küld ki néhai Osztie Béla sírjához, hogy lerója a kegyeletes megemlékezés hátláját ama férfinak, akinek a Kalász létét köszönheti. A közgyűlés az elnök zárószavával ért véget.

IRODALOM

Jávorfából furulyácska. A népiszkolai énektanítás a fejlődés állapotában van. Népi zenéknek és dallamkincsünknek terfoglalása valóban a magyarság szívügyévé lett. A népiszkola is keresi a módokat, hogyan tudná e téren a feladatait legjobban ellátni. Segítség, támogatás után néz, hogy e különleges munkában megtalálja a helyes utat. Mert e tantárgynak — az éneknek — a tanításában még nem jutottunk el odáig, hogy megnyugtató, vagy éppen biztos eredményről szólhasunk, aminek egyik főokát a módszer nehézségeiben és kiforratlanságában találhatjuk meg. Igen sokat segíthet tehát egy jó vezétkönyv, amely rávilágít e tantárgy tanításának legfontosabb kérdéseire és azokra a gyakorlatban kipróbált, eredményesnek bizonyult eljárásokra, amelyek a tanítást tevésező fokozatosságban vezetve, még az általános zenei készséggel rendelkező tanuló kezében is lépésről-lépésre viszik az eredmény felé. Ilyen vezétkönyv a Tóth Mihály féle ÉNEKTANITÁSI VEZÉRKÖNYV. A szerző neve, mely a „Szánatás-Vetés” és a „Buzakalász” lapjairól már országosan ismert és becsült írói név kartársaink előtt, egyben biztosíték könyvnek komolyasága és használhatósága tekintetében. — A könyv terjedelme 15 iv a DAL-GYÜJTEMÉNY-nel együtt, mely utóbbi 4 évre való dalanyagot tartalmaz. A dalok a magyar népdalkincs anyagából valók, nem pedig belopott, kétesértékű „szézői termékek”. Árát is igen kedvezően szabta meg kartársaink részére a kiadó, mert a nyomdaköltségek általános drágulása ellenére igen alacsonyan, 6— pengőben jelölte meg a könyv bolti árát, de lapunk olvasói még ebből is előjegyzési kedvezményt kapnak és 4 P-ért küldi a könyvet, ha alábbi címmel 1937. szept. 1-ig megrendelik: László Károly tanár, Szécsanak. — Csekk száma: 57.905. sz. A könyv már kapható!

Bucsuzás. Bensőséges meleg ünnepség keretében bucsuzott a szolnoki tanítótag a lefolyt tanév alatt nyugdíjbavonult kartársaitól. Ünnepi társasvácsora keretében vett bucsut Bihary Istvánné, dr. Kovács Jánosné, Nagy Károlyné és Veress Mihály szolnoki áll. tanítónők, illetve igazgatótól, akik évzáróknak át kifejtett szorgalmas munkásságukkal és szeretetreméltó egyiségükkel közszeretben élő értékei voltak a szolnoki állami iskolák tanterületének. A kir. tanfelügyelőség üdvözlését és állásfoglalását dr. Kovács János tanügyi titkár, kir. tanfelügyelő tolmácsolta értékes, gondolatokban gazdag beszédben, majd a kartársnőktől Hunyor

Ilona volt bucsut a testületek nevében, míg Veress Mihály igazgató, iskolafelügyelő munkásságát Tóhelyi Ferenc méltatta, átnyújtotta az ünnepeltnek a tantestületek ezüst emléktárgyait. Az ünnepségen jelen volt dr. Hoffmann István tanker. főigazgató-helyettes magasszárnyulását beszédben üdvözölte az ünnepeltet, kiknek nevében Veress Mihály mondott köszönetet. A kari összetartásról és kartársi szeretetről tanuskodó meleg ünnepség a késő éjjeli órákban ért véget.

Megnyílt az Állami Tanítói Internátus.

A szegedi Horthy Miklós tanítói internátus a jövő tanév elején megkezdí áldásos működését. Felvételre jelentkezhetnek tanyán, vagy közép iskolával nem bíró helyen működő tanítók gyermekei. A beírási és orvosi díj 10 P. A köztartozási díj havi 30 P. A pályázati hirdetményt a Néptanító Lapja jul. 15-i száma hozza. Az Állami Tanítói Internátusok igazgató-bizottságának elnökévé dr. Hertelendy Jenő miniszteri tanácsost, előadójává, dr. Bojtár Imre tanügyi segédfogalmazót, tagjaivá Galla Endre ny. állami elemi iskolai igazgatót, az Állami Tanítónők és Óvónők Országos Egyesületének elnökét, Kiss Gellért kecskeméti községi elemi iskolai felügyelőigazgatót, továbbá Rozgonyi Zoltán miniszteri számvéveségi számcellenőrt 1937 július 1-től 1940 június 30-ig kinevezte. Hivatalból tagja az igazgató-bizottságnak Kiss Károly, Csongrád vármegye és Szeged város kir. tanfelügyelője, mint a szegedi Horthy Miklós Állami Tanítói Internátus igazgatója.

Népművelői előadói tanfolyam. Vármegyénk iskolán kívüli népművelési bizottsága nagy érdeklődéssel kísért népművelői előadói tanfolyamot rendezett június 24., 25., 26-án Jászberényben. A tanfolyam előadói voltak: dr. Szemeredy Béla vm. népművelési titkár, Drózy Gyula a Néptanítók Lapja főszerkesztője, dr. Szaller Miklós m. kir. tisztí főorvos, dr. Szalay Szabolcs várm. főjegyző, Kurics Adalberta főnöknő, dr. Pataky Mária tanügyi segédtitkár, Blénesy János tanítóképző-intézeti tanár, dr. Viski Béla közgyűteményi orsz. előadó, dr. Boros István gimn. tanár, Zolnai Szabó László gazd.

isk. tanár, Szemes Gábor tanítóképző-intézeti igazgató, Tanai Antal tanítóképző-intézeti tanár, dr. Horn József felsőkereskedelmi isk. igazgató és Aczél József apátlebános. A tanfolyamon a falu vezetői jegyzők, papok, tanítók, tanárok, orvosok kb. 150-en vettek részt.

Az Állami Tanítók Orsz. Egyesületi képviselői gyűlést tartott Balatonbogláron. A gyűlésen Galla Endre elnökölt. A gyűlés kérte a gondnokságok megszüntetését, a helyettes-tanítói rendszer megszüntetését, a tanügyi állásoknál a tanítógyermekek előnyben részesítését. Megvitatták az állami tanítóságot érintő összes ügyeket s a sérelmek megszüntetése érdekében felterjesztést intéztek a miniszterhez. A gyűlés keretében leplezték le vitéz Csorba Ödön főtitkár arcképét, melyet ifj. Galla Endre festőművész készített. Elhatározták, hogy az üdülőházat annak megteremtőjéről Galla Endréről nevezik el.

Uj igazgatók. Zala József jászladányi és Racskó József jászárokszállási áll. tanítók igazgatói megbízást nyertek.

Áthelyezés. Almássy Sára áll. tanítónő Jászdózsáról Magyaróvára helyeztetett át, míg Gyenesné Berky Brigitta dévaványa-varsányháti tanítónő áthelyezését hatálytalanította a miniszter ur.

A Szövetség gyűlése. Az Egyetem és Tanítószövetség július 6-án tartotta szövetség-tanácsi gyűlését Budapesten. Berkényi Károly nagy érdeklődéssel kísért előki megnyitójában rámutatott a lefolyt év munkájára, válaszolt az elért eredményeket, ismertette a munkaprogram keresztül vitele érdekében kifejtendő további teendőket. Nagy örömmel fogadta a gyűlés dr. Hóman Bálint Kultuszminiszternek költségvetési kijelentését, hogy a következő évben 200 uj segéd-tanítót nevez ki s ezzel a helyettesek számát lényegesen apasztja, hogy 1000 uj iskolát illetve, tantermet, tanítói lakást kíván szervezni. Megállapította a tanácsülés, hogy iskolafelügyelő intézmény a gyakorlatban megfelelt a hozzá-fűzött reményeknek s a további kiépítése, fejlesztése szükséges. Elismeréssel emlékezett meg dr. Kósa Kálmán miniszteri tanácsos és dr. Hertelendy Jenő miniszteri tanácsos munkássá-

gáról és magyar tanítóság bizalommal tekint további működésük elé. Sugár Béla főtitkár alapos és minden részletre kiterjedő jelentésében a lefolyt év munkáját ismertette. Moldoványi Gábor a tanítóság anyagi ügyeivel foglalkozott részletesen nagy szakavatottsággal. Előterjesztett határozat javaslatai a fizetéscsökkentés megszüntetését, a helyettesi állás megszüntetését, a tanítógyermekek előnyben részesítését, a VII. fiz. oszt.-nak a törvény által előírt százalékban való betöltését, az arcképes igazolványok díjainak mérséklését, a terményjárandóságok rendezését célozták, melyeket a tanács egyhangulag elfogadott. Ekamp Nándor az iskolafelügyeletről tartott értékes előadást. Javaslataira megalakította a tanácsgyűlés az iskolafelügyelői szakosztályt s megválasztotta az elnökség által javasolt 20 tagot. Megalakult a Magyar Tanítók Országos Énekkara, majd a Szent István évvel és az Eucharisztikus Világkongresszussal kapcsolatos teendőket tárgyalta a tanácsülés. A pénztáros jelentése, zárszámadás, költségvetés letárgyalásával ért véget a mindvégig élénk érdeklődéssel kísért tárgysorozat.

A pályadíjat nem nyert munkák a jelige bemon-dásával átvehetők, Rényi Dezső könyvkereskedésben Szolnokon.

Ezer uj tanterem épül A kultuszminiszter értesítette az iskolafenntartó hatóságokat, hogy az 1937. és 1938. év folyamán a népoktatás hiányainak megszüntetésére nagyobb arányú fejlesztési és építési munkálatok megindítása vált lehetségessé. A nemzeti művelődés szempontjából oly nagy jelentőségű zornánysági elhatározás kb. 100 uj népiskolai tanterem építését teszi lehetővé a ezzel előzőre a népiscolák zsu-folttságát kívánja enyhíteni, másodsorban szociális és nemzetgazdasági érdeket akar szolgálni, mert az építkezésekkel járó munkaalalom nyújtásával kereseti lehetőséget biztosít az ország anyagilag legszegényebb vidékei számára, végül a szükséges iskolafejlesztésekkel a szellemi munkanélküliségnek bizonyos vonatkozásokban való enyhítése is alkalom nyílik. Mivel a kultusz-miniszter elsősorban arra törekszik, hogy a népművelés és népoktatás színvonalát a zsu-folttság megszüntetésével lényegesen emelje, azért e program megvalósításának ideje alatt nem támogatja régi tantermeknek utakkal való kicserélését, sem belterületi tanítói lakások építését vagy ujjaépítését és helyreállítási munkálatokra sem nyújt nagyobb támogatást, mint amennyit e célra a költségvetés biztosít. Régi tanterem helyett csak ott

remélhető vjnak felállítására állami támogatás, ahol az iskolai épület összedőlésel fenyeget, vagy a régi tanterem további használata a tanuló egészségre vagy épségére veszélyes. Az építési program megvalósításánál a miniszter elsősorban a tanyai iskolákat veszi figyelembe.

Az óvodák a belügyminiszter határ körében. Az óvodák szeptembertől kezdve nem a beluszminiszterium, hanem a belügyminiszterium határköré alá fognak tartozni. A tanfelügyelők mellett a tisztifőorvos is befolyást fog gyakorolni az irányításra. A kormányzatnak ugyanis az az álláspontja, hogy az óvodákban nem annyira a tanításra kell fektetni a figyelmet, mint inkább az egészségügyi védelemre, hogy a gyermekek öt éves korukig szigorú ellenőrzés alá kerüljenek. A jövőben az óvodák elnevezése is megváltozik, s mint napközi otthonok folytatják további működésüket.

Háromezer mázsa méhetető cukrot osztanak ki a méhészek között. A pénzügyminiszter újabb rendeletével az országba jutott méhészlakók etetésére háromezer métermáza 4 százalékos homokkal denaturált cukrot engedélyezett. A cukor elosztásával az Országos Méhészeti Egyesületet bízta meg (Budapest, IX., Üllői út 25. Köstelek). A méhészlakókat igényelhető cukormennyiség maximuma hét kilogram. A méhészek a kiutalt cukrot október 31-ig kötelesek fel-etetni. A cukor ára az OMME vezérképviselete után, különként ötven fillér, hozzáadva a szállítási költségeket. Ötvenegy métermáza rendeltésnél az ár negyvenhat fillér, száz mázsnál negyvenöt fillér. Cukrot kaphat mindegy méhészlakó tulajdonosa, tekintet nélkül arra, hogy az illető tagja-e valamely méhészeti egyesületnek, vagy sem. A kiosztás módjáról földművelésügyi miniszteriumi rendelet intézkedik.

Haldíkozás. Kiss Vilma ny. áll. tanítónő 65 éves korában Budapesten elhunyt. Hosszú évtizedeken át a szolnoki állami elemi iskolánál működött s 40 évi értékes és eredményekben gazdag szolgálat után, néhány évvel ezelőtt vonult nyugalmába. Holttestét hazaszállították a Szolnokon helyezték e hó 25-én örök nyugalmora. Emlékét kegyelettel őrizték.

Az iskolakötelesek mezőgazdasági foglal-koztatása. A kultuszminiszter a határkörébe tartozó iskolai hatóságokhoz leiratolt intézett, melyben megtilja, hogy az iskolaköteles ifjuságot az iskolát alatt mező gazdasági munkákkal foglalkostassák. Akik a rendelet ellen vétének, azok ellen kihágási eljárás indul. A rendelet szigorú végrehajtása reményt nyújt arra, hogy az iskolaköteles gyermekeknek a tavaszi és őszi időben az iskolától való elvonása, „summásoknak“ segédítésre egyszerűsmerdenkora véget ér.

A vármegyei áll. tanítóegyesület Tomotkozása. Alsztyán: A vármegyei tanító egyesület Tomotkozása: A vármegyei tanító egyesület Tomotkozása: Minden tanító társunk saját örökében csatlakozik, a tanítókpolgár.

Temetkezési Alosztály tagjainak figyelmébe! Felkértem az alosztály tagjait, hogy július havában elhunyt *Kiss Vilma* ny. szolnoki áll. tanítónő és *Renner Józsefné* tagtársak temetési díjának fedezésére személyenként és temetésenként felnőtt tag után 1 P 20 f., 7 éven aluli tag után pedig 60 fillért az alosztály pénztárába beküldeni szívesek legyenek. Pénztáros.

Kartársak szives figyelmébe! Tévedések elkerülése céljából az elnökség ezúton is közli, hogy minden állami, községi, társulati, uradalmi, izraelita, magániskola és óvoda rendes és segédi minőségben alkalmazott tanítója vagy óvónője *hivatalból kötelezett tagja a Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Általános Tanító Egyesületnek.* Évi tagdíj 4 P. Tagdíj ellenében minden tag megkapja az egyesület hivatalos lapját a Népművelést. A lap visszaküldése tehát senkit nem mentesít a tagdíj fizetése alól. A tagdíjak Csiky Ernő áll. isk. igazgató egyesületi pénztáros Szolnok, Thökölly-uti áll. iskola címére küldendők. Az évi tagdíjak tanévenként és nem polgári évenként iratnak elő, Csekk-számla száma 57.480.

Nyugtázások: Tagdíj címen. Hevesnagykunsági ref. Tanítóegyesület 20 P. Horváth Jolán, Vajay Józsefné, Szathmáry Lajosné, Muhy Mária, dr. Rimóczy Józsefné Ferenczy Sándorné, Csiky József, Koczka József, Csiky Ernő 2—2 P. Szolnok, Schäfferné, F. Gizella Jászládány, Tóhelyi Ferencné Szolnok 4—4 P. Mihályfalvi József, Török Lőrincz, vitéz Fodor Béla, vitéz Fodor Béláné, Matusik István, Teleky László, Nagy Julianna, Kálmán Jolán, Lőrinczy Béla, Turí Lajos Turkeve 2—2 P. Rab Ilona Besenyszög, Nagyné, V. Gizella Jászládány 4 4 P. Fogarassy Mihály, Fogarassy Mihályné, Nagy Tiborné, Nagy Boidizsarné, Baumgärtner Nándorné, Busay Mária, Vass Andorné, Ragyina Margit, Kardos Katalin, Vass Andor, Gál János, Mohács László, Bányai László, Mohács Katalin Cibakháza 2—2 P. Királdi Károly, Királdi Károlyné, Szilvássy Eleonóra, Zelenka Mártonné, Andersen Aladárné, Veress Mihály, Pethes Gyuláné, Hunyor Ilona, Haám Sándorné 2—2 P. Halmagyiné, B. Ilona 2 P

80 f. Teleky Ella 3 P. Szolnok, Horváth Ilona 4 P. Törökszentmiklós, Juhay Margit 2 P. Kunmadaras, Szabó Ilona Jászfelsőszentgyörgy 4 P. Csizmadia Mária, Dercsényi Ilona, Mendelényi Elvira, Lótos Ferenc, Lótos Ferencné, Thiel Bernátné, Oláh József, Racskó János, 2—2 P. Fucsek Valéria 4 P. Jászárokszállítás, Nagy Zoltán Kenderes, Petricsek Mária Kőtelek, Kozák Antal, Tömösközy József, Bagolyné, K. Ilona, Vajay József, Mészáros Kálmán, Vass Kálmán, Incze Béla, Háló Malvin, Gyöngyösi József, Gyöngyösi Józsefné, Beer Jenő Tóth Teréz Mezőtur 4—4 P. Orosz György, Orosz Györgyné 4—4 P. Szolnok. Királdi Károly, Királdi Károlyné 2—2 P. Angyal Sándor, Angyal Sándorné 4—4 P. Csernyiné, K. Mária 2 P. dr. Gergely Ferencné 1 P. Szolnok, Gárdonyi Jenő 4 P. Törökszentmiklós, Mohács Albert 5 P. Pusztakengyel, Méhes Gyula 2 P. Szolnok, Szathmáry Lajos 2 P. Nagykörű, Zeiler Ferenc, Zeller Ferencné 2—2 P. Kunszentmárton, Kiss Kálmán 10 P. Tiszaföldvár.

Temetkezési díj címen: Szabó Ilona 1 P 20 f. Jászfelsőszentgyörgy Petricsek Mária 1 P 20 f. Kőtelek, Orosz György, Orosz Györgyné 2 P 40 f. Angyal Sándor, Angyal Sándorné, dr. Bérczy Ernőné 1 P 20 f.—1 P 20 f. Hajós István 3 P 60 f. Tenkey József 2 P 40 f. Kiss Vilma 1 P 20 f. Viczián Ilona 1 20 f. dr. Zs. Tóth Gáborné 2 P 40 f. Szolnok, Szathmáry Lajos 6 P, Budapest, Acsay Mihály 2 P 40 f. Szolnok, Kiss Kálmán 9 P 60 f, Tiszaföldvár, Méhes Gyula 4 P 40 f. Szolnok. Csontos Sándor 1 P. Szolnok, Magyar Gyula 7 P 20 f. Mezőtur, Pongó Jánosné 4 P. Szajol, Vály Imre 2 P 40 f. Szolnok, Hajasné, Cs. Izabella 5 P 80 f. Kunszentmárton, Méri Andor 6 P. Tiszakürt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

G. E. Majos. Kérésednek készséggel teszünk eleget. Szíves kartársi üdv.

RÉNYI DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113.

Legnagyobb raktár

Piac-léc.

Közigazgatási ügyvédi, iskolai, közjegyzői, pénzügyi és más hivatalos nyomtatványokból, iródati felszerelésekből, trófékból és irógépszatagokból. **Üzleti könyvek gyára.** Dobozgyártásban készülnek az elismerten legjobb kereskedelmi, patent, raktári és gyógyszerészeti dobozok. A vidéken legjobban berendezett **hüvelykötészetem** készíti a legtartósabb kivitelű könyvkötéseket, a leggyorsabbított a legkényesebb izület is kielégítő díszművekig. **Hüvelykötészetem** elegáns, izécs kivitelben, a legolcsóbb árk mellett készíti füzeteket, könyveket, röplapokat, táblázatokat lakodalmi és béli meghívókat és minden fajta **hüvelykötészet** nyomdai munkát.

Hüvelykötészetem. • Üzleti könyvek gyára.

Ifjusági és tanítói könyvtárak számára alkalmas könyvek kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók

Rényi Dezső
könyvesboltjában, Szolnok.

A Vármegyei Tanítótestület által kiadott „ÉRTESÍTŐ HONYVÉLSHE” hapható. 2028 Ára netto 18 fillér.

XXX. évfolyam.

7-8. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

Felelős szerkesztő:

Királdi Károly

Felelős kiadó:

Csiky Ernő

RENYI DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK.

TELEFON 113.

RENYI DEZSŐ

Tanhangyak

Tanszerek

Könyvhölések

Ngomlatvángok

SZOLNOK

Őröve-u. 15

RÉNYI DEZSŐ, SZOLNOK

PIAC-TÉR. KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ TELEFON 13.

Raktáron van és azonnal szállítható :

Iskolai nyomtatványok.

645. Helyreállítás elszámolás
646. Balorelszámolás
647/a. Állami elemi népiisk. óvodai gond-
aok. (együttes) költségvetés, külön
647 b. Állami elemi népiisk. óvodai gond-
nok. (együttes) költségvetés, belv
648. I. Kimutatás beirattási díjakról
649. II. Kimutatás egyenesadóról, 5%,
3%-os póladóvaltságról
650. III. Kimutatás a kézpenz- és termény-
hozzájárulásról
651. IV. Kivonat a bérszerződésből
652. V. Kimutatás lapítvány jövedelméről
653. VI. Kivonat: költségvetés tervezetből
654. VII. Kimutatás hitoktatási díjak meg-
állapításához
655. VIII. Kimutatás fűtési és ltródi átalány
megállapításához
656. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és
áráról
657. Átvételi elismervény anyagokról
658. Napzámjegyzék
- 659/6. Népiiskolai helyi tanmenet A) C)
belv B) külön
661. Könyvtári költségvetés
662. Értelmezési napó és számadás*
662. Könyvtári pénztári napló és számadás
kötve
663. Állami elemi iskolai (kiadódóvodi)
anyagszámadási könyv. Kötve, 5 évre
663. Áll. elemi isk. (kiadódóvodi) anyag-
számadás*
665. Kimutatás ingyen-tanoknyvekről
666. Iskolai pénztári napó A) minta
667. Köz. isk. számadás
668. Népiiskolai költségvetés
668. Népiiskolai költségvetés
668. Isk. alapvagyon-számadás
671/b. Statisztikai kimutatás
672. Bérszerződés bérebeveendő épületek
számára
675. Posti feladókönyv
688. Javadalmi jegyzőkönyv tanítók részére
690. Elbocsátó-levél
691. Beirattási díj kezelési napló*
803. Iskolatökönyv
Iskolatökönyv, kötve, tárgymutatóval
elilva
806. Tárgymutató
824. Állami elemi iskolai és óvodai szám-
adás, (teljes példány)
824/a. Állami elemi iskolai és óvodai
számadás, bevételi belső lv
824/b. Állami elemi iskolai és óvodai
számadás, kiadási belső lv
824/c. Állami elemi iskola is óvoda-
számadás kötve
829. Elemi iskolai értesítő-könyvecske
830. Népiiskolai (elemi) bizonyítvány, Merit-
tett papíron
844. Tisztiorvosi bizonyítvány
947. Órarend elemi iskolák számára
(1 lv = 2 példány)
948. Nyugta tanítói fizetésekről (1 lv = 2
példány)
950. X. Kimutatás
I. a. Kimutatás

Leltári nyomtatványok.

940. Könyvtári szakleltár (3. sz. minta)*
941. Selejtezési jegyzék (5. sz. minta)*
942. Arverési jegyzőkönyv (6. sz. minta)
943. Más intézetnek átadandó tárgyakról
kiállítandó kimutatás (7. sz. minta)

Nyomatványok az 1923. évi XXX. törvények végrehajtásához.

1. m. Tanköteles törzskönyvi lapja
2. m. Kiszorólévi törzskönyvi lap díjkül-
déséhez
3. m. Óvó- és tanköteles korba lépő gyer-
mek bejelentése
4. m. Beköltözött gyermekek bejelentése
5. m. Végleg elköltözött gyermekek be-
jelentése
6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
7. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből
(szep. 1-10.)
8. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből
(aug. 31-ig.)
9. m. Jelentés
10. m. Kimutatás iparos- és kereskedő-
tanonok számában az előző évi
szepember 1. óta bedíjolt vál-
tozóokról
11. m. Értesítés tanoncvizsgyba lépő tan-
kötelestől
12. m. Értesítés tanoncvizsgyba lépő külpe-
tanonokról
13. m. Egyéni lap
14. m. Értesítés az iskolából kitépő tan-
köteles gyermekekről
15. m. Kimutatás az október 15-ig beirt
tanulókról
16. m. Felhívás a be nem iratkozott gond-
viselőkhöz
17. m. Kimut. törzskönyvezett tanoktelesekről
18. m. Feljelentés beirattási elmulasztásával
elkövetett kihágásért
19. m. Felhívás hivatalból való beirattásra
20. m. Értesítés hivatalból való beirattásról
21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez
22. m. Orvosi jelentés és engedély
23. m. Kimutatás igazolatlanul mulasztó
gyermekéről
25. m. Feljelentés a nyelvszer vagy ennél
több ízben elkövetett kihágásért
26. m. Feljelentés az oktatás meghosszab-
bitására
27. m. Feljelentés magánvizsgákra
jelentkezés tárgyában
28. m. Nyilvántartó-napló kirótt büntetés-
penzkezőről
29. m. Nyilvántartó-napló kirótt bírság
penzkezőről
30. m. Felvételi napló*
31. Haladási napló*
32. m. Malasztási napló
33. m. Anyakönyvi napló
34. m. Bírágolás
35. m. Pénznapló büntetésnapkezőről*

Önálló gazdasági és gazdasági ismételő-iskolák számára.

- A vállas- és közoktatásiügyi m. kir. minisz-
terium 1922. évi 139.109. sz. rend.
előír. 1-41. mintájú nyomtatvány
703. Félévi jelentés
33/a. Anyakönyvi napló
A felvétel, malasztás és haladás céljaira
- az elemi iskolai felvételi, malasztás
és haladási napló használásához

Kiadódóvodiak számára.

724. Felvételi napló.*
726. Malasztási napló*
727. Haladási napló puha kötéásban
728. Bizonyítvány nyári menhákát vezetők
dajkák részére
729. Bizonyítvány állandó menhákát ve-
zetők dajkák részére

Iparos- és kereskedőtanoniskolák számára.

744. Kölségvetés
742. Felvételi napló*
743. Tanmiamnyi napló*
750. Előmeneteli és malasztási napló*
751. Anyakönyvi törzslap
752. Iparostanoniskolai bizonyítvány
754. Értesítő (ellenőrző) könyvecske
757. Kereskedőtanoniskolai bizonyítvány
758. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készülték és azok használata kötelező.

A nyomtatványokat előnyösen számítógéppel álló áron számítógépes és postai úton küldünk meg.
A megrendelésnél ajánljuk a nyomtatvány megnevezése előtt azó raktár- vagy mintaszámot is, valamint a kiadó vagy belső ívet is pontosan megjelölni.

A megrendeléseket beérkezési napján késedelem nélkül elintézzük.
A -gal jelölt nyomtatványokhoz külön ív (boríték) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolánkivon népművelési bizottság
HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Lapfolyosó: Jász-Nagykun-Szolnok-
vármegyei Áll. Tanítóegyesület.

Felelős: Népművelési bizottságunk,
Szolnokon (Hercsúr-ter.)

FELELŐS SZERKESZTŐ:

KIRÁLDI KÁROLY.

FELELŐS KIADÓ

CSIKY ERNŐ.

Megjelenik héthetente.

Előzetes díj az előfizetésnél. Csak postapénzzel fizethető, a lap irántani díjakat azonban kifizetés nélkül a szerkesztőségnek át kell adni. A közlőnek a lap irántani díjat meg kell adni.

Iskolafelügyelet.

Vitéz dr. Bessenyei Lajos.*

Az 1935. évi VI. tc. 14. §-a intézkedik a „népiskolák és ovodák tanulmányi felügyeletében körzeti iskolafelügyelők közreműködéséről”, akiket „népiskolai tanítói oklevéllel és legalább 10 évi szolgálattal bíró tanítók (igazgatók) közül a vallás- és közoktatásügyi miniszter biz meg.” E törvényes intézkedésre épült fel a 7000/1935. eln. sz. rendelettel kiadott „Utasítás a körzeti iskolafelügyelők és a kir. tanfelügyelői hivatalok iskolalátogató tagjai részére.” Így indult meg az iskolafelügyelői munka és folyik immár 2 év óta.

Megállapítható mindenek előtt, hogy ezen új iskolafelügyeleti rendszer a *szakszerűséget és céhbeliséget* vitte bele a munkába, ami igen értékes és döntő hatású újítás volt. Az elsőt, a szakszerűséget, maga a miniszterünk jellemzi tömören és tökéletesen az előbb említett 7000. számú Utasítást életbeléptető rendeletében, ahol többek között ezeket mondja: „Az iskolafelügyelet céltudatos irányítása teszi szükségessé, hogy minden iskolában olyan pedagógusok gyakorolják a közvetlen tanulmányi felügyeletet, akik az illető iskolát, annak különleges hivatását, célját, tanulmányi rendjét és tanítási módszerét gyakorlatból tökéletesen ismerik és felügyelői tevékenységük idején is aktív részesei maradnak az illető iskolafajta nevelő és oktató munkájának. A pedagógiai szakszerűséget képviselő körzeti iskolafelügyelők munkábaállításával a törvény az oktatás tökéletesbítését kívánja

elérni.” Ebben hiánytalanul benne van a szakszerűség értéke, jelentősége, célja és haszna.

A magam részéről azonban éppen olyan fontosnak tartom a *céhbeliséget* is. Nevezetesen talán kartársiasságnak. Egész más szemmel néz és más szívvel fogad az ember egy olyan feletttest, egy olyan ellenőrzőt és irányítót, akit közel érez magához, aki vér a vérből, hús a húsból, mint aki merőben idegen. Az iskolafelügyelők is, mint minden más felügyelő a világon, közreműködnek valami munkában; már pedig az együtt dolgozás bizalmat feltételez és kíván, ami nélkül félszeg és hézagos, nehézkes és sikertelen lesz az összecélzás. A mai iskolafelügyelők ezt a költsődös ragaszkodást viszik magukkal az egyes tantermek falai közé: én ismerlek téged — mondják — hiszen te is tanító vagy, bizunk benned, kapják néma válaszul — mert te is a tanterem nevelő munkása vagy.

Két év után azonban le kell szűrni bizonyos tapasztalatokat e rendszerről. Az kétségtelen, hogy egészében véve az iskolafelügyelet ezen új rendszere kitünő gondolat, aminek üd-
vös eredményei már most mutatkoznak népiskoláink működésének színvonalbeli emelkedésében. Ezt minden illetékes tényező így látja és tapasztalja. De az is kétségtelen, hogy mutatkoznak javítani- és pótolnivalók. Ilyen orvoslást igénylő részlet a körzeti iskolafelügyelők munkájának, — hogy úgy mondjam — erősebb anyagi előresége. *Dr. Kósa Kálmán* miniszteri osztályfőnök a Néptanítók Lapjának f. évi szept. 1-jei számában cikket írt e kérdésről. (Az új iskolafelügyeleti rendszer két esztendeje. 663—66 l.) s itt meg is jelöl néhány

* Elhangzott a szolnoki iskolafelügyelői értekezleten.

szinte leküzdhetetlen akadályokat gördít a kis tanuló elé. Mindehhez hozzájárul a szegénység, a hiányos ruházat, rossz táplálkozás, a szűk lakás, környezet. Ezenkívül tanítja ingyen az ismétlő iskolásokat is, míg több tanerőnél lévő kollégája ugyanezért a munkáért — ha végzi — külön díjazást kap, mivel nagyobb helyet ez az ismétlőiskola: gazdasági ismétlő.

Megértésre, biztatásra, támogatásra szorult tehát itt a tanító, különben elveszti a hitét. Az ismétlősök tanításáért pedig ugyanazon díjazást kapja, mint a gazdasági ismétlő iskola tanításáért fizetnek.

III. A tanító is kulturlény, akinek épp úgy holtig kell tanulnia, mint a „jó papnak”. Míg a nagyobb helyen működő tanító kasszinóban, körben stb. ingyen napi-és betilapokhoz jut, könyvtárak állanak rendelkezésére, sőt tanítói könyvtár is megfelelő szakkönyvekkel, addig az egytanerős iskola tanítójának mindez hiányzik.

Külön pótlékot kellene folyósítani, hogy kulturigényét kielégíthesse, legalább egy újságot járathasson, s néha egy-egy könyvet is vásárolhasson. Ezenkívül legalább körzetenként alakítanának egyelőre tanítói könyvtárakat a legszükségesebb vezér és szakkönyvekkel.

IV. Kap-e — a mai állapotok mellett — ilyen helyre intelligens feleséget a tanító, vagy ha már nő, megmaradhat-e egy életen ott? A felelet nem lehet kétséges. S a kiváncsi nem is olyan teljesíthetetlen. A pusztá, vagy tanya, de a kicsi község is a maga primitív voltával a nagy természetben, fenséges. A szép vidék, táj, a természet szeretete sok mindenért kárpótol. A gazdálkodási hajlammal bő tere nyílik. De a rádió is bekapcsol a nagyvilágba. S ezzel szemben nagyobb helyen, vagy épen városban mennyi mellőzés, társadalmi megkülönböztetés, lekicsinylés, ármány stb. érheti. Míg itt csend és nagy békeség uralkodik. De a kulturát teljesen még sem nélkülözheti. Tegyük, tehát lehetővé, hogy legalább nyáron — a nagy vakációban — nyaralók, üdülők, fővárosi otthonok álljanak ingyen, vagy jutányosan az ilyen tanítók és családjuk rendelkezésére. Betegség esetén — a felekezeti tanítók és családtagjaik is — szakszerű orvosi, szanatóriumi kezelésben részesüljenek.

V. S most érintem a fő okot, a családos tanítók lehetetlen állapotát. Nagyon alant jár az a tanító, aki engedi, hogy fiából „szuszer” váljék. Mégis mit tehet a mai állapotok mellett? Vagy megalkuszik a helyzettel s gyermekeik iskolázatlanul nőnek fel, vagy mindenhez fogva, minden kínálkozó alkalmat megragadva, igyekszik szerény javadalmát növelni. Gazdálkodik, szánt, vet, szinte vért izzad, hogy gyermekei ne csusszanak le a nivóról. S ez a küzdelem nem válik a nevelés oktatás javára.

S milyen egyszerű volna itt is cselekedni! Hol vannak azok a tanító házak, melyek felépítésére olyan

régen küldjük be a beiratkozási díjak 50 százalékát? Lehetne segéllyel is megoldani a kérdést. A mai helyzet azonban nemcsak lehetetlen, hanem igazságtalan is. Filléres családi pótlékból senki sem bírja városba küldeni, iskoláztatni gyermekét. De méltánytalan is! Amikor a tanító az egyke ellen beszél, kirívó példát mutat sok gyermekével a szegénységre és hogy nem segít rajta senki. . .

VI. Amikor azt állítom, hogy jövedelme kevesebb mint a kedvezőbb körülmények között lévő, osztott iskolában működő kartársaké, ugy egyrészt arra gondoltam, hogy ilyen helyen kevés alkalom kínálkozik szerény fizetésének mellékes keresettel való kiegészítésére, másrészt pedig a terményjárandóságos kartársnak még ez a kevés sem folyik be biztosan. De még mással is számolni kell! A nagyobb helyen működő tanító helyben eszközölheti ugyszólván minden szükséges bevásárlását, míg a tanyán, vagy kis községben működő tanerő mindenért kénytelen sokszor nagy távolságra utazni. Ha vonatja van, még csak tűrhető! De ennek hiányában, autóbusszon, szekéren, sokszor járhatatlan utakon kénytelen ő, vagy hozzátartozója utazni, hogy magáról és családjáról gondoskodjék. S a fizikafáradalmakon kívül hol erre a fedezet? Honnan vegye a vonatra, autóbusszra, szekérré, szükséges összeget?

A tanítósg képezi a nemzet pilléreit s minél elhagyatottabb helyen van a tanító, annál nagyobb súllyal nehezedik rá ez a pillér, kell tehát arra módot találni, hogy elsősorban fizetését, rendezzék s másodsorban némi közlekedési segélyben részesítsék.

Összefoglalva az elmondottakat — szerény véleményem szerint — a tanítót úgy lehetne helyhez kötni, ha:

- Ugyanaz a megbecsülés illetné meg, mint a többtanerős, vagy városban működő kartársat.
- Érdemeit elismerve lehessen ő is igazgató, stb.
- Az ismétlő-iskola vezetéséért ugyanazon díjat kapja, mint a gazdasági-ismétlő oktatásáért jár.
- Kulturigénye kielégítésére külön pótlékot állapítsanak meg.
- Üdülők, nyaralók, fővárosi otthonok álljanak nyáron az ő és családja rendelkezésére.
- Gondoskodjanak közép- és felsőiskolába kerülő gyermekeik iskoláztatási lehetőségéről.
- Rendezzék javadalmát s adjanak szükség szerinti közlekedési segélyt is.

A második kérdés az, hogy hogyan lehetne az ilyen iskola munkáját minél eredményesebbé tenni.

Az eddig elmondottakból következik, hogy az első és legfontosabb teendő az volna, hogy megfelelő gondoskodással alkalmassá kell tenni az ilyen helyeket

*Szeptemberben megnyílt az első Szegeden. (Szék.)

arra, hogy ott egy értékes életet leéljen lehessen. Felcselelni a tanítót a mai letaposottságából, mögéje állni, támogatni anyagilag és erkölcsileg úgy, hogy az a gondoktól szabadulva, minden erejét, tudását hivatásának szentelhesse. S ebben támogassa az előjáróság is. Ne legyen a tanító mindenkinek alárendeltje. Ha az egyszerű nép azt látja, hogy a tanító mögött is áll valaki, nő a tekintélye s ezzel egyenes arányban áll a megbecsülése is.

S ha ez az eszközt, módot előteremtik, mehetünk majd tovább. Segítsenek a tanítósnak abban, hogy az dolgozhasson, teljes odaadással. Vagyis legyenek tanulók az iskolában! — Nem dráki szigorra gondolok itt, hanem segítségre, megértésre. Építsék ki fokozatosan a tanyavilág utjait. Tagosítással tegyék lehetővé, hogy közlegelők legyenek s a nyájukat együtt őrizhessék. Ne pedig mindenki külön a magáét. A gazdasági helyzet javulásával reméljük, hogy kevesebb lesz, vagy éppen megszűnik a hiányos lábbeli, ruházat, élelem, stb. miatt mulasztók száma is.

S ha a tanító azt éri, tapasztalja, hogy őt ittel intelligens, megbecsülésre méltó, értékes embernek tartják, munkáját figyelik, eredményét számontartják, törődnek vele és családjával, igyekeznek a megélhetés súlyos gondjait számára elviselhetővé tenni, úgy igyekeznek majd állomáshelyen nem bizonytalan időre — mely alatt nem érdemes sokat fáradozni — hanem egy életre elhelyezkedni. S ha maga-köré gyűlve látja napról napra kicsi növendékeit, meggyőződik róla, hogy kellemesen csalódott. Nem is olyan nehéz a munkája! Mivel minden idejét hivatásának szentelheti, lesz kellő ideje, alkalm, de kedve is a körülmények megfigyelésére, kitapasztalására, hogy módot kereshessen arra, hogy miképpen érhetne el minél nagyobb eredményt. Miként nevelhetne és taníthatna könnyen és biztosan a maga örömhöz, de a Haza javára is minél műveltebb, öntudatosabb egyéneket. Mert csak kezdetben oly nehéz ez a munka. Az őserdő meghódítása is csak eleinte megy nehezen, később a már megmunkált talajon kevés fáradsággal is nagyobb öröm, eredmény jár. Kitartással, erős akarattal minden sikerül. Ma a modern tanítási segédeszközök szemléltető képeket, eszközöket, kevés fáradsággal, ugyszólván semmiből maga a tanító előállíthatja. Beiratkozási díjakból már megalapította a tankönyvszervezést, kicsi gyermekdarabok, előadások rendezéséből gondoskodik a szegény tanulók füzet és írószerszükségletéről.

S ha tanulói körözlet megszervezte az Ifjúsági Vöröskereszt Egyesületet, olyan család fognak növendékei alkotni, akik felkutatják a bajt és egymás támogatásával mindenkinek lehetővé teszik majd, hogy az iskolát látogassa. S ez az iskola nem lesz a régi, rideg, sivár épület, ahová csak a kényszer vitte a kis emberkéket. A tanító szívéből kisugárzó szeretet csodákat művel. Az udvar régi, gizgatos helyén most

virág nő, a kert elhagyott területein pedig gyümölcsfa virít. Az új nemzedék pedig örömmel szel második otthonába, ahol fáradság nélkül művelik ki testét-lelkét.

Igy hull a mag a termékeny földbe . . . S ha a csendes foglalkozások nagy értékét átértékelve, azt tanító ügyesen alkalmazza, akkor az elvetett mag gyökeret ereszt, kiké, nő és erősödik s ezzel az iskola munkája eredményessé válik. S ilyen eredményes munka nyomán épülhet naggyá és boldoggá forrón szeretett Hazánk

Kökay Béla.

GYAKORLATI PEDAGÓGIA

Megfigyelés alapján önálló fogalmazás a VI. osztályban.

Ístent hívtuk segítségül . . .

Dr. Teslery Károlytól.

Két és fél hónapja, hogy Te Deum után tartott évszázó ünnepélnyel befejeződött a most tanév. A gyermekesereg boldogan szíjjelozott. Ez az elbűvölés is csak látszólagos volt, mert a tanulók váll- és ünnepnapokon felkeresték az iskolát és egyúttal vonultak az Ur hajlékába, hogy a természet, az Isten áldásáért hálát adjanak a mindenk jó Urának. A templombajarást megfogadták az évszázó ünnepélyn, becsülettel be is tartották a fogadalmat.

A nagy vakáció alatt a mi falunk tanítója minden házban megfordult, érdeklődő tanítványainak viselkedése felől s egyben megismerve tanítványainak szülőit azzal, hogy sorsuk iránt érdeklődött. Sok esetben a család fájdalommal vigasztal, jó tanácsot szolgáltat. Ennek a családlátogatásnak köszönhető, hogy az egész falu tiszteli, becsüli és hogy mindig csak az történik a faluban, amit a falu tanítója akar.

Az általános becsülésnek és tisztelésnek a következménye, hogy a tanuló-ifjúság alig várja a tanév kezdetét és hogy a tanév alatt a szükekből mulasztó tanulók szülői a mulasztás okát még aznap, a tanítás előtt céduáln írásban, vagy előszóval kezlik a tanítójukkal. Igazolatlan mulasztás még a cigánysorban sem fordul elő.

A szeptemberi háromnapos beiratáson már mindenki beiratkozott. A pöttöm kis elsőosztályosok is már ott ülnek a tanterem előtt, alig bírják kivárni a Veni Sancte érkezését. Nem félnek az iskolától. Maguktól jönnek, mert a tanító urat otthonukból ismerik. Családlátogatáskor kedvesen elismergetett velük. A beiratási napok alatt a felsőbb osztályosok nagyban készültek az évszázó ünnepélyre, mert azon a szülők mindig ott szoktak lenni.

Az iskolanyitás napja érkezett. Napsütés,

reggelre ébredt a falu. Olyan melegen szóltak a harangok. Kicsiket, az iskolás gyermekeket hívták az Ur hajlékába.

Csoportokban érkeztek a tanulókat. Ki-ki a testvérel, vagy a legjobb barátjával. Mosolygó arccal köszöntötték az iskola udvarán a lelkes és tanító urakat. A falu tanítójának mindenkihez volt egy-két kedves szava. A tisztelendő Ur a szomszéd faluból jött át az istentiszteletra és az azt követő ünnepélyre.

Az első osztályosok olyan kedvesek, szépek, pirosképek. Őket a hatodik osztályosok állítják sorba. A felsőbb osztályosok már elindultak. Ők ma a kóruson fognak énekelni.

Megszóltak a harangok, megindult az iskola tanulóifjúsága, hogy erőt, kitartást és egészséget kérjen a mindenkinek Urától.

A szülők a templom előtt megvárták gyermekeiknek bevonulását.

Az istentiszteleten a felsőbb osztályok tanulóit csendesen, imaszóval énekeltek. Az ártatlanok imája, könyörgése minden biztonnal utat talált az Egek Urához.

Istent hívták segítségül az új tanévre . . .

Az istentisztelet után a gyermekeken kívül a szülők is bevonultak az iskola termébe és részesei lettek az ártatlanok igaz ünnepélyének.

Néhány nap múlva a tanító úr néhány kedves szóval emlékkübe idézte az V.—VI. osztályos tanulóknak az évnyitói ünnepély egy-két kedves mozzanatát s amikor látta, hogy mindnyájan szeretnének erről beszélgetni, figyelmestette őket arra, hogy a kis első osztályosok tanulni vágyának s így nincs ideje arra, hogy végighallgassa az ünnepélyre vonatkozó megfigyeléseiket, hanem írják le, ő majd érdeklődéssel elolvassa otthonában és megjegyzéseiben elmondja az észrevételeit.

A munka megindult. Az alábbi három fogalmazást találta az osztály a legjobbnak, de voltak mások is, akik érdekes megfigyeléseikkel kedves estét szereztek a fogalmazásaikat átolvadó tanító uruknak.

Istent hívtuk segítségül . . .

Hála a jó Istennek, hogy ismét iskolába járhatunk. Kisasszony napján istentisztelettel kezdtük az új tanévet. Azt mondják, a felnőttek, hogy szépen, tisztán énekelünk a szent mise alatt. Utána ünnepély volt. A kis első osztályosok olyan kedvesek voltak az ünnepélyen. Mind-egyikük tátott szájjal bámulta az énekeseket, a tisztelendő Urat és a jó tanító urakat. A szavalatok is szépen sikerültek. Megtapsoltuk valamennyit. A legtöbb tapsot a kis Kovács Rozika kapta, mert eltevesztette a versmondását és keserves sírásba kezdett. A tanító urunk a szülőinkhez beszélt. Ugy látszik nagyon okos lehetett amit mondott, mert nemcsak a tisztelendő Ur, hanem a bíró Ur is nagyon helyeselt. Az ünnepély óta már sokat

tanultunk. A jó Istent hívtuk segítségül, hogy adjon erőt a munkánkhoz.

Szita Marika.

Ismét kinyitlak az iskola kapui.

Néhány napja, hogy istentisztelettel megkezdtük a tanulást. Az első ünnepélyünk kedves volt. Az V.—VI. osztályos lednyok feldíszítették az iskolát, mintha vizsga lenne. Örömmel hallgattam az osztálytársaim énekét, mert nagyon szép volt. Én nem énekelek, mert nincs hangom. Az ünnepélyen a tisztelendő Ur és a tanító Ur szépen beszélhetett, mert édes apám is tapsolt. A kis Kovács Rózsikát meg szerettem volna csókolni, amikor eltévesztette a verset és olyan keservesen zokogott. A kis öcsém első osztályos dillandóan a zászlótartó fiút nézte. Biztosan arra gondolt, hogy mikor lehet már ő is zászlótartó?

Lintner Lujza.

Iskolai ünnepély.

Kedves, szép volt a felvonulás. Biztosan tetszett a jó Istennek a szép énekünk. Az ünnepély első volt s így mi nem remélhetünk. A legközelebbi ünnepélyünk már mutatós lesz, mert arra hónapokon keresztül készülhetünk. Szüleinknek tetszelt a tanító Ur beszéde, mert közbe-közbe helyeselték és végén annyira tapsoltak, hogy csak úgy zengett belé az iskola. Az első osztályosok olyanok voltak mint a kis fecskék. Állandóan szájukat tátották. Év végére majd becsukják.

Nagy Sándor.

A fogalmazási eredmények megbeszélése, értékelése, a szép kifejezéseken való gyönyörködötetés, a hibajavítás és a kijavított fogalmazványoknak letisztázása megszokott módon történt.

A feltűnő és gyakori hibák kijavítva, helyesen írva most is a nagy tábla első sorára kerültek és ott maradtak a következő fogalmazásig. Addigra ezeket a felírt szavakat helyesen leírni megtanulták.

Az egészségtan tanításának fontossága.

Irtó: Kardosné Balla Olga.

A prágai ó-templom padlásán fekszik sok-sok éve az agyag ember, lélek nélkül. Emberi kéz alkotta. Itt vagyunk mi, egy gyülekezet a Mindenható műhelyéből, mind megannyi mozgó gépezet.

Minden szem, mely rém irányul egy-egy fényképező gép, az idegközpont a maga sürgönyhálózatával, a fül, mint felvevő, a torok, mint

leadó állomás, a szív, az a drága lokomotív és így tovább.

Milyen mérhetetlen kincsek letéteményesei vagyunk. Örizzük felbecsülhetetlen vagyonunkat, hogy egykor ha számon kéri jószágos Teremtőnk, azt mondhassuk: Urunk! — Mi hűségesen sáfárkodtunk.

Magyar Tanítók! Nemzet napszámossai! Reátok nemcsak a saját testetek és lelketek gondozása vár. Egy egész nemzet kerje van rátok bízva. Ugy gondozzátok a csemetéket, hogy azok sudárba szökkeave hatalmasak, erők legyenek. Izmos öklük megrázza a csonkaság által ránk erőszakolt bilincseket és ezt kiáltja szomszédainknak: „Elég volt!” Ez a mi hazánk!

Addig azonban hosszú az út. Az iskola és élet sokat követel az egyéntől. A tudnivaló mindig szaporodik. Az érvényesülésért, létért, túlekedés, harc folyik. Ebben a viaskodásban az erős megmarad, a gyenge elpusztul.

Ma már minden pedagógus tudja, hogy nem elég értelmet, érzelmét és akaratot, fejleszteni. Mit érnek e kincsek egészség nélkül? Ép testben — ép lélek — ez a szociálpolitikai gondolat ráterelte a mi nevelőink figyelmét a testgyakorlati órák számának növelésére és arra, hogy minél nagyobb súlyt helyezünk az egészséges életmód nevelésére. Egészségtan tanítására.

Félve indulok el a rögsz úton, mely e tudományok labirintusába vezet. Bár mint karó, mely védi a fácskát még megállom helyemet.

Leghelyesebb volna, ha a felsőbb osztályokban ezt a munkát orvospedagógusok végeznék. Mivel azonban egyelőre ez ránk van bízva, megkísérlem áthidalni a nehézségeket.

Nézzük, mint érvényesül az egészségre való törekvésünk az iskolabálatás első idejétől.

Cél nem a betegségek gyógyítása, hanem azok megelőzése. Éreztesük meg a kis aprósággal, hogy minden érte, az ő érdekében történik, hogy az egészség a legnagyobb kincs, melyre vigyázni hazafiai kötelességünk.

Tanulóim érdeklődését és figyelmét csak-hamar önmagukra irányítom s ezzel a beszéd és értelemgyakorlatokkal kapcsolatban megkez-

dem az egészségtan tanítását az első osztályban.

Hangsúlyozni kívánom, az oktatás nem szabályok körül mozgó egészségtan beszélgetés.

Egészségi ismeretek nyújtása az alsó osztályokban alkalomszerűleg történik. A ruházkodásról az idő változásainál, futkározásról és fülhevülésről — ilyenkor vizivásról őszi és tavaszi játékoknál, helyes testtartásról olvasás és írásnál, helyes állás, járásról, katonasági játéknál, tornánál beszélgetek. Az iskolával kapcsolatosan már szó esik a tisztaságról, ételemaradékok, papírszeletek eldobálásáról, köpködés veszedelméről, köpöcsésze használatáról, lézmosásról. Rendkívül hatásosak az ilyen felrakások, melyek pl. a mi iskolánk falait is díszítik. Tisztaság — egészség! Rendhiány — betegség! — Ügyelj a tisztaságra!

Naponkénti rendes iskolai szendvélnek nagy nevelő és egészségügyi hatása van. Tiszta kezek, fésült haj, szem, fül, orr, szájüreg tisztántartására súlyt helyezünk. Tiszta rendes ruha, cipő, ha foltozott is, zsebkeendő használata elengedhetetlenek.

Amikor a ruházkodásra kerül a sor, a felsőruhával kapcsolatosan szó esik a tiszta és hibátlan fehérneműről, mindig úgy hogy a gyermek lekicsinylést s rajta keresztül a szülő sértő szándékot ne érezzen.

A gyermek foglalkozásával kapcsolatos a helyes időbeosztás. Könyveinek rendbentartása. Az otthonról beszélgetve tárgyalunk a tisztaságról, kis és nagytakarításról, szellőztetésről. Piszokban feszkelő betegségek csírájáról.

Mikor az édesanya gondoskodásáról beszélek, beleszövöm a rendes felkelés, lefekvés, mosakodás stb. szükségességét.

Iskolánkban fellépő járványos betegséggel kapcsolatban a fertőző betegségekről. Ellenük való védekezésről. Piros céduláról, fertőtlenítés módjáról szólok.

Alkalmat nyújt egészségügyi ismeretek átadására a gyermekek ferde ülése, helytelen felállása, körömrágás, ujjnak a szájban tartása stb.

A részességet illusztrálva József Miska és Rézszes Pista képeivel tán örökre élvezni kedvüket az ivástól.

Nem süríthetem az összes egészségügyi problémák tanítását egy ilyen kis értekezés keretében, csak néhány példát említek még fel. A IV. osztályban a családi élet nemzetfentartó jelentőségéről való beszélgetésben rámutathatók a csecsemőhalandóság okaira és játékbaba segítségével rögtön szemléltetem is a csecsemővel való bánásmódot.

A beszéd- és értelemgyakorlat anyaga tehát van egészségügyi vonatkozásokkal. A tanterv ezeket részletesen fel is sorolja. Az anyag kiválasztása helyi viszonyok szerint történjék.

Olvasmány tárgyalásoknál, földrajz, gazdaságtannál egyaránt példázhatjuk az egészségi vonatkozásokat.

Testgyakorlat közben is arra kell törekednünk, hogy minden mozdulat a test fejlődését szolgálja. Erős test bírja a munkát. Izmos lábak a sétát. A séta elősegíti az emésztést s alkalmas nyújt jó levegő élvezésére. A testmozgás elengedhetetlen. A tüdő sebesebb lélegzetvételre kényszerül, ezuttal tágul, erősödik. Csak az a baj, hogy a tanítóknak többnyire nem áll rendelkezésükre megfelelő hely. Kevés elemi iskola rendelkezik megfelelő tornateremmel. A tanterem felvert pora pedig inkább káros az egészségre.

A már fellemlített ismeretek birtokában jutnak fel a tanulók a felsőbb osztályokba, hol megjeleink a tulajdonképeni egészségügy, mint külön tantárgy. A gyermekek itt már bőséges tapasztalattal, ismerettel rendelkeznek. Ezeket bővítjük, mélyítjük. A szoktatás ekkorra már elvégezte munkáját, az oktatásnak jut nagyobb szerep, illetve a rendszeres tanításnak. A módszer cselekvő legyen. Az életből induljon ki. A tanított anyagot cselekvőn gyakoroljuk be.

Oda kell hatnunk, hogy a tanuló megismerje testének szerkezetét, a szervek működését, a rendellenes egészségi állapotot. Segítségnyújtson kisebb baleseteknél. Megismerje a fertőző betegségek veszélyes voltát s megtegye megakadályozásukra a szükséges intézkedéseket. Ismerje az egyszerűbb házi szereket és tudja mikor kell szobában, ágyban maradni, orvoshoz fordulni.

Túli menne kitézett céloim keretén, ha

mindazon eszközöket felsorolnám, melyek közreműködhetnek egészségünk és így szellemi, anyagi jólétünk és boldogságunk elérésére. — Elég, ha az előadottakból rámutatok arra, a gyermek, később felnőtt ember, mint alapítaja meg magának egészsége megóvásáért a boldogság útját. Az élet küzdelmei között erre minden tisztességes, becsületes embernek törekednie kell és okos előrelátással el is érheti.

Hazánk sajátos helyzetéből folyólag csak egyetlenegy biztos eszköz van, mellyel nemzetünk az újabb ezerevet diadalmasan megfuthatja, a nép egészsége, munkabírása és kitarása.

Sokat szenvedett drága hazánkban minden embernek külön missziója van, a nemzetfenntartás, állammegvédés nagy missziója.

Készüljön el erre ép test, ép lélekkel minden hazafi s akkor kiáltsuk megnyomorítóinknak: Nem, nem, soha!

Mit vár tőlünk az antibolsevista irányzat?

Irtai: vitéz Asztalos Sándor.

Nem kell nagy látókörü embernek lenni, hogy lássuk azt a két, egyre erősödő irányzatot, mely a világ népeit magával ragadja. Az egyik irányzat a nemzeti eszmét, a keresztény kultúrát és a szociális jólétet tűzte ki céljául. A másik tábor ennek éppen ellenkezőjét: a zavarosba való halászást, a kultúra pusztítását, vallások eltörlését és a romok után még megmaradó, leromlott, állattá aljasított tömegek fölötti kényuralmat.

Amióta emberi közösség létezik, azóta áll a törvény. Áll mindaz a jogszokás, mely szabályozza az emberi közösség életét és a köztük fennálló viszonyt. Valamennyi egyház, de leginkább a keresztény kultúra ugyanennek a célnak a szolgálatában áll, hiszen Isten alkotta törvények alapján rendezi az emberek egymásközi viszonyát, gátját szabva a túlzott elbizakodottságnak, hatalmaskodásnak, önkénynek.

De, amióta áll a törvény és a vallás, azóta mindig akadtak olyan emberek, akik e korlátok alól magukat ki szeretnék vonni, mert kényel-

mesebbnek, egyszerűbbnek, könnyebbnek találják azt, ha fáradságos munka helyett elveszik, elrabolják mások keserves küzdelmének eredményeit. Ezeket a törvény-szabta megtorlás mindig vagy megbüntette, vagy megfélemlítette, éppen ezért az ilyen világfelforgató elemek száma mindig igen kicsiny százalék volt.

Sajnos 1917-ben az orosz forradalom államot adott a bolsevista eszméknek, mely lényegében szintén a törvények és a vallások elpusztítására törekszik és a romokból megmaradt tömegek felett uralkodik. Ennek az államnak hatalmas hadserege van. Ez lehet lélektilag akármilyen győnge, számbelileg mégis akkora, hogy mindazok az elemek, akik szeretnek a zavarosban halászni, reménykedve tekintenek az Orosz Birodalomra, onnan várva azt a hatalmi támogatást, mely törvénytelen üzelmeiket majdan szentesíti. Így lesznek ezek az emberek titkos pártfogói, sőt apostolai a bolsevista eszméknek.

Ha a bolsevizmus csak egy kifélcemodott észjárásnak volna az eredménye, akkor nem kellene vele többet foglalkozni, mert minden örültség magában rejti pusztulásának csiráit. De sajnos, ez az emberi gyarlóságra van építve. Ezek a gyarlóságok, mint egyéni tulajdonságok többé-kevésbé meg vannak minden emberben és azokat csupán a jobb érzés, talán a fegyvellem, avagy a keresztény hit, esetleg a józan ész, a megtorlástól való félelem tartanak leigázva, elnyomva. Azokban az emberekben, akikben sem a józan ész, sem a kultúra, sem a hit nem tudott gyökeret verni, akik a kötelességérzetet, a fegyelmet, a munkaszeretetet soha nem tanulták, ezeket az emberi gyarlóságokat megfélemlíteni nem fogják, mert nem is tudják s így ők lesznek a bolsevista tanok leghűbb hívei, titkos apostolai.

Annnyira igaz ez, hogy csak körül kell tekinteni, meg kell hallgatni az emberi kifakadásokat, őszinte elszólásokat s megdöbbenve fogjuk tapasztalni, mennyire megfertőzte a bolsevista gondolkodásforma a legtöbb ember lelkét. Alig találunk kivételt, akiben ne lázongana a lélek a nehéz kenyérkereset miatt és ne szabadítaná fel lelke összes leigázó ördögét az irigységgel.

Láthatjuk, nagyon naiv dolog lenne azt állítani: hazánkban nincs bolsevizmus, illetőleg nincs bolsevista vezérlő. Mindaddig, amíg elkeseredett, elégedetlen, dologkerülő, zavarosban halászni akaró, könnyen meggazdagodni vágyó, vagy beteges tirannusi vágyakkal telt emberek lesznek, addig mindig lesz a bolsevista eszméknek apostola, hirdetője, titkos követője.

Mi bízunk rendőrségünk éber figyelmében, de ne feledjük, ez az intézkedés hasonlóan a késsel gyógyított rákbetegséghez, mely nem gyógyít, csak a tovatérjedést akadályozza meg ideig-óráig. Sőt, ne feledjük, hogy az áldozás mindig mártíromságot teremt, ez pedig híveket szerez még a legképtelenebb eszméknek is. A bolsevizmus sokkal veszedelmesebb betegség, mert nem mint kirobbanó kelévény kiállt orvoslásért, hanem vérbajhoz hasonló lappangó kór, melyet alig veszünk észre és mégis önkre teszi államunkat, nemzeti dicsőségünket.

Mi tanítók arra vállalkoztunk, hogy nemzetünknek igaz hazafiakat nevelünk. Ezért tehát számolnunk kell már munkánk érdekében is ezzel a titkos ellenséggel, mely tönkre teheti minden fáradozásunkat.

Ha az orvos egy betegséget meg akar gyógyítani, akkor kikutatja a kór okozóját, kileli életfeltételeit és csirájában igyekszik annak életét lehetetlenné tenni. Nekünk tanítóknak tehát hasonló módon kell eljárni és már az elemi iskolában ki kell küszöbölni mindazokat a tényezőket és okokat, melyek melegágyát képezik a bolsevizmus mételyző eszméinek. Kötelességünk ez annál is inkább, hiszen tudva-lévő, ezen szerencsétlen eszmék hirdetőjének 95%-a az elemi iskolán kívül alig részesült egyéb oktatásban, az agitátor iskolákat nem tekintve. Tehát a tanító kezéből kaphatják csak azt a nevelést, melyen épül, vagy bukik nemzeti érzésük és hitük.

De hát vajjon a bolsevizmus mételyző csirája bejutott volna az elemi iskola padjait közé? — kérdezzük megdöbbenve. Csak nézünk bele az iskola padjaiban ülő gyermekek lelkébe. Figyeljük azok megjegyzéseit, elejtett szavait, egymásközi beszélgetéseit. Néha-néha engedjük szabadra egy-egy fogalmazványban a

gondolkozásukat. Pl. a magasabb osztályokban felvetjük ezt a kérdést: Mit tennél, ha te király lennél? A fogalmazványban sokszor igen meglepő, a bolsevizmusra emlékeztető válaszokat kapunk. Bizony rá kell jönnünk, hogy a bolsevizmus eszméi már ott leselkednek az iskola padjai között. Ne értsük félre, nem pártszervezetről beszélek, hanem magáról a bolsevizmus eszméiről, arról a gondolkodásmódról és szólásformáról, melyek az 1919. évi kommün nyomán bacillusként terjednek, rabul ejtve különösen a nyomorultabb sorsban élő családokat.

Miután tanítóokra hárul tehát a feladat, hogy a gyermekek lelkéből távolítsuk el ezeket a gondolatokat, bizonyítsuk be, hogy azoknak semmi alapjuk nincsen és vétezzük fel a lelküket minden további fertőzés ellen.

Talán nem lesz szükségtelen, ha rámutatok arra, hogy minden kirobbanó forradalom először a papokat és a tanítókat tizedeli, egymásután hurcolva őket a verpadra. A nép dühe rendszeren azok ellen irányul, akikkel legközvetlenebbül érintkezik és akik az összekötő kapcsot képezik két társadalmi osztály között. Az a negyven ezer vértanu lelkész és csaknem ugyanannyi tanító kihullott vére arra figyelmeztet minket, hogy nemcsak hivatásunkból kell kerünkbe venni ezt a munkát, hanem kötelességünk önvédelemből is küzdeni a bolsevizmus ellen.

A magyar történelem számtalan példája mutatja, hogy a magyar szereti behunyni a vezedelem előtt és inkább hősi halált hal, sem hogy preventív intézkedésekkel megelőzné a bajt. Mi, akik a tatárjárás, a mohácsi pusztulás és a világháború végzetes befejezésének történelmi tanulságait oly sokszor megvilágítottuk növendékeink előtt, vonjuk le végre a konzekvenciát és nézzünk nyíltan és őszintén szembe a helyzettel.

Az eredményes küzdelem megköveteli, hogy a tanító ismerje rábizott gyermekeit, azok legtitkosabb gondolatait, de ismerje az ő életkörülményeit, a hozzátartozó család egész gondolkodásmódját. Legtöbb helyen ez az élet tele van csalódással, küzdelemmel, elkeseredéssel és irigységgel. Sajnos a szűk lakás, a szülő együgyü-

sege folytán a szorosra zárt családi élet minden megnyilvánulása a gyermekek szeméi előtt játszódik le, a felnőttek minden szikozódása, kifakadása a gyermek füle hallatára történik, tehát itt gyűjtí össze a gyermek, mint leendő polgára a társadalomnak, azokat az impressziókat, tapasztalatokat és meglátásokat, melyek alapján kialakul az a nézőpontja, melyből később a világot tekinteni fogja. A jómódú, gazdag és helyesen nevelt család gyermeke valószínűleg magasrendű szociális érzéssel igyekszik segítségére sietni a szűkölködőnek. Szívesen megosztja tiszórait, gyöngédséggel közeledik társához. De jól tudjuk, hogy milyen kicsiny százalék az ilyen gyermek. Viszont a proletár családból származó gyermek, aki odahaza állandóan a fölöttes, a gazda vagy munkaadó, a kormány, a gazdagok elleni kifakadásokat hallja, az elkeseredéssel és gyűlölettel nézi majd jobb módú társa kezében a dúsabb tiszórait, a szebb bicskát, rajta a jobb ruhát, a melegebb kabátot, stb. És mondjuk meg őszintén, hogy ezen a jelenségen alig segít a tanító jóakarátú közbelépése, az ifjúsági vöröskereszt minden munkája. Az ajándék sajnos sokszor sért, a gyermekek lelkületében növeli a gyűlölet érzését és egy másik bünt ébreszt, a könnyen megélhetési lehetőség tudatát. Csak rongyosan kell járni, csak siránkozni kell és máris van mindene.

Hogyan találja meg a tanító itt a helyes utat?

Egyetlen biztos eszköz áll a kezében s ez az abszolút igazság. Ezt az abszolút igazságot kérlelhetetlenül és szinte csodával határos pontossággal be kell tartani, de úgy, hogy valamennyi gyermek mindig érezze és lássa. Ezt úgy értsük, hogy a proletár gyermek vagy a helytelen irányban nevelt gögös, másokat lenéző, esetleg gazdag, a maga gyűlölete vagy hívalkodó világában lássa és érezze, sőt a négyhat év alatt meggyőződésé legyen benne: van egy hely és van egy ember, ahol és aki soha nem tett különbséget osztály szempontból, sőt a tehetségesebb és jobb módú gyermekektől mindig többet követelt, ezekkel szigorubb volt. Ez a hely az iskola, és az az ember az ő tanítója.

Ha az iskola ezt a meggyőződést ki tudja váltani valamennyi gyermeke lelkében, akkor

többet tett hazájának, a keresztény kultúrának, mintha valamennyi gyermekkel az egyetemet is elvégeztette volna. Az emberbe vetett hit és bizalom csak fejleszt az Istenbe vetett hitet. Ez pedig az alapja a kultúra tovább-építésének. Láthatjuk tehát, a miniszterünk nagy bölcsen kívánja tanítóitól és tanáraitól: elsősorban neveljünk és csak aztán tanítsunk. Nem az anyag mennyiségén, hanem a növendék lelkületén van a hangsúly.

Sajnos, a tapasztalat azt mutatja, hogy sok iskolában fordítva van. A tanító eredményt csak a tudásban törekszik felmutatni, hiszen a nevelés eredményét megmérni annál is inkább nehéz, mert az ellenőrző közegek vajjon honnan tudnák megítélni azt a hatalmas küzdelmet és munkát, melyet a tanító a lelkek átalakításán vitt végbe, amikor azt se tudják, milyen lelkülettel, mennyi gonosz indulattal és ferde nézettel lépték át a gyermekek először az iskola kapuját.

Nehéz a tanítónak a helyzete. Ha két bünnös áll egymással szemben, az egyik rongyos, beesett arcú, a másik jól öltözött és mindkettő a maga igazságot hangoztatja, noha nyilvánvaló, az egyik füllent.

Hogyan tud igazságot tenni a tanító? Bizony a legtöbb inkább hisz a jobban öltözöttnek, mint a másiknak. Azt pedig sohasem feledjük, hogy egy ártatlanul elzenvedett büntetés minden emberben egész életére kiható fájó sebet vág, de százszorosan súlyosabb ez a seb, ha ezt egy proletár gyermek kapja. Ő az ütésben, a büntetésben az elhagyatottságát, védtelenségét, kiszolgáltatottságát látja s az ilyen ártatlanul szenvedőkből lesznek később a leggyűlöletesebb osztályharcot hirdető agitátorok.

Sok ember azért is lesz munkakerülővé, mert sohasem érezte munkájának gyümölcsét, még kevésbé a munkája feletti örömet. Az iskolának kell először felismertetni a gyermekkel a munka feletti öröm boldogító érzését. Különösen a gyengékkal, a hanyagokkal, a rossz tanulókkal kell mindent elkövetni, hogy egyszer-kétszer részesévé legyenek ennek az örömmnek, mert ez a boldogító érzés már igen sok hanyag, haszontalan, dologkerülő emberből varázsolt szorgalmas embert.

Igen sokat árt az egyes iskolákban még mindig dívó primadonna-rendszer. Ez is a bolsevizmus egyik jól fűtött melegágya. A tanító tanítónő egy-egy kedvenc tanítványa egész év folyamán tündököl és dicséretet-dicséretre arat a többiek rovására. Meg tudom érteni, hogy a tanító fáradságos és kevés elismerést arató munkájának mintegy jutalma egy-egy ilyen jól sikerült, értelmes, okos gyermek, akivel igazolva látja jól végzett munkáját. Nem is gondol arra, mily sok keserűséget, gyűlöletet és antiszociális érzést hint el az osztály többi tagjai sorában.

Nincs olyan osztály, nincs olyan iskola, amelyiknek kiváló tanulója ne lenne. De az okos pedagógus tisztában van azzal, hogy ez nem száz százalékgig az ő érdeme. Még az ő munkáján kívül számtalan mellékkörülmény kedvező összehatása hozta ki ezt az eredményt. Éppen ezek a kedvező körülmények teszik kötelezővé a tanítóra, hogy az ilyen gyermektől mindig sokkal többet követeljen és botlásait szigorubbban ítélje meg. Akinek az Úr isten tehetőséget, éles eszet és jó módot adott, annak a kötelezettségeit is megsokszorozza. Ezeket a mindent jól tudó és fölényesen viselkedő elbizakodott gyermekeket mindig háttérbe kell szorítani és ez nemcsak az osztályra, de magára a gyermekre is jó hatással van. Csökkenti az elbizakodottságát, növeli a küzdelmét, míg az osztály munkája lendületbe jön és megszeretik becsülni tanítójukat. (Folytatjuk).

1937. évi július havi jelentés.

Méltóságos Főispán Úr!
Tekintetes Közigazgatási Bizottság!

Most amikor a Kultuszminiszter új magas elhatározásából ezen újabb állomáshelyemet elfoglalva, mint a vármegye kir. tanfelügyelője, elhelyeztem szerencsém a Tekintetes Közigazgatási Bizottság ülésén résztvenni, a legnagyobb tisztelettel köszönöm a nemcsak vármegyei Közigazgatási Bizottságát, élen a Főispán ur ömáltóságával.

Pedagógiai irányító munkámomat eddig is a magyar jövőre minden reménytel: a gyermek és ő érte a fáradságát nem ismerő törekvés határozta át. Ezt az eszmét szerény képességeim szerint ezen újabb állomáshelyemen is szívvel-lelkel kívánom szolgálni.

mert nemcsak az én lelkemben, hanem minden magyar lelkében gyökerező nagy és szent érzés diktálja azt a sarkigazságot, hogy amilyenénél neveljük a jövőző zalogát: a gyermeket, olyanná válik maga az egész nemzet is. Ezt a célkitűzést csakis odaadó, egyesült, vállvetett munkával érhetjük el. Ehhez a felelősségteljes munkához kérem én itt e pillanatban Méltóságod és a Tekintetes Közigazgatási Bizottság nagyértékű támogatását, hogy ezzel a kősör, áldozatos, odaadó munkával segítsük e vármegyében is nevelni az ifjúságot hazaszeretében, vallás-erkölcsi szellemben, öntudatban és tudásban. Ezért az előlegezendő nagy ajándékért becsületos lélekkel ígérem, hogy úgy magam elkövetek mindent, mint a vármegye tanítóóságával is elkövettek mindent e szent cél megvalósításáért.

Tanügyi munkásságom egyik legfőbb pontja helyes, célszerű és eredményre vezető megosztása lesz. Ebből a szempontból aggályos, hogy még mindig igen nagy számban vannak a vármegyében olyan iskolák, ahol tantermek hiányában az oktatás váltakozva törzénik, a tanítás eredményének rovására. Ezért el fogok követni mindent a tantermek szaporítására. Hiszem, hogy ezirányú fáradságomat a kultuszminisztérium meghallgatja, mintahogy e tekintetben előző népoktatási kerületemben is mindenkor meghallgatta.

Különös figyelmem tárgyát fogja képezni, hogy minden olyan tanya, vagy legalábbis tanyái körzet iskolát kapjon, amely tanya vagy körzet minden iskolától oly nagy távolságra van, hogy lehetetlen akár télvíz idején, fergeteges zimankós, akár nyári perzselő forrósága időben megközelíteni a zsenge korban lévő gyermeknek ezt az iskolát.

Iskolátlátogatásaimnál a legnagyobb gondot a tanítói munka becsületos megfigyelésére fordítottam. — Nagy súlyt fogok helyezni arra, hogy a tanító a szorosán vett oktatói munka mellett a népek nevelője, irányítója is legyen, az iskolán kívüli népművelésben tevékeny részt vegyen, saját élete példájával útmutatással szolgáljon, hogy méltóan betölthesse igazi néptanítói hivatását, ezt a vármegye tanítóóságától, nemzetünk jövője érdekében, nemre való tekintet nélkül meg fogom kívánni.

Ezt az ideális néptanítói típust becsülöm nagyra és munkáját tölem telhetően támogatni fogom. Bizom is abban, hogy új népoktatási kerületemben mennél több ilyen tanítót fogok megismerni. Ami pedig most végül a folyó évi július havi jelentésemet illeti, tisztelettel jelentem, hogy hivatalomban a munka zavartalanul folyik.

Tisztelettel kérem jelentésem tudomásul vételét.
Szolnok, 1937. aug. 11-én.

*Dr. Teslery Károly s. k.
tanügyi tanácsos,
Jász-Nagykun-Szolnok vármegye
kir. tanfelügyelője.*

1937. évi augusztus havi jelentés.

Méltóságos Főispán Ur!

Tekintetes Közigazgatási Bizottság!

A f. évi augusztus havi jelentésemet a következőkben van szerencsém megtenni:

A Jász-Nagykun-Szolnok vármegye kir. tanfelügyelőjének is a legszebb legmagasabb hivatása elkövetni mindent azért, hogy megszűntethető legyen a vármegye népoktatásügyében az a türehtetlen helyzet, hogy vármegyénk tanyavilágából 100 és 100 magyar gyermek azért nem részesülhet a kultúra áldásaiban, vallás és erkölcsi nevelésben és oktatásban, mert lakóhelyük minden iskolától oly messze van, hogy éppen a távolság miatt teljesen iskolázatlanul marad.

Még valamely iskolához 3-4 km. távolságtól valamiképp megközelíthető tanyákon lakó iskolásgyermekeknek is szívetfacsaró látvány volt nézni azt a nap nap mellett megújuló küzdelmet, amelynek részei voltak, különösen télvíz idején, az iskolába törekvő gyermekek. Járatlan utakon keresztül vergődve, gyenge ruházatban, rossz táplálkozással, sokszor átázva és átfázva ült le a gyermekcsereg a tanuláshoz, hogy részesévé legyen a kultúra áldásainak.

Természetes, hogy lelkemet teljes örömmel töltötte el nagynevű kultuszminiszterünknek az az elsőrangú programja, hogy ezeken a szomorú állapotokon az iskolák fejlesztésével segíteni akar. E program elgondolása megkapó, mert valóraváltása segít ott, ahol túlzásoltak az iskolák, tantermek szaporításával, segít a tanyavilágban ott ahol meg kell szüntetni a távolabbi iskolabájarást és végül mindezeknek koronájaként segít ott, ahol a legyözhethetlen távolság miatt a tankötelesek szárai eddig egyáltalán nem részesültek oktatásban, nevelésben.

A magyar gyermek jövőjének biztosítása mellett segít még a munkaalkalom adásával, a meginduló iskolaépítkezéseknél a tengődő magyar kisiparon és méltó befejezésképpen segít a sokezer állástalan, kereseti lehetőség nélkül szenvedő magyar ifjúságon az okleveles magyar tanítók elhelyezésével.

Amilyen örömmel tölti el lelkemet ez a nagy-szerű program, oly örömmel jelenthetem a Tekintetes Közigazgatási Bizottságnak, hogy ez a hatalmas elgondolás immár testet öltve, a legközelebbi időben vármegyénkben is megindul annak végrehajtása.

Az elmúlt hó elején személyesen vettem részt a kultuszminisztériumban újonnan megalakult építési bizottság tárgyalásán, ahol egyelőre 86 objektum építését határozta el a bizottság.

Meghatalmatást kaptam a bizottságtól, hogy folytassam le haladéktalanul a tárgyalást a helyszínen az érintett községek előjáróságaival és egyházközségeivel, az iskolaépítkezésekkel kapcsolatos intézkedések megindítása iránt. Külön jelentem ez alkalommal, hogy a

szerzőző munka már a jövő héten befejezést is nyer. Mindenütt nagy örömmel fogadják az iskolaépítkezéseket és a felajánlott iskolaépítkezések tekintélyes összegét, amelyből az érdekelt iskolafenntartók úgy a tantermet, mint a tanítói lakásokat saját nagyobb megterheletésük nélkül felépíthetik.

A tárgyalás eredményét a helyszíni tárgyalások befejezése után a jövő héten személyesen mutatom be a kultuszminisztérium építési bizottságának, hogy az államsegélyek azonnal kiutalást nyerjenek, hogy az új objektumok még az ősz beállta előtt lehetőleg felépíthetők, illetve tető alá hozhatók legyenek.

A következő községek, illetve hozzájuk tartozó tanyák kaptak ezzel a programmal új tantermeket és tanítói lakásokat magukba foglaló iskolaépületeket:

Abádszalókon	2 tanterem.	1 tan. lak.	rk.	isk.
Besenyőszögön	2	—	—	—
Déványán	4	—	—	ref.
„ Cserepes tanyán	1	1	—	áll.
„ Pusztacségen	1	—	—	rk.
Jászalsószentgyörgy	2	—	—	—
„ Északi részen	1	1	—	áll.
Jászap. Alsó nyomáson	1	—	—	—
Jászároksz. Agó tanyán	1	—	—	—
Jászberény belt.	4	—	—	rk.
„ II. ker.	5	—	—	áll.
„ Boldogháza	1	—	—	—
„ Nagyszállás	1	—	—	rk.
„ Rekettyés	1	—	—	—
„ Tötevény	1	—	—	áll.
Jászfelsőszentgyörgy	—	—	—	—
„ Hajta tanya	1	—	—	—
Jiszaru Winkler-tanya	1	1	—	rk.
„ Vasut tanya	1	—	—	—
Jáskisréten	1	—	—	—
„ Hajnal tanya	1	1	—	áll.
Jászladány központi	3	—	—	—
„ Ligeten	1	—	—	—
Jásztelek Fügedhalom	1	—	—	rk.
Karcag-déli részen	2	—	—	—
Kend.-Szabolcszállás	1	—	—	áll.
Kuncsorban	1	1	—	közs.
Kunmadarason	1	1	—	rk.
Mezőtúron	5	—	—	áll.
Mezőtúron	2	1	—	rk.
„ Csali csárda	1	1	—	áll.
Nagykőröben	2	—	—	—
Rákóczi falván	1	—	—	—
Rákóczi falva-Ujtelepen	1	—	—	—
Szelevényen	1	—	—	—
Szolnok-Szandasszöllő	1	—	—	—
Tiszaburán	1	1	—	rk.
Tiszad.-Derzstomajon	1	1	—	közs.
Tisöldvár-Kunhalmon	1	1	—	áll.
„ Martfűn	1	—	—	áll.

Tisöldvár-Virághegyen	1 tanterem.	— tan. lak.	áll.	isk.
Tiszakürtön	1	—	—	rk.
Tiszakürt-Kisasszonyh.	1	—	—	közs.
Tiszapüspökön	3	—	—	rk.
Törökszmtiklós Ujtelep	1	—	—	rk.
„ Kengyelújfalun	2	1	—	áll.
„ Surjántanyán	1	—	—	áll.
„ Sürödőlön	1	—	—	áll.

Az új iskola-épületekből felszálló ima, felcsendülő magyar dal és kisugárzó tudás fogja köszönni és hálni dr. Hóman Bálint kultuszminiszterünk nemes intencióit és nemzetünk, különösen ifjúságunk érdekében hozott áldozatos gondoskodását.

Hiszem és remélem, hogy a jövő évi iskolaépítési programmal kapunk még új iskolát, hogy a tanyavilág még több emberpalántája részesülhessen a kultúra áldásaiban.

Egyéb jelentésem valóm nincs, tisztelettel kérem jelentésem tudomásul vételét.

Szolnok, 1937. szept. 9.

Dr. Teslery Károly

tanügyi tanácsos,

*Jász-Nagykun-Szolnok vármegye
kir. tanfelügyelője.*

Végére értünk

a férfias türesnek, a szótlan hallgatásnak, amelyet az ország gazdasági helyzete az elmúlt hosszú éveken át ránk parancsolt. A magyar tisztviselői kar elérkezett a végső állomáshoz. Eladósodva, lerongyolódva áll a közelgő tél előtt. Ruhája elnyűtt, kamrája üres, fűtőanyagja nincs, penze. Többszörösen megcsontított fizetésének is csak egyrészt kapja kézhez, mert a fizetéselőlegek, pénzintézeti kölcsönök havi részletei is könyörtelenül levonásra kerülnek.

Aggódás ül meg a lelkeket. Mi lesz velünk, ha számotbán segítés nem érkezik, még mielőtt beáll a szigorú tél s az őszi bevezetések lehetlenné válnak?

Keserűség, panasz hangzik mindenfelől s felvetődik a kérdés, mivel érdemük ezt mi, akik hűséges és megbízható munkái voltunk és vagyunk az államnak.

Megértéssel néztük a kormány szociális gondoskodását más társadalmi rétegek iránt. Megértéssel, bár némi aggódással láttuk a rendelkezéseket, melyek megszábták a legszebb órabért, s a legnagyobb munkaidőt, amely gondos-

codott a szabómesterről is, hogy bizonyos megállapított áron alól ne vállalhasson ruhavarrást, hogy feltornáztatta a buza, a hús, a tejtermékek árát, hogy megállapította még a szerény burgonya minimális árát is, melyen alul adni-venni tilos, — mert azt tartottuk, *méltó a munkás az ő bérére.*

Biztunk, reméltünk, hogy azután ránk is kerül a sor, (bár inkább itt kellett volna kezdeni) mert mindenki előtt nyilvánvaló volt, hogy a folytonos áremelés, a megállás nélküli drágulás a fixfizetéses tisztviselősztyál elevenébe vág, az ő bőrére megy. Ma más ott tart, hogy sokszorosan csökkentett, 100 % os külön adóval terhelt fizetése a mindennapi élelem megszerzésére sem elég.

Türelemmel vártuk a jóakaratot, a gondoskodást, a segítő kezét. Hiába! A családi pótlék rendezése óta — amiben kevés örömrünk telt — semmisen történt súlyos helyzetünk javítására.

Az állam anyagi helyzete sem indokolja ezt a közönyt; ezt az elutasító hidegséget. A más társadalmi osztályokkal szemben, a tisztviselő-társadalom iránt észlelhető mellőzés még fokozza az izgalmat és elkeseredést. S vajjon szükség van-e erre? — Van-e szükség arra, hogy a tisztviselőtársadalom szenvedélyes hangú gyűléseken teregesse ki nyomorát? Tűrheti-e összetett kézzel a magyar társadalom és a kormány, hogy a szélsőséges agitáció utat találjon az elszegényedett tisztviselői karba? Bizonyára nem! A nélkülözés és nyomor pedig az ellenálló-képességet csökkenti és megöli.

Sürgős, nagyon sürgős intézkedésre van tehát szükség, hogy a nyomorral küzdő lelkek megenyhüljenek s a hozzáférhetetlen magyar tisztviselő nyugodtan folytathassa jogrendet őrző, nemzetfenntartó munkáját. (k.)

Iskolafelügyelői értekezlet.

A vármegyénk körzeti iskolafelügyelői f. hó 2-án tartották értekezletüket Szolnokon, dr. Tesléry Károly tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelő elnöklésével. Az értekezleten megjelent vitéz dr. Bessenyei Lajos tankerületi kir. főigazgató is, akit gondolatokban gazdag, meleg és szíves szavakkal üdvözölt dr. Tesléry Károly kir. tanfelügyelő. Különös, jóleső érzés hatja át lelkét

— mondotta többek között, — hogy mai értekezletünkön mindnyájunk lelkéből fakadó érzéssel üdvözölhetjük a tankerületi kir. Főigazgató úr Öméltségét, aki nagyarányú és sokoldalú elfoglaltsága mellett is szakított időt, hogy az értekezleten résztvevessen. Öméltsége a magyar közoktatásügynek egyik kimagasló reprezentánsa, aki hosszú és eredményekben gazdag gyakorlati munkásságával közbecsülést szerzett. Mint tanárt, mint igazgatót tanártársai és növendékei egyaránt szerették, igazságérzete pedig a szülőtársadalomban köztisztviselővé vált. Mint kir. főigazgató az elmúlt évek alatt nemcsak megismerte, de meg is szerette a néptanítót, azt a néptanítót, aki magyaros lelkével szereti fajtáját, aki hitet és reményt nyújt szenvedő embertársainak.

Igazságos, meleg szíve szeretetet hirtet abból a magas állásból is, melyet mintaszerűen tölt be, a magyar tanügy és minket közvetlenül érdeklő népoktatás javára.

Örömet fejezi ki, hogy kimagasló alakját a körzeti iskolafelügyelői előtt is üdvözölheti, kívánja, hogy a jó Isten áldja meg családjával együtt, hogy sokáig működhessen a magyar közoktatásügy javára.

A nagy tetszéssel fogadott üdvözlő szavak után Soós József emelkedett szólásra. Az iskolafelügyelők nevében keresetlen szavakkal üdvözli vitéz Bessenyei Lajos tanker. kir. főigazgatót abból az alkalomból, hogy első ízben jelent meg az iskolafelügyelői értekezleten. Kiténtetésnek tartja megjelenését, őszinte örömeinek ad kifejezést. Igéri, hogy ő és iskolafelügyelői kartársai szívvel-lellekkel fognak munkálkodni, hogy a népoktatás szent ügyét előbbre vigyék s az iskolafelügyelet szakszerűsítéséhez fűzött remények minden vonatkozásban valóra váljanak.

Vitéz Bessenyei Lajos tankerületi főigazgató köszöntötte meg a szíves üdvözlést. Hálas szívvel viszonozza, ugyanúgy dr. Tesléry Károly, tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelő, mint Soós József körzeti iskolafelügyelő üdvözlő szavait és jókívánásait. Mélyen szántó beszédében a tanító munkáját a békében mozgósított hadsereghez hasonlítja, melynek nemzetépítő, nemzetfenntartó munkáját fokozott érdeklődéssel kell kísérni a vezetőknek, elősegítve támogatva a tanítót a kitűzött cél elérésében, mely végeredményben Magyarország visszaszerzését célozza. Részekre osztott tanfelügyelőt, részekre osztott főigazgatót lát az iskolafelügyelőkben, az ő szemekkel látnak, kezeikkel vezetnek és irányítanak. Rámutatott továbbá arra, hogy a mai értekezlet az egységes vezetést van hivatva szolgálni, mely után nem maradhatnak problémák s meg nem oldott kérdések.

A nagy figyelemmel hallgatott, lebilincselő közvetlenségű beszéd után *Iskolafelügyelet* címmel tartott szakszerű előadást. (Az osztatlan érdeklődést kiváltott előadást lapunk vezető helyén közöljük.) Majd a váz-

latok készítéséről adott részletes, kimerítő utasításokat, tanácsokat.

Tesléry Károly dr. tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelő köszönte meg az élvezetes előadást, mely után dr. Horváth Zoltán tanügyi fogalmazó olvasta fel „Iskolafelügyelő hivatásadata és iskolafelügyelői jegyzőkönyv” címen írt értekezését. Az értekezésben éles szemmel és szaktudással mutatott rá a követelményekre, melyek az iskolafelügyelőket látogatásaik alkalmával vezetőiök kell, majd a jegyzőkönyvek készítésével foglalkozott — nagy érdeklődés közben — részletesen és kimerítően.

Kiss József iskolafelügyelő az iskolalátogatásaival kapcsolatos általános érdekű megállapításait adta elő. Gyakorlati megállapításai, javaslati élelnek helyesléssel találkoztak.

Dr. Tesléry Károly tanügyi tanácsos előadásában az iskolalátogatások különböző szempontjaival foglalkozott az értekezlet, majd az osztatlan iskolai szemérmiumok megrendezésére vonatkozó megbeszélés következett. Ilyen szemináriumok lesznek: Nov. 15-én Jászberényben, nov. 16-án Jászapátn, nov. 17-én Tiszaföldváron, nov. 18-án Törökszentmiklóson, nov. 19-én Mezőtúron, nov. 20-án Kisújszálláson és nov. 22-én Szolnokon.

A magas nivóju előadásokat mindvégig élénk és eredményes eszmecsere követte, melyben az értekezlet egyyszólván valamennyi tagja résztvett. A tanácskozás a késő délutáni órákban ért véget.

Nyugdíj reform.

A magyar tisztviselő társadalmat, a folyton fokozódó drágaságon kívül az új nyugdíjtörvény tervezetről kiszivárgott hírek is erősen nyugtalanítják.

Vitathatatlan, hogy nyugdíjtörvényünk elavult. Szövegezése se mindenütt világos. A Közigazgatási Biróság munkájának nagyrészét a nyugdíjazások alkalmával felmerült sérelmek, panaszok elintézése képezi. Szükséges tehát, hogy a mai életkörülményekhez szabva felfrissítsék, átdolgozzák. Hónapok óta folyik az adatgyűjtés és előkészítő munka a minisztériumokban.

A tervezetről kiszivárgó hírek a tisztviselő társadalomban nagy megdöbbenést, nagy izgalmat keltek. Arról van ugyanis szó, hogy a szolgálati időt 40-ről 42 évre, a korhatárt pedig 62 évre emelnék. De még így sem kaphat senki teljes nyugdíjat, hanem legutóbb élvezett fizetésének csupán 80 %-át. A nyugdíj joga-

sultság korhatárát 10-ről 15 évre emelik s évente nem 2 %, hanem 1 1/2 % lenne az emelkedés. Ha hozzávesszük még azt is, hogy ezzel szemben a tisztviselő által fizetett nyugdíj járulékoszeget is jelentékenyen emelni tervezik, bizony érthető a nyugtalanosság s jogosult az izgalom.

Nem értjük, hogy miért van arra most szükség, amikor a trianoni nyugdíjterher napról-napra fogy az elhalálozások folytán, amikor a fiatalság 28-30 éves korában kerül a sok díjtalan, ideiglenes, helyettes szolgálatból nyugdíjra jogosító állásba, amikor pld. a mi pályánkon, a mai fiatal nemzedék nem fogja elérni a VII. fiz. oszt. 1. fokozatát sohasem, amikor a most élő generáció élettartama a háború szenvedései és nélkülözései folytán alaposan megrövidült s így a jövő nyugdíjterhei maguktól is tetemesen csökkenni fognak.

Keserőséget vált ki az az ellenőrizhetetlen hír is, hogy a törvényt visszaható erővel ruháznák fel s így a jelenlegi nyugdíjasok is 15—20 százalékkal kevesebbet kaphának s hogy a nyugdíjasoktól elvett összeggel akarják a nélkülözö tisztviselők helyzetét némileg enyhíteni.

Hihetetlen ez a hír, mert a drágaság nem kímélte a nyugdíjasokat sem, akik sokszor csökkentett csekély nyugdíjukkal szűkös létezésben küzdenek, akiknek egy életen át becsülettel megszolgált nyugdíjuk minden filléjére szükségük van.

Nincs minden nyugdíjasnak nyugdíja mellé bankigazgatói, rt.-elnöki mellékgazdálkodása, ahol jogosult esetleg a megszorítás.

A magyar tisztviselőtársadalom szenved a drágaságtól, de inkább szenved tovább, mintsem helyzetének némi javítását úgy érje el, hogy elaggott, nyugdíjas kartársainak szűkös kenyéréből törjenek le részére egy darabot. Keserű falat volna ez nagyon! Más megoldást kell keresni!

Megnyugtató kijelentést várunk, melytől helyreálljon a nyugalom, lecsillapuljon az izgalom, mert a lelki egyensúly, a jogbiztonság érzete, alapja és első feltétele a megbízható és eredményes munkának. Ez pedig nemcsak a tisztviselők, hanem az egész magyar társadalom s a haza érdeke is. (k.)

HIVATALOS RÉSZ

Valamennyi el. isk. önnálló gazd. isk.,
iparos tanoncisk. Igazgatójának,
Allomáshelyén.

A teljesített katonai szolgálattal összefüggő magáncélok (különösen elhelyezkedési igények) állandó igazolhatása céljából a nem tényleges viszonybeli honvéd egyének keménykötésű igazolványi lappal vannak ellátva.

A VKMiniszter ur ezzel kapcsolatban a 8089—1937. eln. sz. rendeletében arról értesített, hogy az érdekeltek közül számosan csatolják az igazolványi lapot benyújtott kérvényeikhez s ezáltal, különösen ha a kérvény sorsa bizonytalan, az okmány kivonatát a forgalomból s eredeti rendeltetésétől, ami pedig nem kívánatos.

Ezért a tek. Cím tudomására hozom, hogy a VKMiniszter Ur az említett okmányok eredetiben leendő mellékelésétől a fenti okból eltekint s ily esetekben elegendőnek tartja, ha az igazolványilap meglétet és a benne elismert igényt a hivatal főnöke írásbelileg igazolja s az igazolást a mellékletek közé helyezi. Amennyiben a folyamodó az eredeti okmányt személyesen mutatta fel, az neki az igazolás kiállítását után visszaadandó, nem személyesen benyújtott kérések esetén pedig visszaküldendő.

Szolnok, 1937. augusztus hó 19-én.

A kir. tanfelügyelő hivatalból távol:

Dr. Kovács János s. k.
tanügyi titkár.

Iskolánkívüli népművelés.

656—1937. sz.

Valamennyi Helyi Iskolánkívüli Népművelési
Bizottság Tek. Elnökségének,
Allomáshelyén.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 89,180—1937. VII. 1. ü. o. számú rendelete értelmében közöljük, hogy a m. kir. földművelésügyi miniszter ur hozzájárult ahhoz, hogy a rádióban tartott gazdasági előadások ezután nyomtatásban megjelenő füzetei önköltségi áron, vagyis az egyes előadások után, füzetenként 100 példányban 1 pengő 15 fillérért, valamint a csomagolási és postai portóköltség hozzáadá-

sával az iskolánkívüli népművelés szerveinek is rendelkezésére bocsáttassanak.

Amennyiben tehát a helyi Bizottság az említett kiadványokat megszerezni óhajlja s azoknak megvételére saját költségvetése terhére megfelelő fedezettel rendelkezik, ezirányú igénylésével forduljon közvetlenül a m. kir. földművelésügyi miniszter főfelügyelete alatt álló Országos Gazdasági Szakoktatási Tanács Rádióügyi Szakbizottságához. (Budapest, V. Kossuth Lajos-tér 11. II. em. 202.)

Szolnok, 1937. VIII. 17.

Dr. Teslery Károly sk.
tanügyi tanácsos, kir. tan-
felügyelő, ügyv. elnök.

Dr. Szemeredy Béla sk
tanügyi fogalmazó,
vm. népműv. titkár.

EGYESÜLETI ÉLET

MEGHÍVÓ.

A Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Altalános Tanítóegyesület f. évi december hó 5-én délelőtti negyed 11 órakor

választmányi gyűlést

tart Szolnokon, a Tiszaparti elemi iskolában, melyre a Tagokat tisztelettel meghívjuk.

Szolnok, 1937. október 29-én.

Tóhelyi Ferenc s.k. Ferenccy Kálmán s.k.
titkár. elnök.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Penztári jelentés.
3. Titkári jelentés kapcsán az egyesületi lap átszervezése.
4. Pályatétel kitűzése.
5. A közgyűlés idejének és helyének megállapítása.
6. Indítványok.

Rhi az Eötvös-Alap Biztosítási Osztályába belép, nemcsak önmagáról és családjáról gondoskodik, hanem sok özvegy és árva hölgyeit is lelőri!

IRODALOM

A déli harangszó címen jelent meg Váth János, ezuttal történeti tárgyú, regénye. A vaskos kötet — 457 oldal — mindvégig lebilincselő olvasmány. Történeti levegője hű, korfestése tökéletes, nagy történeti tudásról tanuskodó. A regény lapjain a Cilleiek, a Brankovicsok ravaszkodása, a hatalomért való túlekedése, a Hunyadiak önfeláldozó hazaszeretete, mélységes vallásossága elevenedik meg szemünk előtt. Bájos és kedves Gara Mária és Hunyadi László szerelmének rajza, mely enyhét nyújtó, csörgedező patakként vonul végig az egyébként komor, harcokkal, küzdelmekkel telített korszakon. A Balaton, a balatoni halászat és közlekedés leírása megkapó, tökéletes. Nyelvezete színes, tősgyökeres dunántúli. Mely vallásosság, magas és tiszta erkölcsi világnézet jellemzik az iskolai és népkönyvtárak részére is kiválóan alkalmas művet. Az Árpád Könyvek sorozatában jelent meg Kalocsán. Ára 4 P.

A Magyar Kórus októberi száma ezuttal is bő és értékes tartalommal jelent meg. A szövegrészben Halmos László, dr. Werner Alajos, Kerényi György, Huber Frigyes, Kemenes Frigyes, Geyer József, Kovács Márk, Kovács Andor cikkeivel találkozunk. Hangjegyes melléklete; Négy ünnepi vegyeskar, Krisztus Király köszöntése, István Király Kerényi Györgytől, Áldott Szent István (3 hangra), Bárdos Lajostól és Szivem Palota P. Szabó Dénes műve. Ezekon kívül: Melléklet A konstruktív zeneművészet érdekében. Évi előfizetés: Egy szám: 2 P 40 f. Budapest, Ferry Oszkár-u. 55. sz.

„Számolás tanítás az elemi iskolában” c. Bene Lajos számolástanítási módszertani munkáiból az I., II., III. osztályok részére írt füzetek már a harmadik kiadásban jelentek meg. A IV., V., VI. osztályok részére szólók a második kiadásban. A munka lélektani és pedagógiai tudással, gyakorlati tapasztalatok alapján nyújt tájékoztatásokat a tananyag módszeres feldolgozására, hogy erős számképeket, tiszta fogalmakat nyerjenek a gyerme-

kek, logikusan gondolkozzanak, gyorsan és biztosan tudjanak számolni. A munka ára: I. o. 1 P 20 f. a II., III., IV., V., VI. o. egyenként 80—80 fillér. Aki az egyes füzetek árát Bene Lajos, Budapest, 39.365 számú postatakarékpénztári csekk számlára beküldi, annak a kívánt füzetet a szerző bérmentesen megküldi.

Magyar Tanítók Évkönyve. Sok érdeklődésre az évkönyv szerkesztője közli, hogy az 1937/38. tanévre az évkönyv nem jelenik meg, hanem 1938/39. tanévre jelenik meg. Az 1936/37. tanévi teljesen elfogyott. Az 1931/32. tanévből, mely főleg nevelés-tanítási kérdésekkel foglalkozik, hetekre beosztott tanmenetet közöl minden tantárgyból és az 1935/36. tanévből, mely szervezési, választási, illetmény- és nyugdíjügyekkel, OTBA-val, költségvetési és számadási ügyekkel foglalkozik bővebben, meg van és azokat előjegyzési árban, 3 pengőért (és portóköltség) megküldi Bene Lajos szerkesztő (Budapest, I. Galántai-u. 12. szám).

H I R E K

Athelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur *Kemenes Mátyást* az ekei, *Gyomai Györgyöt* a szolnoki-ugari áll. el. iskolától a szolnoki belterületi, *Andók Istvánt* pusztatényői áll. el. iskolától a sajszentpéteri, *Simon Lajos* és *Simon Lajosné* a kengyeltenyőszigeteki iskolától az abaujszántói, *Rátkay Lajos* és *Rátkayné Mérges Ilonát* Abaujszántóról a törökszentmiklósi—kengyeltenyőszigeteki, *Buczkó Bélát* a törökszentmiklósi-ujfaluai és *Márté Mihályt* a pusztatényői áll. el. iskolához helyezte át.

Igazgatói megbízás. A kultuszminiszter ur *Csiky József* áll. tanítót a szolnoki tiszaparti áll. el. iskola igazgatói teendőinek ellátásával bízza meg. Gratulálunk!

A kir. Tanfelügyelői Hivatal telefonszáma: 1-32. *Teslery Károly* tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelő minden szombat, (más napokon esetleg vidéken van) hivatalában tartózkodik és szívesen ad felvilágosítást, vagy hallgat meg és intéz el kérést telefonon is. Kartársainknak szíves figyelmébe ajánljuk ezt a körül-

ményt, mert ezzel nemcsak sok időt takarítanak meg, de a beutazás sok fáradságától és kiadásától is megkímélik magukat s mindamellett ügyeik személyes elbírálást és elintéztést nyernek.

Uj iskolafelügyelő. A Vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a Tiszai Alsójárás I. körzetébe Csiky Ernő szolnoki áll. el. iskolai igazgatót birta meg az iskolafelügyelői teendők ellátásával. A kitüntető megbízás, mely vármegyénk egyik kiváló szakképzett értékes, komoly munkását érte, igaz örömeinkre szolgál s ez alkalomból szeretettel üdvözöljük.

Felhívás. Felkérjük olvasóinkat hívják fel az ismerős állatalan férfi tanítókat, hogy saját érdekükben jelentkezzenek írásban a kir. tanfelügyelői hivatalban. Közzöljük születési évüket, vallásukat családi állapotukat, mikor, hol végeztek s mily eredménnyel s esetleg egyéb életkörülményeiket.

A közalkalmazottak régi illetményeinek visszaállítását kéri a Baross Szövetség a kormánytól. A Baross Szövetség felterjesztést intézett Fabinyi Tihamér pénzügyminiszterhez a közalkalmazottak illetményeinek rendezése érdekében. A felirat többek között ezeket tartalmazza: Az általános fizetésleszállítás, amelyben az államhatalom példáját a községi közületek és a magánintézmények is követték, *bénítónan hatott a kereskedelmi életre.* Kiténik ez abból is, hogy amidőn a karácsonyi ünnepek alkalmával a fixfizetésű alkalmazottak rendkívüli jutalmakhoz jutnak, ez a juttatás milliókat jelent a kereskedelmi élet forgatagában, amely az egyszer kiadott pénzösszeget pár hét alatt több ízben megforgatja. A Baross Szövetség minden alkalmat felhasznál arra, hogy a közfigyelmet ráirányítsa a köztisztviselői fizetések forgalomszabályozó voltaának nagy jelentőségére. Különösen szükségét érezzük ennek most, amidőn az élelmiszer és elsőrendű közszükségleti tárgyak árának folytonos emelkedése a tisztviselői családot egyre súlyosabb helyzetbe hozza. Az 1931. évi árakhoz képest a marhahús jelenleg 20 százalékkal, a fűjiruha 46 százalékkal, a szén 15 százalékkal drágább. Ezzel szemben 1931-ben, 1932-ben és 1933-ban leszállított a közalkalmazottak fizetése oly módon, hogy ez a leszállítás a XI. fizetési osztályban 17 százalékot, a VIII. fizetési osztályban 20 százalékot, a még magasabb

fizetési osztályokban 27 és 32 százalékot ér el. A fentiek alapján szövetségünk arra kéri nagyméltóságodat, hogy a *kormánynak az illetmények fokozatos visszaállítása érdekében megfelelő javaslatot tenni méltóztassék.* Az állam bevételei ma már számottevő összeggel meghaladják a kiadásokat. Méltányos tehát, hogy az eredetileg csak egy évre kontemplált, azóta évről-évre most már meghatározatlan időtartamra meghosszabított fizetésmérséklések az államháztartás egyensúlyának megjavulása után fokozatosan leépíttessenek. A felterjesztés kéri, hogy a rendezésbe a *nyugdíjasokat, a vasutasokat, és általában az üzemi és törvényhatósági alkalmazottakat is vonják be.*

A lelkészek és a párbér. Az alsóorsodi református egyházmege lelkészei Miskolcon értekezletet tartottak, amelyen szóba került a Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara megkeresése, amely azt mondja, hogy a falvakban a lakosság nyugalmát súlyosan megzavarja az úgynevezett párbér kérdése. Farkas István püspök kijelentette, hogy a falu lelkészei s tanítói maguk is úgy ítélik meg a kérdést, hogy a párbér szedése megalázza a lelkészt és a tanítót és őket ver közéjük és a nép közé. *A maga részéről is szükségesnek tartja a párbér eltörlését és minden felekezetről hozza be a kormány a kulturadót a progresszivitás alapján.* Az értekezlet elhatározta, hogy a konvent után ebben a kérdésben memorandummal fordul a kormányhoz.

Számolódoboz. Bene Lajos az elemi iskola I. osztályos tanulói részére a számképek könnyebb megismerésére, megrögzítésére, a mennyiségek alakulásának szemléltetésére igen ügyes dobozt szerkesztett. Ennek segítségével a tanulók könnyebben tanulnak számolni, gondolkodásuk jobban fejlődik. A doboz két minőségben kerül forgalomba: egy díszesebb és egy egyszerűbb alakban. I. rendű ára darabonként 90 fillér, II. rendű 50 fill. A dobozt a Vallás és Közoktatásügyi Miniszter úr 1164/1937. sz. a. engedélyezte és beszerzésre ajánlotta Megrendelhető Bene Lajos, Budapest. Galántai u. 12.

Megalakult az iskolafelügyelők országos bizottsága. Az Egyetemes Tanítószövetség keretében megalakult az iskolafelügyelők országos bizottsága, amely az elnöki

tisztségre *Ekamp Nándor* székesfővárosi iskolafelügyelőt, előadókul *Emhő Gyula* székesfővárosi, *Merva Ferenc* rákoscsabai és *Bodor Lajos* kisujszállási iskolafelügyelőt, jegyzőül vitéz *Gévy Károly* székesfővárosi iskolafelügyelőt választotta meg. A bizottság az iskolafelügyelők erkölcsi és anyagi érdekeinek képviselőjét s a népoktatás továbbfejlesztésére legalkalmasabb eszközök és eljárási módok keresését tekinti feladatának.

Illetékmentesek a tanoncszerződészekhez szükséges iratok. A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben a tanoncszerződésekhez megkívánt hatósági orvosi bizonyítvány kiadása iránti kérelemről, vagy az orvosi vizsgálat eredményéről készült jegyzőkönyvek illetékkötelezettségét megszünteti. Ez az intézkedés olcsóbbá teszi a tanoncszerződések kiállítását és az érdekeltek régi kívánását teljesíti.

A Tanítószövetség gyűlése. Az Egyetemes Tanítószövetség elnöksége rendkívüli értekezletet tartott, amelyre meghívta az Állami Tanítók Országos Egyesülete, a Katolikus Tanítóegyesületek Országos Szövetsége, az Országos Református Tanítóegyesület, az Országos Evangélikus Tanítóegyesület és a Budapesti Tanítótestület képviselőit is. Az értekezlet foglalkozott a magyar tanítószög súlyosodó anyagi helyzetével és a következő tartalmu határozatot hozta: „A magyar tanítószög hosszú évek óta felokozott igyekezettel teljesíti ma különösen felelősségteljes hivatását és tekintettel az ország kedvezőtlen anyagi helyzetére, türelemmel viselte a fizetéseszköklentések következményeit és elment az áldozathozatal végső határáig. Most azonban, amikor a drágaság egyre nagyobb méreteket ölt, az állam pénzügyi viszonyai pedig kedvezően alakulnak, a tanítószög is elérkezettnek látja az időt, hogy feltárja rendkívül súlyos helyzetét s ezért csatlakozik a köztisztviselői kar mozgalmához és kéri a fizetés- és nyugdíjsköklentő rendeletek hatályon kívül helyezését. Mivel a közeledő tél igen nehéz gondok elé állítja a tanítócsaládokat, kéri, hogy a nélkülözhetetlen kiadások fedezésére sürgős segély kiutalásával enyhítse az állam a családfenntartás és gyermeknevelés nehéz terheit. A magyar tanítószög abban a reményben viselte a fizetéseszköklentéssel járó áldozatokat, hogy a kormányzat — ígérete szerint — a helyzet javulásával önként visszaadja a tisztviselői kar és nyugdíjasok régi illetményeit. A fizetés- és nyugdíjsköklentő rendeletek azonban ma is érvényben vannak, annak ellenére,

hogy az ország gazdasági és ipari élete, valamint pártkülönbség nélkül az egész társadalom sürgeti a levonások megszüntetését. Sőt az utóbbi hetekben olyan hírek láttak napvilágot, hogy a tényleges tisztviselők helyzetének esetleges kis javítását a nyugdíjasok újabb megterhelésével fogják megoldani, akik legtöbb esetben 20—30 éves, állástalan gyermekeik eltartásáról is maguk kénytelenek gondoskodni. A tanítószög ebben a kérdésben követni kívánja a vasutasok példáját és ha a nyugdíjasok terhére lakárnak emelni a ténylegesek fizetését, a megoldásnak ezt a módját nem fogadja el. Emellett tiltakozik a nyugdíjsköklentés újabb tervezete ellen, amely fájdalmas következményekkel járna a fiatal értelmiség és elvisehelhetlenné tenné az egész tisztviselői kar helyzetét. A tanítószög nemzetnevelői hivatásának a mai időkben rendkívüli jelentősége van. A tanítószög keresztény-nemzeti alapon nyugvó munkájához engedhetlenül szükséges, hogy erejét, tekintélyét ne ássa alá az egyre tornyosodó gondok sokasága, mert csak így felelhet meg még nagyobb eredménnyel nemzetünk örök céljait szolgáló hivatásának.” Az értekezlet kimondotta, hogy a fenti határozatot emlékirat formájában sürgősen felterjeszti a miniszterelnökhöz, a pénzügy- és kultuszminiszterhez. Végül melegen ünnepelte az értekezlet dr. Hóman Bálintot kultuszminiszterségének ötödik évfordulója alkalmából.

Temetkezési alosztály tagjainak figyelmébe! Felkértem az alosztály tagjait, hogy szeptember hó 23-án elhalt Egner Lujza tagtárs temetési díjának fedezésére személyenként felnőtt tag után 1 P 20 f. 7 éves aluli tag után pedig 60 fillért az alosztály pénztárába befizetni szivesek legyenek.

Akik a július havában elhunyt Kiss Vilma és Renner Józsefné volt tagtársak után járulékaikat még nem fizették be, legyenek szivesek ezen hátralékukat is rendezni. Tisztelettel: Pénztáros.

Kartársak szives figyelmébe! Tévédécs elkerülése céljából az elnökség ezton is közli, hogy minden állami, községi, tansulati, uradalmi, izraelita, magániskola és óvoda rendezés és segédi minőségben alkalmazott tanítója vagy óvodonje hivatalból kötelezett tagja a Jász-Nagykun Szolnok vármegyei Általános Tanító Egyesületnek. Évi tagdíj 4 P. Tagdíj ellenében minden tag megkapja az egyesület hivatalos lapját a Népművelést. A lap visszaküldése tehát senkít sem mentesít a tagdíj fizetését alól. A tagdíjak Csiky Ernő áll. isk. igazgató egye-

sületi pénztáros Szolnok, Thököly-uti áll. iskola címére küldendők. Az évi tagdíjak tanévenként és nem polgári évenként irtnak elő, Csekk-számla száma 57.480.

Nyugtázások. Tagdíj címen: Szalay Istvánné 8 P Pusztakengyel, Molnár Béla 4 P Mezőtúr, Teleky Ella 1 P Szolnok, Kun Lajosné 2 P Karcag, Szatmáry Lajos 2 P Nagykőrű, Kiss Károly, Kiss Károlyné 4 P Jászberény, Hevesnagykunsági ref. tanító-egyesület 50 P, Hajdu Ferenc Szolnok, Szentiványi Béla, Kun Lajos 4—4 P Jászberény, Nyilas György 4 P János-hida, Nagy Irén 4 P Déványa, Balogh Antal 4 P Törökszentmiklós, Kókai Béla 4 P Mezőtúr, Mészáros Gyula, Mészáros Gyuláné 4—4 P Szolnok, Szalay Istvánné 8 P Törökszentmiklós, Soós József, Soós József, Soós Józsefné, Sikolya Albert, Mogorósy János, Kerekes Eszter, Angyal Mária, Wendel Anna, Nagyné K. Piroška, Mantuánó Janka 2—2 P, dr. Patrübányi Istvánné 4 P Tiszaföldvár, Módos Jenő, Czifra Sándor, Jancsó Kajetánné, Sztipits Bódogné, Szabó Béláné, Tóth Piroška, Polonyi Róza 1—1 P Szolnok, Szalay István 8 P Törökszentmiklós, Zeller Ferenc, Zeller Ferencné 2—2 P Kunszentmárton Fogarassy Mihály, Fogarassy Mihályné, Baumgärtner Nándorné, Vass Andorné, Nagy Tiborné, Nagy Boldizsárné, Busay Mária, Mohács Katalin, Kardos Katalin, Gál János, Vass Andor, Ragyina Margit, Mohács László, Bányai László 2—2 P Czibakháza

Nyugtázások. Temetkezési díj címen: Módos Jenő 10 P., Horváth Jolán, Vajay Józsefné, Szathmáry Lajosné, Ferenczy Sándorné, dr. Rimóczy Józsefné, Muly Mária, Muly Sándorné 3 P., 60 f.—3 P. 60 f. Csiky József 2 P. 40 f. Koczka József, Csiky Ernő 7 P. 20—7 P. 20 f., dr. Bérczy Ernőné 4 P. 80 f. Hajós István 3 P. 60 f. Tenkey József 2 P. 40 f., Viczián Ilona 1 P. 20 f. dr. Zs. Tóth Gáborné 2 P. 40 f., Méhes Gyula 2 P. Szolnok, Renner József 2 P. 40 f., Szajol, Horváth Ferencné 2 P. 40f. Gödöllő, Ring Károly, Ring Károlyné, Benyovszky Jolán, Benyovszky Ida, Vásárhelyi Mária, Skoda Mária, Szentirmay Kálmánné, 1 P. 20 f.—1 P. 20 f., Jászberény, Országh Pál 2 P. 40 f. Budapest, Glódeák Béláné 2 P. 40 f. Mezőtúr, Baloghné, Ferenczy I. Btki Antal, Martikány István, Érpárti Mária, Szabó Róza 2 P. 40 f.—2 P. 40 f., vitéz Iványi Károly 4 P. 80 f. Kunszentmárton, Bogyó Béla 2 P. 40 f. Jászfelsőszentgyörgy, Mériki Terec 2 P. 40 f. Törökszentmiklós, Hajagosné, Cs. Izabella 2 P. 40 f., Kunszentmárton, Kazai Benjámin 2 P. 40 f. Tiszaföldvár, Feiszthámel Károly 4 P. 80 f. Szajol, Magyar Károly 7 P. 20 f. Jászberény, Hajdu Ferenc 3 P. 60 f., Méhes Gyula 2 P. Szolnok, Lótos Ferenc 7 P. 20 f. Jászárokszállás, Markóth Dezsőné, Markóth Dezső, Vida Gyuláné, Kiss Sándor, Kiss Sándorné, Flórenczné,

S. Ilona, Szakáll János 2 P. 40 f.—2 P. 40 f. Vida Gyula 4 P. 80 f. Tiszaföldvár, Szabó Ilona 2 P. 40 f. Jászfelsőszentgyörgy, Gosztonyi Sándor 7 P. 20 f. Egner Ilona 6 P. Szolnok, Molnár Béla 4 P. 80 f. Mezőtúr, Padányi Margit 7 P. 20 f. Szegegy Istvánné, 3 P. 60 f. Bacskó Gyula 2 P. 60 f. Tenkey József 7 P. 20 f. Méhes Gyula 5 P. 60 f. Hajós István 10 P. 80 f. dr. Zs. Tóth Gáborné 2 P. 40 f. Viczián Ilona 3 P. 60 f. dr. Bérczy Ernőné 3 P. 60 f. Fazekas Károly 3 P. 60 f. Angyal Sándor 2 P. 40 f. Angyal Sándorné 1 P. 20 f. Császár Ferencné 2 P. 40 f. Halmágyi Sándorné 2 P. 40 f. Szolnok, Soós József 7 P. 20 f. Sikolya Albert 2 P. 40 f. Mogorósy János 4 P. 80 f. Kerekes Eszter 2 P. 40 f. Angyal Mária 2 P. 40 f. Tiszaföldvár, Tóth József 2 P. 40 f. Tóth Józsefné 2 P. 40 f. Molnárné L. Ilona 4 P. 80 f. Molnár Győző 2 P. 40 f. Csatáry Lajos 2 P. 40 f. Benedek József 4 P. 80 f. Zöldné. Sz. Anna 2 P. 40 f. Dobó Sándorné 12 P. Gonda János 8 P. 40 f. Fodor Zsigmond, Fodor Zsigmondné, Szakács János, Kiss Ágnes, Korda Julia, Bányné, N. Irén, Szakácsné, P. Julia 2 P. 40—2 P. 40 f. Kosnár Lajos 7 P. 20 f. Mezőtúr, Kazay Benjámin 2 P. 40 f. Tiszaföldvár, Czifra Sándor 9 P. 60 f. Ferenczy Kálmán, Brindáné, L. Mária, Gyarmati Ferencné, Koltay Anna 7 P. 20 f.—7 P. 20 f. Vajay József, Szabó Tivadarné, Csontos Sándor 3 P. 60 f.—3 P. 60 f. Szolnok, Magyar Gyuláné 3 P. 60 f. Budapest, Veres Mihály 10 P. 80 f. Hunyor Ilona 4 P. 80 f. Pethes Gyuláné, dr. Kerekes Sándorné, Szilvásy Eleonóra 3 P. 60 f. Zelenka Mártonné 2 P. 40 f. Csiky József 1 P. 20 f. dr. Halmos Andor 7 P. 20 f. Szekszárd.

A Teslery-féle tanítói segédkönyvek kaphatók Rényi Dezső könyvesboltjában

Táblai rajzok a népiskola tárgyainak köréből

I—IV. oszt. anyaga. Osztályonként 3 P. Osztályonként 50 tanítási egységet, választású gondolattant tartalmaz.

Helyesírás és nyelvi magyarázatok összes anyaga tanításokban.

A tanítási eredményt megkönnyíti és kedvessé teszi. II. o. 2 P. III. o. 3 P. IV. o. 4 P. V. o. 2 P. VI. o. 3 P.

Fogalmazási eredmények a népiskola II., III. és IV. osztályában.

Osztályonként 70—75 fogalm. eredményt tartalmaz. II. o. 4 P. III. o. 4 P. IV. o. 4 P.

RÉNYI DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113.

Legnagyobb választék

Piac-ért.

Közigazgatási ügyvédi,
iskolai, közegyeszi, pénzügyi
és más hivatalos nyomtatványokból,
irodai felszerelésekből, írógépekből és
írógépszatyorokból. **Üzleti könyvek gyára.**
Dobozgyűjteményben állszlnek az elismerien legjobb
kereskedelmi, patent, vállalri és gyógyszerészeti dobozok.
A vidéken legjobban berendezett könyvtárkészletet készíti a
legtartósabb kivitelű könyvkötéseket, a legegyszerűbbtől
a legkényesebb izlési és kielégítő díszművekig.
Könyvnyomdám elegáns, tisztes kivitelben, a
legolcsóbb drak mellett készít füzeteket,
könyveket, röplapokat, táblázatokat
lakodalmi és ball meghívókat
és minden fajta könyv-
nyomdai munkát.

Könyvnyomda. • Üzleti könyvek gyára.

Ifjusági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók

Rényi Dezső
könyvesboltjában, Szolnok.

**A Vármegyei Tanítótestület által kiadott „ÉRTESÍTŐ
KÖNYVÉLSZNE” kapható. Ár: 1000 Ft illék.**

XXX. évfolyam.

9.-10. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

Felelős szerkesztő:
Királdi Károly

Felelős kiadó:
Csiky Ernő

RENYIDEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK.

TELEFON 113.

RENYI DEZSŐ

Tanművek

Tanszerek

Könyvhöttek

Ngomtatványok

SZOLNOK

60000-ú. 15

RÉNYI DEZSŐ, SZOLNOK

PIAC-TÉR. KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ TELEFON 113.

Raktáron van és azonnal szállítható :

Iskolai nyomtatványok.

945. Helyreállítási elszámolás
946. Batorszámlás
947/a. Állami elemi népisk., óvodai gondnoka. (együttes) költségvetés, külv
647 b. Állami elemi népisk., óvodai gondnoka. (együttes) költségvetés, belv
648. I. Kimutatás beíratási díjakról
648. II. Kimutatás egyenesadóról, 5%, 3%-os pótdáváltságról
650. III. Kimutatás a készpénz- és terményhozjárulásról
651. IV. Kivonat a bérszerződésből
652. V. Kimutatás a pályányokjedelméről
653. VI. Kivonat köcsöntörleszt. tervezetből
654. VII. Kimutatás hitoktatói díjak megállapításához
955. VIII. Kimutatás fűtési és irodai átalány megállapításához
656. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és értékéről
657. Átvételi elismervény anyagokról
658. Napszámjegyzék
- 659/6 Népiskolai helyi tanmenet A) L) belv B) külv
661. Könyvtári költségvetés
662. Könyvtári pénztári napló és számadás köve
663. Állami elemi iskolai (kisdudodvai) anyagszámadási könyv. Kőve, 5 évre
663. All. elemi isk. (kisdudodvai) anyag-számadás*
665. Kimutatás ingyen-tankönyvekről
666. Iskolai pénztári napló A) minta
667. Körs. isk. számadás
668. Népiskolai költségvetés
669. Isk. alapvagyon-számadás
671/b. Statisztikai kimutatás
672. Bérszerződés bérbeveendő épületek számára
675. Posti feladókönyv
688. Javadalmi jegyzőkönyv tanítók részére
690. Elbocsátó-levél
691. Beírási díj kezelési napló*
803. Iktatókönyv
Iktatókönyv, 20 tve, tárgymutatóval ellátva
800. Tárgymutató
824. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, (teljes példány)
824/a. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, bevételi belső ív
824/b. Állami elemi iskolai és óvodai számadás. kiadási belső ív
824/c. Állami elemi iskola is óvodai számadás köve
829. Elemi iskolai értesítő-könyvecske
830. Népiskolai (elemi) bizonyítvány. Merített papíron
844. Tisztiorvosi bizonyítvány
947. Orarend elemi iskolák számára (1 ív = 2 példány)
948. Nyugta tanítói fizetésekről (1 ív = 2 példány)
950. X. Kimutatás
1. a. Kimutatás

Leltári nyomtatványok.

915. Leltári napló (1. sz. minta)*
916. Szakleltár (2. sz. minta)*
917. Szobaletár (4. sz. minta)
940. Könyvtári szakleltár (3. sz. minta)*
941. Selejtezési jegyzék (5. sz. minta)*
942. Árverési jegyzőkönyv (6. sz. minta)
943. Más intézetnek átadandó árgyákról kiállítandó kimutatás (7. sz. minta)

Nyomtatványok az 1921. évi XXX. törvényclék végrehajtásához.

1. m. Tanköteles törzskönyvi lapja
2. m. Kisdérvél törzskönyvi lap átküldéséhez
3. m. Óvó- és tanköteles korba lépő gyermekek bejelentése
4. m. Beköltözött gyermekek bejelentése
5. m. Végleg elköltözött gyermekek bejelentése
6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
7. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (szep. 1-től.)
8. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (aug. 31-ig).
9. m. Jelentés
10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanoncok számában az előző évi szeptember 1. óta beállított változásokról
11. m. Értesítés tanoncvizsnyba lépő tankötelessről
12. m. Értesítés tanoncvizsnyból kitépiti tanoncokról
13. m. Egyéni lap
14. m. Értesítés az iskolából kilépő tanköteles gyermekekről
15. m. Kimutatás az október 15-ig beirt tanulókról
16. m. Felhívás a be nem iratkozott gondviselőjéhez
17. m. Kimut. törzskönyvezett tankötelessokról
18. m. Feljelentés beíratás elmulasztásával elkövetett kihágásért
19. m. Felhívás hivatalból való beíratásra
20. m. Értesítés hivatalból való beíratásról
21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez
22. m. Orvosi jelentés és engedély
23. m. Kimutatás igazolatlanul mulasztó gyermekekről
25. m. Feljelentés a negyedesz, vagy ennél több ízben elkövetett kihágásokról
26. m. Figyelmeztetés oktatás meghosszabbítására
27. m. Figyelmeztetés magánvizsgálatra jelentkezés tárgyában
28. m. Nyilvántartó-napló kirótt büntetés-pénzkeről*
29. m. Nyilvántartó-napló kirótt bírság pénzkeről*
30. m. Felvételi napló*
31. Haladási napló*
32. m. Mulasztási napló
33. m. Anyakönyvi napló
34. m. Bírságolás
35. m. Pénznapló büntetés-pénzkeről*

Önálló gazdasági és gazdasági ismétlő-iskolák számára.

- A vallás- és közoktatásiügyi m. kir. miniszterium 1922. évi 139.109. sz. rend. előír 1—41. mintájú nyomtatvány
703. Félévi jelentés
33/a. Anyakönyvi napló
A felvétel, mulasztás és haladás céljaira
715. Állami elemi iskolai felvételi, mulasztás és haladási napló használandó

Kisdudodvák számára.

724. Felvételi napló.*
726. Mulasztási napló*
727. Haladási napló puha kötésben. az 728. Bizonyítvány nyári menhák vezető dajkák részére
729. Bizonyítvány állandó menhák vezető dajkák részére

Iparos- és kereskedőtanonciszkolák számára.

746. Költségvetés
748. Felvételi napló*
749. Tanulmányi napló*
750. Előmeneteli és mulasztási napló*
751. Anyakönyvi törzslap
752. Iparostanonciszkolai bizonyítvány
754. Értesítő (ellenőrző) könyvecske
757. Kereskedőtanonciszkolai bizonyítvány
758. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készültek és azok használata kötelező.

A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számítjuk és posta utánvétellel küldjük meg.

A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy mintaszámot is, valamint a külső vagy belső ívet is pontosan megjelölni.

A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül elintézzük.

A *-gal jelölt nyomtatványokhoz külső ív (boríték) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanfelügyelőség, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolánkivüli népművelési bizottság
HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Lapfőlapadonos: Jász-Nagykun-Szolnok-
vármegyei Fűt. Tanfelügyelőség.

Tyompelelt Népművelési Bizottság (Közszolgálati-
Szolgálati) (Közszolgálati-
Szolgálati) (Közszolgálati-
Szolgálati)

FELELŐS SZERKESZTŐ:
KIRÁLDI KÁROLY.
FELELŐS MŰKÖDŐ:
CSIKY ERNŐ.

Megjelenik héthetente.

Előzetes díjazás és reklámokért. A lap azonos című
számaiban megjelenik a Jász-Nagykun-Szolnok-
vármegyei Népművelési Bizottság (Közszolgálati-
Szolgálati) (Közszolgálati-
Szolgálati) (Közszolgálati-
Szolgálati)

Vándortanítók.

Irta: Gyomai György.

A délibábos, aranykalászos magyar tanya-
világ lakóiról, a kint élő, kint haló embertípus-
ról igen előző képeket rajzolnak a városi ember
elő. Az írók szerint a tanyai magyar a vad
indulatok, megtorpanások és nekiszilajulások
megtestesítője, kinek egyetlen Istene van: a
föld. A szociológusok a sötét nyomor, az éhe-
zés, ruhátlanág, a bűn és a tudatlanság siva-
tagjának tartják a külső világot, melynek ba-
rázdáin mindennel meghasonlottan tévelyeg a
tanyai magyar. A romantikusok szemében a
nádfedeles tanya a földöntúli boldogság otthona,
hol a bivalyerős him turbékolva jár párja körül
s késsel űzi el a határból, aki az ő fészke felé
mer tekinteni. Az intellektueller szerint a tanya
a por, a sár, a lég és a szél otthona, a tüdő-
vész világa, a tudatlanság országa, hol acél-
testtel, de üres tekintettel végzi egyhangu
munkáját a föld rabszolgája, a kinti magyar.
A nép igazi ismerősi szerint pedig a tanya a
várakozások birodalma.

Első pillantásra megállapítható, hogy a
felsorolt megállapítások mindegyikében van
tulzás. A tanyai világ nem délibábos, nem ro-
mantikus de nem is fekete. A kinti ember sem
vérszomjas tigris, sem nem hallgató, tépelődő
szfinx. Jövedvő, fűtyülő, daloló, káromkodó de
végtelen puhaszívű a tanyai ember, aki mindig
vár, aki a várakozások embere.

A tanyavilág lakossága a népoktatás szem-
szögéből nézve két részre osztható. Azokon a
részekben, amelyek megközelíthetők, a kultúra

lépésről lépésre tért hódít. Itt az iskolákban és
az iskolákon kívül százezer uton-módon pallé-
rozódik a nép lelke. Más azonban a helyzet a
megközelíthetetlen és a települési viszonyok
miatt iskolával el nem látható területeken. Eze-
ken a helyeken láthatók azok az asszonyok és
emberek, akik a pénzt, a bankjegyeket a zsi-
ngűkről, az alakjukról ismerik csak fel, mert
sem a betűkkel, sem a számokkal nem álla-
nak ismeretségben. A gyermekek itt úgy nőnek
fel, mint a keresztuton a fű. Testüket acélossá
edzi a munka. Szemükben lobog az ősi magyar
tűz. De a lelkük üres és naiv. Csodálkozó
pillantásaikból látható, hogy öntudatlanul vágy-
nak valami ismeretlen után, aminek nem is
tudják a nevét, de ami után úgy szomjaznak,
mint a meleg eső után a poros föld. A vára-
kozások embereinek várakozó utódaik, akik
tátott szájjal hallgatnak mindent és mindenkit,
ami új, ami idegen, ami ismeretlen előttük. S
mohón habzsolnak fel minden tudást, ami ko-
ponyájuk ajtaja elé kerül.

Az irdatlan, elhagyatott tanyák népe meg-
görnyedve néz a városok felé. S amiatt a biza-
lom leghalkabb perceiben kivethető belőlük,
várják az ismeretlent, az érdekest, a szépet,
ami előzi életük egyhangu szürkességét. Végtel-
en évek óta szomjuhoznaik valami után a
várakozások csendes emberei, hatalmas töme-
gekben, szemérmesen várják azt, ami hiányzik:
a kulturát!

Hóman Balint vallás- és közoktatásügyi
miniszter bölcsesége s Herteleny Jenő mi-
niszteri tanácsos fajszeretete egy sereg vándor-
tanítót indít el a napokban az alföldi rónákra.

A karcagi határban 67 ezer holdon, a kun-hegyesi határban 26 ezer kat. holdon egyetlen árva iskola nincs, jöllehet százakra rúg a tankötelesek száma. Ugyanígy a helyzet Jász-kiséren is, hol 23.000 holdon nincs iskola. A gyermekek 10—16 km. távolságra kénytelenek vergődni a járhatatlan utakon, csak hogy iskolába jussanak. Télen azonban ezt a nagy utat nem képesek megtenni s így tanulás nélkül huzzák át a telet.

Mivel iskolák építése a települési viszonyok miatt nem vihető kielégítő módon keresztül, ezt a lehetetlen helyzetet vándortanítók beállításával oldották meg az illetékes hatóságok.

Egy sereg állástalan fiatalember kap ezzel egyszerre kenyeret. S a magyar nép egyik legértékesebb része kap kultúrát. Annak a szintiszta magyar fajnak gyermekei jutnak tudományhoz, melynek minden tagja haláltmegvető bátorsággal küzdött a háború vérvíatarában s amely iskolázatlansága, a hat elemi osztály hiánya miatt, még politikai jogokhoz sem igen juthat.

Mindenkép üdvös volt tehát, hogy a kulturpolitika éles fejszéje ebbe az irdatlan rengetegbe belevágott s vármegyénk homlokáról lekerült a legrikítóbb szegényfolt.

Adassék érte tisztelet vitéz dr. Bessenyei Lajos tanker. kir. főigazgatónak és dr. Teslery Károly kir. tanfelügyelőnek, kik heteken át kocsiztak a tanyák közt, hogy megtudják gyógyítani a népoktatásügy ezen üszkös sebet.

A vándortanítók nekiindulnak a rengetegnek. Tudást, szeretetet visznek tarisznyájukban. Kérdés azonban: várják-e őket a tanyák komoly magyarjai?

Várja-e a tanyai ember a kultúrát? Azonnal kimondhatjuk az igent. Aki nemcsak percekig volt a tanyai nép közt, hanem ott él közte, az tudja, hogy egyetlen könyv felolvasására, amit nagy akadozással olvas fel valamelyik öreg, hivatlanul is rakásra gyűlnek az emberek. Halálos csendben hallgatják a lassu felolvasást. Még is beszélük a történelmét. Elhümmögnek rajta. S alig várják a másnap estét, hogy a folytatást hallhassák.

Ugyanígy vonzóerő a rádió is. A kis,

detektoros készülék hallgatóit kétfelé szedik, felfülré szorítva hallgatják az előadásokat. S jaj annak, aki ilyenkor meg mer mukkanni. Van-nak helyek, ahol a rádió előfizetési díját négyen fizetik be. Ezek a törzshallgatók, kik jogosultak néha feleségüket is magukkal vinni a tetthelyre, ha valami nekik való előadás következik.

A városi csomagolópapiros, a tavalyi ujság odakint még nem utolsó szórakozás. Keresett cikk a régi naptár, az imádságos könyv és minden olyan papír, amire betű van nyomtatva.

A tanyai nép érzi lelkeben a hit örök erejének lüktetését is. Ezért, ha nincs se temploma, se iskolája, tanyaszobákba gyülekezik össze. Az elsőolvasó vagy imádkozó után az alkonyi, vagy a reggeli órákban úgy elmondják a könyörgést, mintha a legszebb templomban volnának. Megtisztelik az ünnepeket. Sérdeklődnek minden után, mert szomjuhoznak öntudatlanul is valami ismeretlent.

Ilyen a tanyai ember kulturszomja. A vándortanítónak tehát simán bele lehet helyezkedni ebbe az életsíkba. S könyvtárával, mozijával, rádiójával megmozgósíthatja környékét.

Ha ráadásul még mosolyogva fogadja a tanyai élet adottságait, az ősi tanyai szokásokon nem botránkozik meg műfelháborodással, ha nyitott szemmel jár a tanyák falai közt, akkor be is lophatja magát a tanyaiak szívébe. Mert a kinti nép nem olyan nyers és nem olyan vadindulatu, mint amilyenek egyes novellairók festik. A tanyai ember tud mosolyogni is, szeret nevetni, kacagni. Bizalomért bizalommal, szeretetért szeretettel fizet. Ügyes, szóval mindent el lehet nála érni. Asszonyai, lányai pedig olyan vendégszeretők, olyan naivan kedvesek, hogy a vándortanítónak még a gondolatát is előre kitalálják.

Nehéz munka, de szép munka vár a vándortanítókra a hallgatások mezőin. Ezért fordul feljűk most ezek és ezek tekintete.

Nem csak önmaga, hanem a tanítói közösség szociális és gazdasági érdekeit is szolgálja az, aki belép az Eötvös-Alap Önszegélyző és Csáládjóléti Osztályába!

Népdalgyűjtés a népiskolában

Irta: SZABÓ GYULA (Tiszaföldvár)

Abban a nagyjelentőségű kulturmisszióba, melyet Bartók Béla, Kodály Zoltán, Lajtha László és még mások végeznek a magyar népdalok összegyűjtésével, megfelelő helyes irányítás mellett a népiskolák (különösen pedig a falusi népiskolákra gondolok) is eredményesen kapcsolódhatnak be. Ennek a közreműködésnek fontos előfeltétele azonban az, hogy a gyűjtést végzett és irányító tanító rendelkezze a szükséges muzikalitással, legalább nagyjából ismerje az e téren eddig elért eredményeket s tudjon különbséget tenni az eredeti népdal és a legújabb kor műdaltermékei között.

Aki egy kicsit is ismeri a mi földművelő, falun lakó magyar népünket, az bizonyosan tudja, hogy nem a legkönnyebb dolog a falusi embert csak úgy egyszerűen megdolgoztatni. Munkaközben szívesen dalol magától, magának, de hivatalos célból, gyűjtés céljára, mintegy vállaltasszerűen nem igen lehet szólásra bírni. Egyrészt restelkedik, hogy hallgatni akarjuk, másrészt pedig valami ösztönös bizalmatlansággal fogad minden hivatalos ízű közeledést. Ha célunkat el akarjuk érni, ki kell lesni azt az alkalmat, mikor magától nyitja meg szívét és ajkát a dalolásra. De ez kissé hosszadalmas és nagyon körülményes eljárás volna. S még így sem bizonyos, hogy azokat a nótákat halljuk-e tőle, melyekre a leginkább volnánk kíváncsiak.

Ha eredményes munkát akarunk elérni, elő kell készítenünk a dalolásra azt, akit nótáztatni akarunk. De ez az előkészítés se közvetlenül, hanem közvetett úton történjék. Ebben az előkészítő munkában nagy segítségünkre lehetnek tanítványaink. S ezen a ponton jut fontos szerep a népiskolának a népdalgyűjtés nagyszerű munkájában. Hogyan, miként, az alábbiakban fogom elmondani.

Kántortanító koromban egy alkalommal, mikor egy régi magyar dalt (a Kern-Molnár: Daloskert-ből) tanítottam s beszélgettünk a dal szépségeiről s arról, hogy ez a dal milyen régi, felvettem a kérdést, hogy milyen nagy veszteség lett volna ránk, magyarokra nézve, ha ez

a nóta az idők folyamán feledésbe merült, elhallódott volna. Ha idejekorán le nem jegyzi tudásaink, ma már senki sem emlékezne rá. S ezzel kapcsolatban beszélgettünk a múlt emlékeinek megbecsüléséről. Ráveztettem tanítványaimat arra, hogy a trianoni, halálos ítélet ellen édes Hazánk természetes határai mellett, ezekkel a kulturtörténeti emlékekkel fellebbezhetünk a legeredményesebben a világ ítélőszék előtt. Mikor odaértem, hogy kulturális emlékeinket óvni, megbecsülni és tovább gyűjteni hazafias kötelesség, már lobogott a lelkesedés tanítványaim csillogó szemében. Ekkor adtam meg az irányt tettvágytól égő lelkesedésüknek. Ráműtöttem arra, hogy még mennyi emlékekünk hever az ismeretlenség poros lomtárában. Többek között mennyi sok szép népdalunk van még ismetlen. A ma élő öreg emberek talán még emlékeznek néhány régi szép magyar nótára, amit őseik hagytak szájról-szájra az utódoknak. Ezek a dalok még összegyűjtésre várnak s ebben a munkában az egész iskola (IV.—VI. osztályt tanítóttam) részt vehet, kitörő lelkesedéssel vállalkozzon mindenki a gyűjtési munkában való részvételre.

Másnap a szövetkezetben vettek minden „gyűjtőnek” egy-egy olcsó, filléres írkát s azt kiosztottam közöttük. Ezután megadtam nekik a részletes utasításokat. Esténként, mikor már leckéjüket megtanulták, kérjék meg nagyszüleiket, (kiknek nagyszüleik már nem élnek, azok valamelyik idősebb rokonukat vagy szomszédjukat keressék fel) hogy mondjanak el olyan régi nótákat, amiket ők tanultak még fiatal korukban. Ezeket a gyűjtők írják le szépen, pontosan az erre a célra kapott írkába. Aki a dallamát is megtanulja valamelyik régi nótának és nekem szépen eladhatja, az jutalomképpen egy tizta írkát kap tőlem. S megindult a lázas munka az elfelejtett régi magyar nóták felkutatására. Egy hétig az egész faluban daloltak esténként a hófödte nádtetők alatt.

Egy hét leforgása alatt minden füzet befutott asztalomra. Mind teleírva régi és új nótákkal. Többen 3—4 írkát is teleírtak. Egy hét alatt asztalomra hordták kis munkatársaim a falu egész nótakincsét.

Bizonyos dalok majdnem minden füzetben

előfordultak. Ezek legnagyobb részét az újabb nótaköltészet termékei, u. n. városi nóták voltak. De az óriási anyagban ráakadtam a keresett gyöngyszemekre is: a még általam sohasem hallott régi népdalokra. A összegyűjtés jó eredménnyel járt. Megtudtam, hogy van-e olyan népdal a faluban, ami még összegyűjtésre vár s hogy mik azok a daltermékek, amik a leginkább forognak a nép ajkán. Hogy ezeket az általános népművelési szempontból is fontos adatokat megtudhattam, egyedül tanítványaim, ill. az iskola közreműködésének köszönhettem.

Elemi iskolás tanítványaim segítségével sikerült tehát megmentenem az örök feledéstől népköltészetünk néhány értékes darabját. Míg ez a gyűjtési munka folyt, felkeltettem a tanítványaim lelkében a szép és nemes dolgok iránti érdeklődést, a népművészet termékei iránti megbecsülés érzését s rajtuk keresztül megszólaltattam csaknem az egész falu lakosságát s daloltattam velük régi dalainkat. Egy rövid időre megállítottam az enyészet romboló munkájában. Ha más egyéb haszna nem lett volna munkámnak csupán az utóbbi eredményekért is érdemes volt fáradozni és áldozni.

Lehet, hogy a hivatásos folkloristák nem találják helyesnek módszeremet. Én azonban a magam részéről meg vagyok vele elégedve. Mert a fölfedezett szövegek révén pontosan tudtam, kikhez kell alkalmazni elmenem a dallamot is lejegyezni s egyéni passzoló helyett közügyvé tettem a nótagyűjtést az egész faluban. No, meg mint pedagógus, a szorosan vett öncélon kívül sok olyan fontos célt is eredményesen szolgáltam ezzel a módszerrel, amit más úton sohasem közelíthettem volna meg. A népdalgyűjtésnek ez a módja — tapasztalatom szerint hasznosan illeszkedik bele a népiszkola munkakörébe és hazafias célkitűzéseibe.

Mit vár tőlünk az antibolsevista irányzat?

Irta: *vitéz Asztalos Sándor* (Folyt.)

A megfigyelések alapján különböző hajlamu gyermekeket találunk. A hizelgő, stréber hajlamu gyermekeket erélyesen vissza kell szó-

ritani. Az árulkodási hajlamot csirájában el kell fojtani. E célból gyakran változtassuk a vigyázókat, ha ilyen alkalmazunk. E téren legyünk óvatosak, mert ez sok veszedelmet rejt magában. A szegény, nincstelen, nehéz körülmények között küzdő gyermeket mindig támogassuk, segítsük. A legkisebb eredmény elérésénél dicsérjük meg és újabb munkára buzdítsuk. Ugyan így bánjunk el a tulszerény természetűvel. A szemtelen proletártípust legkönnyebben leszerelhetjük, ha neki felelősségteljes munkát adunk, melyben érvényesülhet. Világért ne engedjük, hogy az ilyen gyermek kejelegessen háttérbe szorítottságával, nincstelenségével, nyomorával. Az agent provokatöröket — pedig ilyen gyakori az iskolában — egy pillanatra se tőrjék és szigorú büntetéssel, megszégyenítéssel piritunk rá. Először négy szemközt, később nyilvánosan. Általában a tanító sohasem hallgasson meg gyermektől panaszt négy szemközt. Neveljük a gyermeket nyíltságra. Igen jónak bizonyult iskolámban, amikor valamelyik gyermek panaszkodni kezd, mielőtt mondókáját elmondaná, azonnal szembeállítom ellenfelével. Sok időt és hazudozást előzők meg vele. Csúnya beszédért általában nem tanácsos büntetni, mert ezekről a gyermek sokszor nem tehet. Ennél sokkal fontosabb ha egy — egy komoly fejcsoválással kifejezzük rosszaságunkat, mi a legkritikusabb pillanatban is, a legnagyobb haragban őrizzük meg higgadtságunk és egyetlen nem megfelelő kifejezést se eresszünk ki a szájunkon. Így néhány hónap alatt az iskola növendékei leszoknak a mocskos beszédéről. Mocskos beszédre szóló árulkodás igen sokszor csak arra jó, hogy a gyermek büntetés nélkül ugyan azt megismételhesse.

Az iskola falain belül minden eszközzel csökkentjük a társadalmi rétegek öltözködésében rejlő kirívó különbségeket. Nagy áldás, ahol az egyenruha be van vezetve, de ahol az nem lehet, ott különösen a leány gyermekek-nél tiltsunk el mindennemű cicomás öltözködést, bodorított hajviseletet, divatos feltűnő öltözködést és fésülködést. Iskolámban a II. elemi osztálytól kezdve minden leány tartozik haját megnövesztetni és befonva viselni. A fiukat az

ifjusági vöröskereszt hajvágógépével havonta kopaszra nyírjuk. Természetes ez könnyebben sikerülne, ha a V. K. M. adná ki szigorú rendeletben. Minden leány gyermek előtt követeljük meg a kötenyt.

Első pillanatra nem is látszik, milyen óriási horderejű kérdés ez az iskolában éppen az osztálygyűlölet csökkentése érdekében. Meg kell tehát említenem azt is, hogy e téren igen sokat tehet a tanító felesége, leánya s maga a tanító-nő, ha öltözködésében szolid, kerüli a feltűnést és nem igyekszik az utolsó divat kinövészeit érvényesíteni. Ez mindig meglátszik és a gyermekekre hihetetlen romboló hatású. Nem csekély mértékben hibásak a fent említettek abban, hogy a régi egyszerű népviselet átcsapott a falusi népet tönkretévő városias, cicomás öltözködésbe, mely magával hozta a gyorsan pusztuló és azután semmire sem használható selyemruhás és harisnyás öltözködést. Loknizott hajjal nem igen lehet kapálni és azt se feledjük, hogy ezekért a selyemrongyokért már nagyon sok leány adta el magát, csak hogy ő is kisasszonymódra öltözködhessen. Mennyi nyomor, pusztulás és tönkretett családi élet fejlődött ebből ki.

Aki dolgozik, akinek állandó munkája van az sohasem lesz felforgató. Szoktassuk tehát a gyermeket állandó munkára. Az Isten az embert munkaszeretőre teremtette. Látjuk ezt a piciny gyermek állandó segíteni, dolgozni akarásában. Sajnos a felnőttek szoktatják le erről a gyermeket. A tanítóknak kell ezt az ösztönt ismét felébresztetni és kifejleszteni. Erre a célra igen alkalmasak az összes kézimunkák, de ezek mellett feltétlen legyen minden gyermeknek egy olyan kézimunkája, amelyen hosszú heteken keresztül állandóan, minden szabad órájában eldolgozhatja. Erre igen alkalmasak a leány gyermekek fonalás kézimunkái, fiuknál a diszítő fafaragások. Mindkettőt szinte állandóan magával hordhatja és még libalegeltetés közben is dolgozhatja. Igen nagy áldás arra, akinek ez a munka szokásává lesz. Sokat dolgoztassunk az iskola udvarán és kertjében. Iskolám két kat. hold kiterjedésű udvarának és kertjének minden bokrát, fáját iskolás gyermekek ültették

és tartják rendben. Ők tartják rendben az iskolaudvart és környékét és faj annak, aki egy papirszeletet elhajt. Nagyobb leányoknak engedjük meg, hogy a szünetekben az ott lakó tanító háztartásban segítsen. Vizet huzni, aprófát készíteni, porolni stb. Soha egy pillanatra se tőrjék tétlenül a gyermeket. Vigasztaljuk előtte meg minden alkalommal, hogy a legbiztosabb és legolcsóbb módszer a mód, a meggazdagodás felé az igazi munkaszeretet. Rongyos gyermekektől, nemre való tekintet nélkül — követeljük meg, hogy ruházatát maga javítsa meg az iskolai szünetekben, a leszakított gombokat varrja fel, mely célra az ifjusági vöröskereszt tartson állandóan cénrát és tűt. A gyermek megtanul így vigyázni a ruhájára és megbecsüli a munka értékét.

Állandóan hangoztassuk a közvagyon megbecsülését is. Figyelmeztessük csaknem hetenkint a ránk bizott ifjuságot, hogy minden elpusztított közös értéket (megfáradt iskolapadot, befirkált falat, tönkretett hidas elpusztított fát) adóból kell megjavítani, mással pótolni és ezt az adót nekik kell felemelt módon megfizetni.

Rendkívül szigoruan ítéljük meg a feladatok lemásolását. Legjobb az ilyen gyermekkel a munkát újból elvégeztetni saját erejéből a tanítás után. Lehetetlenné kell tenni azt a felfogást, hogy valaki munka nélkül is boldogulhat, mások eredményeinek igénybevételével.

Az a tanító, aki ismétlő iskolával és leventével foglalkozik, gyakran felejtse a munkaadó és munkás közti viszonyt. Világítsuk meg, hogy a kapitalizmus ésszerű, mert a szorgalmas és takarékos ember előbb-utóbb kapitalista lesz. Mutassunk arra is rá, hogy minél több gazdag ember van, annál több embernek lesz megélhetése. Ha minden ember egyenlő vagyonu volna, tízedrés annyit munkára lenne szükség és ez nyomorba döntené az egész világot. Csak a tisztviselők fizetését szállították le néhány százalékkal és máris az ipar és a kereskedelem cca. 30 százaléknyi forgalmat veszített, mert a csökkentett vásárlóképesseggel első sorban a kereskedelmet és ipart foglalkoztató fényűzés csökkent.

előfordultak. Ezek legnagyobb részét az újabb nótaköltészet termékei, u. n. városi nóták voltak. De az óriási anyagban ráakadtam a keresett gyöngyszemekre is: a még általam sohasem hallott régi népdalokra. A összegyűjtés jó eredménnyel járt. Megtudtam, hogy van-e olyan népdal a faluban, ami még összegyűjtésre vár s hogy mik azok az daltermékek, amik a leginkább forognak a nép ajkán. Hogy ezeket az általános népművelési szempontból is fontos adatokat megtudhattam, egyedül tanítványaim, ill. az iskola közreműködésének köszönhettem.

Elemi iskolás tanítványaim segítségével sikerült tehát megmentenem az örök feledéstől népköltészetünk néhány értékes darabját. Míg ez a gyűjtési munka folyt, felkeltettem a tanítványaim lelkeben a szép és nemes dolgok iránti érdeklődést, a népművészet termékei iránti megbecsülés érzését s rajtuk keresztül megszólaltattam csaknem az egész falu lakosságát s daloltattam velük régi dalainkat. Egy rövid időre megállítottam az enyészet romboló munkájában. Ha más egyéb haszna nem lett volna munkámnak csupán az utóbbi eredményekért is érdemes volt faradozni és áldozni.

Lehet, hogy a hivatásos folkloristák nem találják helyesnek módszeremet. Én azonban a magam részéről meg vagyok vele elégedve. Mert a fölfedezett szövegek révén pontosan tudtam, kikhez kell alkalomadtán elmennem a dallamot is lejegyezni s egyéni passzió helyett közügyé tettem a nótagyűjtést az egész faluban. No, meg mint pedagógus, a szorosan vett öncélon kívül sok olyan fontos célt is eredményesen szolgáltam ezzel a módszerrel, amit más úton sohasem közelíthettem volna meg. A népdalgyűjtésnek ez a módja — tapasztalatom szerint hasznosan illeszkedik bele a népiskola munkakörébe és hazafias célkitűzéseibe.

Mit vár tőlünk az antibolsevista irányzat?

Irta: *vitéz Asztalos Sándor* (Folyt.)

A megfigyelések alapján különböző hajlamu gyermekeket találunk. A hízog, stréber hajlamu gyermekeket erélyesen vissza kell szó-

ritani. Az árulkodási hajlamot csirájában el kell fojtani. E célból gyakran változtassuk a vigyázókat, ha ilyen alkalmazunk. E téren legyünk óvatosak, mert ez sok veszedelmet rejt magában. A szegény, nincstelen, nehéz körülmények között küzdő gyermeket mindig támogassuk, segítsük. A legkisebb eredmény elérésénél dicsérjük meg és újabb munkára buzdítsuk. Ugyan így bánjunk el a tulszerény természetűvel. A szemtelen proletártípust legkönnyebben leszerelhetjük, ha neki felelősségteljes munkát adunk, melyben érvényesülhet. Világért ne engedjük, hogy az ilyen gyermek kejeleghessen háttérbe-szorítottságával, nincstelenségével, nyomorával. Az agent provokatöröket — pedig ilyen gyakori az iskolában — egy pillanatra se tőrjük és szigorú büntetéssel, megszegényítéssel pirítsunk rá. Először négy szemközt, később nyilvánosan. Általában a tanító sohase hallgasson meg gyermektől panaszt négy szemközt. Neveljük a gyermeket nyíltságra. Igen jónak bizonyult iskolámban, amikor valamelyik gyermek panaszkodni kezd, mielőtt mondókáját elmondaná, azonnal szembeállok ellenfelével. Sok időt és hazudozást előzők meg vele. Csúnya beszédért általában nem tanácsos büntetni, mert ezekről a gyermek sokszor nem tehet. Ennél sokkal fontosabb ha egy — egy komoly fejszoválással kifejezzük rosszalásunkat, mi a legkritikusabb pillanatban is, a legnagyobb haragban örizzük meg higgadságunk és egyetlen nem megfelelő kifejezést se eresszünk ki a szájunkon. Így néhány hónap alatt az iskola növendékei leszoknak a mocskos beszédéről. Mocskos beszédre szóló árulkodás igen sokszor csak arra jó, hogy a gyermek büntetés nélkül ugyan azt megismételhesse.

Az iskola falain belül minden eszközzel csökkentünk a társadalmi rétegek öltözködésében rejlő kirívó különbségeket. Nagy áldás, ahol az egyenruha, be van vezetve, de ahol az nem lehet, ott különösen a leány gyermekek-nél tiltsunk el mindennemű cícomás öltözködést, bodorított hajviseletet, divatos feltűnő öltözködést és fészülködést. Iskolámban a II. elemi osztálytól kezdve minden leány tartozik haját megnövesztetni és befonva viselni. A fiukat az

ifjuságtól vöröskereszt hajvágógépével havonta kopaszra nyírjuk. Természetes ez könnyebben sikerülne, ha a V. K. M. adná ki szigorú rendeletben. Minden leány gyermek előtt követeljük meg a kötényt.

Első pillanatra nem is látszik, milyen óriási horderejű kérdés ez az iskolában éppen az osztálygyűlés csökkentése érdekében. Meg kell tehát említenem azt is, hogy e téren igen sokat tehet a tanító felesége, leánya s maga a tanító-nő, ha öltözködésében szolid, kerüli a feltűnést és nem igyekszik az utolsó divat kinővéseit érvényesíteni. Ez mindig meglátszik és a gyermekekre hihetetlen romboló hatású. Nem csak mértékben hibásak a fent említettek abban, hogy a régi egyszerű népviselet átcsapott a falusi népet tönkretévő városias, cícomás öltözködésbe, mely magával hozta a gyorsan pusztuló és azután semmire sem használható selyemruhás és harisnyás öltözködést. Loknizott hajjal nem igen lehet kapálni és azt se feledjük, hogy ezekért a selyemrongyokért már nagyon sok leány adta el magát, csak hogy ő is kisasszonymódra öltözködhessen. Mennyi nyomor, pusztulás és tönkretett családi élet fejlődött ebből ki.

Aki dolgozik, akinek állandó munkája van az sohasem lesz felforgató. Szoktassuk tehát a gyermeket állandó munkára. Az Isten az embert munkaszerepre teremtette. Látjuk ezt a piciny gyermek állandó segíteni, dolgozni akarásában. Sajnos a felnőttek szoktatják le erről a gyermeket. A tanítónak kell ezt az ösztönt ismét felébresztetni és kifejleszteni. Erre a célra igen alkalmasak az összes kézimunkák, de ezek mellett feltétlen legyen minden gyermeknek egy olyan kézimunkája, amelyen hosszú heteken keresztül állandóan, minden szabad órájában eldolgogathat. Erre igen alkalmasak a leány-gyermekek fonalas kézimunkái, fiuknál a díszítő fafaragások. Mindkettőt szinte állandóan magával hordhatja és még libalegetetés közben is dolgozathat. Igen nagy áldás arra, akinek ez a munka szokásává lesz. Sokat dolgoztassunk az iskola udvarán és kertjében. Iskolám két kat. hold kiterjedésű udvarának és kertjének minden bokrát, fáját iskolás gyermekek ültették

és tartják rendben. Ők tartják rendben az iskolaudvart és környékét és saj annak aki egy papírszeletet elhajít. Nagyobb leányoknak engedjük meg, hogy a szünetekben az ott lakó tanító háztartásban segíthessen. Vízet huzni, aprófát készíteni, porolni stb. Soha egy pillanatra se tőrjük tétlenül a gyermeket. Világosítjuk előtte meg minden alkalommal, hogy a legbiztosabb és legolcsóbb módszer a fómód, a meggazdagodás felé az igazi munkaszereget. Rongyos gyermekektől, nemre való tekintet nélkül — követeljük meg, hogy ruházatát maga javítsa meg az iskolai szünetekben, a leszakított gombokat varrja fel, mely célra az ifjusági vöröskereszt tartson állandóan cérnát és tűt. A gyermek megtanul így vigyázni a ruhájára és megbecsüli a munka értékét.

Állandóan hangoztassuk a főzvágyon megbecsülését is. Figyelmeztessük csaknem hetenkint a ránk bizott ifjuságot, hogy minden elpusztított közös értéket (megfaragott iskolapadot, beírkált falat, tönkretett híd, elpusztított fát) adóból kell megjavítani, mással pótolni és ezt az adót nekik kell felemelt módon megfizetni.

Rendkívül szigorúan ítéljük meg a feladatok lemásolását. Legjobb az ilyen gyermekkel a munkát újból elvégeztetni saját erejéből a tanítás után. Lehetetlenné kell tenni azt a felfogást, hogy valaki munka nélkül is boldogulhat, mások eredményeinek igénybevételével.

Az a tanító, aki ismétlő iskolával és leventével foglalkozik, gyakran letegezzesse a munkaadó és munkás közti viszonyt. Világítsuk meg, hogy a kapitalizmus egyszerű, mert a szorgalmas és takarékos ember előbb-utóbb kapitalista lesz. Mutassunk arra is rá, hogy minél több gazdag ember van, annál több embernek lesz megélhetése. Ha minden ember egyenlő vagyonu volna, tízedrész annyi munkásra lenne szükség és ez nyomorba döntené az egész világot. Csak a tisztviselők fizetését szállították le néhány százalékkal és máris az ipar és a kereskedelem cca. 30 százaléknyi forgalmat veszített, mert a csökkentett vásárlóképességgel első sorban a kereskedelmet és ipart foglalkoztató fényezés csökkent.

Mutassunk rá arra is, hogy az inasból segéd, a segédből mester lesz. Akíma munkás, később munkaadó lesz. Az osztálygyűlölet ellen legjobb példa, ha azokra hivatkozunk, akik alacsony sorsból kitartással és szorgalommal a legmagasabb polcokat is elérték.

Ertessük meg az ifjúsággal, hogy a testi munkát fizetik a legrosszabbul. Jobb módot, kedvezőbb életfeltételeket, magasabb fizetést csakis tudásunk, kezűgyességünk gyarapításával érhetünk el.

A bolsevizmus elleni küzdelemben a legnagyobb fegyver a hit. Sajnos a XX. században e téren súlyos bajok vannak.

A hit alatt ne a mondvasínált vallásosság külső megnyilvánulásait értsük, mert az értéktelen.

A hit kimélyítésében sokszor a tanító többet tehet, mint maga a lelkész. Először azért, mert senkisémet vádolhatja azzal, azért beszél, mert fizetik, másodsor, ha ő is hitbuzgó, megcáfolja azt a téves felfogást, hogy a hit csak felvilágosulatlan, ostoba embereknek való.

A tanító mindig nagy figyelemmel kíséri valamennyi vallásfelekezeti növendékének vallási tevékenységét. Igyekeznek legalább nagyjából megismerkedni állomáshelyének vallásfelekezeteivel és tanításában legyen erre mindig figyelemmel. Az iskola falai közé beszivárgó eseményekben, az újságban található újságcikkekben mindig mutassunk rá az isteni gondviselés csodás tevékenységére. Büntetésre vagy jutalmazásra.

Az iskolai imádságokat ne daráljuk le. Ne sajnáljuk azt a két percet, mellyel tovább tart, ha azt áhitattal végezzük. Az iskolai imát mindig igen komoly aktusnak tűntessük fel.

Hazafias ünnepeinket lehetőleg imával vezessük be. Megfelelő lelkész híján elmondhatja ezt bármelyik értelmű gyermek, de ez az ima soha ne sértsen más vallásfelekezetet. Szóljon az Istenhez! A történelemtanítások keretén belül mindig mutassunk rá a hit nagy erejére. Pl. Dobó István harcában ne csak a hősiességét, hanem csapatának mélyes hitét is világítsuk meg és tegyük fel a kérdést vajjon nem-e ez segítette győzelemre.

Nem mulaszthatom el megemlíteni azt a megállapítást, hogy az utóbbi időben egyre növekszik a templom-kerülés. Különösen az iskolából kimaradt ifjúság körében. Ennek a templomkerülésnek a magyarzata kézenfekvő. A közoktatási törvényt értelmében minden iskolás gyermeknek templomba kell menni. És ott egy óra hosszát végig kell hallgatni egy, a felnőtteknek szánt istentiszteletet. Sajnos, itt a gyermek unatkozik, mozgási vágyát, játékosztonét ki nem elégítheti, nem csoda tehát, ha nagy százalékban ellenszenvvel gondol vissza a templomra és mihelyt iskolakötelezettségéből felszabadul, többé felé sem néz.

Sokan felismerték már ennek a rendeletnek a jószándéka melletti hibáját és igyekeztek gyermek-istentiszteleteket tartani, de sajnos csak nagyon kevés helyen van ez bevezetve.

Ajánlatosnak tartanám, ha a tanítóegyesület kérésrel fordulna az összes püspökhöz, hogy ezt a kérdést végre véglegesen rendezzék.

Végére hagytam a bolsevizmus terjesztésének egyik hathatós eszközét, a tekintély rombolást. Végére azért, mert ezt a XX. század tisztviselőikara maga sokkal jobban rombolja, tehát nagyobb mértékben segíti elő a bolsevizmus munkáját, mint maguk a bolsevisták. Jelen kor tisztviselő társadalmá, tehát köztük a tanító is, hatalmas százalékban azt hiszi, ha kortársai, tisztviselőtársai, a falu intelligens, ugynevezett nadrágos lakóit leszólja, lekicsinyli, rájuk csipös, neveltséges megjegyzéseket tesz, ezzel magamagát felemeli. Sajnos, amint a tapasztalat mutatja, éppen az ellenkezőjét éri el. Végre kellene már, hogy az egész ország tisztviselő társadalmá megérezze és átérezze, hogy csak abban az esetben tudnak megküzdeni az éppen ő ellenük irányuló földalatti alattomos aknamunkával a bolsevizmussal, ha saját tekintélyüket és valamennyi kartársa és tisztviselő társa tekintélyét a legmagasabbra emeli. Azt tudjuk, hogy gyarlók vagyunk. Alig van ember, aki éppen a mai hatalmas követelményekkel fellépő társadalomban hibákat ne követne el. De ha ezt a hibát egy tisztviselőtársunk követi el, igyekezzünk, ha lehet segítségére sietni, ha a hiba súlyos, azt a nyilvánosság kérdését-

vel elintézni, de ne igyekezzünk a hibát még súlyosabbá tenni azzal, hogy mi maguk vagyunk az elsők, akik mások botlását kipellengérezzük.

Iskolásgyermekek, ifjúság vagy a nép előtt orvosra, jegyzőre, másik tanítóra, vagy bármilyen más tisztviselőre soha ne mondjunk lekicsinyítő véleményt, elvakult gyűlöletből ne akarjunk a falusi népben a másik ellen pártokat szerezni, soha ne tőrjünk, hogy a középiszkolai végzettséggel, oklevéllel rendelkező egyénekről ellőttünk tiszteletlenül beszéljenek és őket különösen a fiatalok per orvos, jegyző, tanító címezzék.

Be kell látni végre, hogy a tanult ember megbecsülése és benne vetett bizalom feltétlenül utját szabja annak, hogy kalandor politikába hajthassák a népet. Minden országban, ahol a bolsevizmus kitört, az első kiinduló pontot az a csalódás okozta, melyet a tanult emberekből érzett a nép. Ha ismét megtanulja megbecsülni a nálánál nagyobb tudományú tisztviselőt, bizni fog benne, akkor szívesen rábizza magát. A nép szereti ha vezetik. Már Madách megírta, hogy a nép vezető nélkül nem tud meglenni. Nagy baj azonban, ha a vezetőt a saját sorai-ban vagy, ami még rosszabb, a sőpredékben keresi, mert a tisztviselőben nem mer bizni, hiszen azt a saját tisztviselő társa is leszólja, csalónak, munkakerülőnek stb. minősíti. Az aláasott tekintéllyel mi magunk is lesüllyedünk és ugyanezzel a fokkal süllyed a kultúra és szabad teret nyit a sőpredéknek.

Kedves Kartársaim! A háború óta osztálygyűlöletből a bolsevizmus nagyszerűségét hirdetve több, mint 42 ezer papot, ugyanannyi községi tisztviselőt és tanítót végeztek ki csak azért, mert jól tudták, ha megfosszák a népet vezetőitől, a magára hagyott tehetetlen tömeggel azt tethetnek, amit akarnak. Ez az elrettentő szám, mely kihullott vérével hatalmas felkiáltójelet rajzol az égre, kell, hogy felrázson bennünket és a tanítószágot, a papságot és a község egyes tisztviselőit kell, hogy komoly összefogásra készítse. Talán az utolsó időben vagyunk. Hiszen az orosz bolsevizmus, amint a napilapokból látjuk, nem riad vissza a legkép-

telenebb eszközöktől sem, hogy célját elérje, ezért tartuk ezt a kérdést állandóan napirenden, mindnyájan érezzük át felelősségünk tudatát és gondoljuk meg, hogy vagy dolgozunk ezen alattomos rém ellen, vagy a veszélyrel nem törődve talán saját sirunkat és vele hazánk sirját segítjük megásni.

A veszedelem itt van a szomszédban, Csehország a tanítóit átküldte tanulmányutra az Oroszbirodalomba, vajjon mit taníthatnak ezek odaát, ami véreinknek, ami elszakított testvéreinknek? Talán az Isten visszaadja még a Felvidéket, mert vissza kell annak jönni, de a bolsevista veszélyrel még igen sokáig kell nekünk küzdeni. Addigra hazánkat elő kell készíteni és ezt csakis egy kijózanodott, hitben megerősödött, munkaszerető nemzedékkel lehet elérni.

Ezt a nemzedéket céltudatos munkával, állandó körültekintéssel nekünk kell felnevelni. Adjon az Uristen hozzá ugy nekem, valamint minden kartársamnak erőt, kitartást és hitet.

(Vége.)

GYAKORLATI PEDAGÓGIA

Megfigyelés alapján öndíltó fogalmazás az V–VI. osztályban.

Iskolaszentelés.

Testlery Károly dr.-tól.

Nagy ünnepségre készülnek Beszterecen. Ide várják a pátriárkákori egri érsek kiküldöttjét; vitéz Subik Károly pápai prelátus kánonokot.

Felépült az új róm. kath. elemi népiskola. Ezt fogja felszentelni a vitéz főpap, aki a világháború vérzivataráiban magyarja között oly bátor hősiességgel küzdött, akinek minden szava és cselekedete a magyar élniakarást, a magyar öntudatot és szebb jövőben való hitet hirdeti.

Az ünnepély rendezői úgy tudják, hogy a kiküldött főpap nagy kísérettel érkezik a felszentelésre.

Lélekemelő az együttérzés a faluban. Nem is csoda, a falu becsületéről van szó. Mindent a legnagyobb körültekintéssel intézték el. Dítad-

Mutassunk rá arra is, hogy az inasból segéd, a segédből mester lesz. Akima munkás, később munkaadó lesz. Az osztálygyűlölet ellen legjobb példa, ha azokra hivatkozunk, akik alacsony sorsból kitartással és szorgalommal a legmagasabb polcokat is elérték.

Értessük meg az ifjúsággal, hogy a testi munkát fizetik a legrosszabbul. Jobb módot, kedvezőbb életfeltételeket, magasabb fizetést csakis tudásunk, kezűgyességünk gyarapításával érhetünk el.

A bolsevizmus elleni küzdelemben a legnagyobb fegyver a hit. Sajnos a XX. században e téren súlyos bajok vannak.

A hit alatt ne a mondvacsinált vallásosság külső megnyilvánulásait értsük, mert az értéktelen.

A hit kimélyítésében sokszor a tanító többet tehet, mint maga a lelkész. Először azért, mert senkisémet vádolhatja azzal, azért beszél, mert fizetik, másodsor, ha ő is hitbuzgó, megcáfolja azt a téves felfogást, hogy a hit csak felvilágosulatlan, ostoba embereknek való.

A tanító mindig nagy figyelemmel kísérelje valamennyi vallásfelekezeti növendékének vallási tevékenységét. Igyekezzen legalább nagyjából megismerkedni állomáshelyének vallásfelekezeteivel és tanításában legyen erre mindig figyelemmel. Az iskola falai közé beszivárgó eseményekben, az újságban található újságcikkekben mindig mutassunk rá az isteni gondviselés csodás tevékenységére. Büntetésre vagy jutalmazásra.

Az iskolai imádságokat ne daráljuk le. Ne sajnáljuk azt a két percet, mellyel tovább tart, ha azt áhitattal végezzük. Az iskolai imát mindig igen komoly aktusnak tüntessük fel.

Hazafias ünnepeinket lehetőleg imával vezessük be. Megfelelő lelkész híján elmondhatja ezt bármelyik értelmes gyermek, de ez az ima soha ne sértsen más vallásfelekezetet. Szóljon az Istenhez! A történelemtanítások keretén belül mindig mutassunk rá a hit nagy erejére. Pl. Dobó István harcában ne csak a hősiességét, hanem csapatának mélyes hitét is világítsuk meg és tegyük fel a kérdést vajjon nem-e ez segítette győzelemre.

Nem mulaszthatom el megemlíteni azt a megállapítást, hogy az utóbbi időben egyre növekszik a templom-kerülés. Különösen az iskolából kimaradt ifjúság körében. Ennek a templomkerülésnek a magyarázata kézenfekvő. A közoktatási törvény értelmében minden iskolás gyermeknek templomba kell menni. És ott egy óra hosszát végig kell hallgatni egy, a felnőtteknek szánt istentiszteletet. Sajnos, itt a gyermek unatkozik, mozgási vágyát, játékoszönet ki nem elégítheti, nem csoda tehát, ha nagy százalékban ellenszenvvel gondol vissza a templomra és mihelyt iskolakötelezettségéből felszabadul, többé felé sem néz.

Sokan felismerték már ennek a rendeletnek a jószándéka melletti hibáját és igyekeztek gyermek-istentiszteleteket tartani, de sajnos csak nagyon kevés helyen van ez bevezetve.

Ajánlatosnak tartanám, ha a tanítóegyesület kéréssel fordulna az összes püspökhöz, hogy ezt a kérdést végre véglegesen rendezzék.

Végére hagytam a bolsevizmus terjesztésének egyik hathatós eszközt, a tekintély rombolást. Végére azért, mert ezt a XX. század tisztviselőikara maga sokkal jobban rombolja, tehát nagyobb mértékben segíti elő a bolsevizmus munkáját, mint maguk a bolsevisták. Jelenkor tisztviselő társadalmá, tehát köztük a tanító is, hatalmas százalékban azt hiszi, ha kortársai, tisztviselőtársai, a falu intelligens, ugynevezett nadrágos lakóit leszólja, lekicsinyli, rájuk csipős, nevelés megjegyzéseket tesz, ezzel magamagát felemeli. Sajnos, amint a tapasztalat mutatja, éppen az ellenkezőjét éri el. Végre kellene már, hogy az egész ország tisztviselő társadalmá megéreze és átérezze, hogy csak abban az esetben tudnak megküzdeni az éppen ő ellenük irányuló földalatti alattomos aknamunkával a bolsevizmussal, ha saját tekintélyüket és valamennyi kortársa és tisztviselő társa tekintélyét a legmagasabbra emeli. Azt tudjuk, hogy gyarlók vagyunk. Alig van ember, aki éppen a mai hatalmas követelményekkel fellépő társadalomban hibákat ne követne el. De ha ezt a hibát egy tisztviselőtársunk követi el, igyekezzünk, ha lehet segítségére sietni, ha a hiba súlyos, azt a nyilvánosság kerülésé-

vel elintézni, de ne igyekezzünk a hibát még súlyosabbá tenni azzal, hogy mi maguk vagyunk az elsők, akik mások botlását kipellengérezzük.

Iskolásgyermekek, ifjúság vagy a nép előtt orvosra, jegyzőre, másik tanítóra, vagy bármilyen más tisztviselőre soha ne mondjunk lekicsinylő véleményt, elvakult gyűlöletből ne akarjunk a falusi népben a másik ellen pártokat szerezni, soha ne túrjuk, hogy a középiskolai végzettséggel, oklevéllel rendelkező egyénekről ellóttünk tiszteletlenül beszéljenek és őket különösen a fiatalok per orvos, jegyző, tanító címezzék.

Be kell látni végre, hogy a tanult ember megbecsülése és benne vetett bizalom feltétlenül utját szabja annak, hogy kalandor politikába hajthassák a népet. Minden országban, ahol a bolsevizmus kitört, az első kiinduló pontot az a csalódás okozta, melyet a tanult emberekben érzett a nép. Ha ismét megtanulja megbecsülni a nálánál nagyobb tudományú tisztviselőt, bizni fog benne, akkor szívesen rábizza magát. A nép szereti ha vezetik. Már Madách megírta, hogy a nép vezető nélkül nem tud megélni. Nagy baj azonban, ha a vezetőt a saját sorai-ban vagy, ami még rosszabb, a sőpredékben keresi, mert a tisztviselőben nem mer bizni, hiszen azt a saját tisztviselő társa is leszólja, csalónak, munkakerülőnek stb. minősíti. Az aláasott tekintéllyel mi magunk is lesüllyedünk és ugyanezzel a fokkal süllyed a kultúra és szabad teret nyit a sőpredéknek.

Kedves Kortársaim! A háború óta osztálygyűlöletből a bolsevizmus nagyszerűségét hirdelve több, mint 42 ezer papot, ugyanannyi községi tisztviselőt és tanítót végeztek ki csak azért, mert jól tudták, ha megfosszák a népet vezetőitől, a magára hagyott tehetetlen tömeggel azt tehetnek, amit akarnak. Ez az elretentő szám, mely kihullott vérével hatalmas felkiáltójelet rajzol az égre, kell, hogy felrázson bennünket és a tanítóságot, a papságot és a község egyes tisztviselőit kell, hogy komoly összefogásra készítse. Talán az utolsó időben vagyunk. Hiszen az orosz bolsevizmus, amint a napilapokból látjuk, nem riad vissza a legkép-

telenebb eszközöktől sem, hogy célját elérje, ezért tartuk ezt a kérdést állandóan napirenden, mindnyájan érezzük át felelősségünk tudatát és gondoljuk meg, hogy vagy dolgozunk ezen alattomos rém ellen, vagy a veszélyrel nem törődve talán saját sirunkat és vele hazánk sirját segítjük megásni.

A veszedelem itt van a szomszédban, Csehország a tanítóit átküldte tanulmányuttra az Oroszbirodalomba, vajjon mit taníthatnak ezek odaát, ami véreinknek, ami elszakított testvéreinknek? Talán az Isten visszaadja még a Felvidéket, mert vissza kell annak jönni, de a bolsevista veszélyrel még igen sokáig kell nekünk küzdeni. Addigra hazánkat elő kell készíteni és ezt csakis egy kifőzönodott, hitben megerősödött, munkaszerető nemzedékkel lehet elérni.

Ezt a nemzedéket céltudatos munkával, állandó körültekintéssel nekünk kell felnevelni. Adjon az Uristen hozzá úgy nekem, valamint minden kortársamnak erőt, kitartást és hitet.

(Vége.)

GYAKORLATI PEDAGÓGIA

Megfigyelés alapján öndíló fogalmazás az V-VI. osztályban.

Iskolaszentelés

Testéry Károly dr.-tól.

Nagy ünnepségre készülnek Beszterecen. Ide várják a pátriárkákori egrí érsek kiküldöttjét; vitéz Subik Károly pápai prelátnak kánokot,

Felépült az új róm. kath. elemi népiskola. Ezt fogja felszentelni a vitéz főpap, aki a világ-háború vérzivataráiban magyarjái között oly bátor hősiességgel küzdött, akinek minden szava és cselekedete a magyar élniakarát, a magyar öntudatot és szebb jövőben való hitet hirdeti.

Az ünnepély rendezői úgy tudják, hogy a kiküldött főpap nagy kísérettel érkezik a felszentelésre.

Lélekemelő az együttérzés a faluban. Nem is csoda, a falu becsületéről van szó. Mindent a legnagyobb körültekintéssel intéztek el. Dítal-

kapu áll már a faluvégén. A lovas bandérium napok óta gyakorlatozik, nehogy szégyen érje a legények becsületét. Az új iskola előtt is virágokkal díszített díszkaput, az iskola udvarán pedig oltárt állítottak fel. A főpapi mise itt fog bemutattni a Mindenhatónak.

A nagy ünnep előtti estén az egyházközség vezetősége meggyász megbeszélte a másnapi programot. Déhr Gyula esperes, utolsó rendelkezési után visszatért székhelyére Demecserbe, hogy onnét kísérelje ki másnap a vitéz főpapot Gégyénybe, ahol szintén új iskolát fog szentelni. Gégyény után Beszterec kerül sorra.

Napsütéses meleg őszi vasárnapra virradt a falu. Az iskolás gyermekek ünneplőbe öltözve, már kora reggel felvonultak az iskola elé, hogy tanítójuknak segítségére legyének az utolsó simitásoknál.

Nyolc óra után már az első hírnök megérkezett. Gégyényben szép volt a fogadtatás. A vitéz főpap nagy hatással beszélt. Híret, kitarást hirdet. Azt mondja a második hírnök, hogy a vitéz főpap az iskolás gyermekekkel oly kedvesen elbeszélgetett.

A lovaslegények a hírnököktől aziránt érdeklődtek, hogy a bandérium hogy szerepelt? Nagy meglepetéssel hallgatták, hogy a lovak az autótól megbokrosodtak és nem tudtak együtt haladni az autókkal. A besztereci legények jót nevettek, mert ez itt be nem következhet, mert a falu végén a diadalkapunál a főpap autójából átszáll a hatosfogatú diszhintóba és emellett egyszerűen fognak ügetni, vágatni, ahogy az ilyenkor dukál.

Tíz óra után a motorkerékpáros hírnök meghozta a hírt, hogy Gégyényből a vitéz főpap nagyszámú kíséretével megindult Beszterec felé.

Az izgalom egyre fokozódott. Az arcok pirosabbakká lettek. A község vezetősége Dobrossy István főjegyzővel az élén már kivonult a falu végére. A bandérium is megindult. A lovak egyszerre büszkékké lettek, mintha tudnák azt, hogy az egész falu őket bámulja.

Most érkezett a diadalkapuhoz a falu földesura, vitéz Megyeri Pál, feleségével. Mindenki tisztelettel köszönti.

Néhány perc múlva messze az úton por-

felhő jelzi az autók sebes iramát.

Felharsan a kürt szava. A főpap és kísérete a falu határába érkezett.

A lovak ágaskodni kezdenek az autók közeledésére, de hamar lecsillapodtak.

Az autók a diadalkapu előtt megállottak. A daliás termetű vitéz főpap: Subik Károly szállott ki először, majd a kísérete.

A főpap az előjáróság elé lépett. A főjegyző magyaros őszinteséggel köszöntötte az érsek kiküldöttjét. A főpap megígérte, hogy a főpásztornak, a patriarkakorú érsek urnak, el fogja vinni a község hódolatát, majd mindenki-vel kezét fogott. Utána a földesurékhoz lépett, akik kölcsönös melegséggel, szeretettel üdvözölték. Majd kocsióra ülve megindult a menet.

A bandérium és a rendezők a bevonulás sikerére büszkékké lehettek. Dicséretet is kaptak.

Az egyházközség az iskola előtti diadalkapunál üdvözölte az érsek kiküldöttjét, aki meghatottan válaszolt a kedves üdvözlésre, majd kíséretével az oltárhoz vonult és kezdetét vette a főpapi szent mise.

Könnyes jelentek meg az öreg emberek szemében, amikor itt Beszterecen százak ajkán először felcsendült az ének: „Boldog asszony anyánk... A tiszaparti fűzések visszaverték a szent magyar könyörgést... „ne feledkezzél el szegény magyarokról...“

A mise után szentbeszéd, azt a felszentelés követte. A szentbeszéd mély hatással volt a jelenlévőkre. A könnyes pergése mutatta, hogy az odajutott, ahova a főpap szánta, az egyszerű, de tiszta szívek rejtekébe.

A felszentelés után elbeszélgetett a főpap és kísérete a besztereciekkel. E napsütéses őszi meleg vasárnap felejthetetlen emlék maradt az ünneplők lelkében,

Az osztálytanító másnap, az új iskolában fogalmazás keretében felhasználta a tegnapi felejthetetlen élményt és megfigyelést, amelynek részesei voltak a besztereci iskolás gyermekek.

Az első órán az V—VI. osztályosok fogalmaztak. Témául a tegnapi nagy esemény, az iskolaszentelés jelöltetett ki azzal a megindítással, hogy „tanúi voltatok kedves gyermekeim

a nagy nap előkészületének, szemléltető voltatok a főpap megérkezésének és a lélekemelő felszentelésnek. Irjátok le úgy, ahogy az a ti szívetekben megmaradt. Egyet ígérek, kedves gyermekeim, e fogalmazásaitokat az iskola irattárában elhelyezem, legalább a későbbi években is tudni fogják iskolánk felszentelésének történetét.“

A tanulók munkához fogtak. Szívesen — boldogan vetődött papírra az egyik után a másik.

Az osztály az alábbi három fogalmazványt jelölte ki a legjobbnak, mint olyanokat, amelyek az eseményeket hűen adták vissza.

Iskolaszentelés.

Nádfedeles parasztház kicsi szobájában lócán szorongva tanultunk egy éven át. Örült az egész falu, amikor hírül hozta az esperes úr, hogy iskolát fognak nekünk építeni. A jó Isten áldása kísérelje a kegyelmes Főpásztorunkat az egri érsek urat, hogy iskolánkat felépítette. Tegnap szentelték fel iskolánkat. Lovasbandérium hozta vitéz Subik Károly méltóságos Urat a felszentelésre, mert a kegyelmes egri érsek úr őt küldte hozzánk Beszterecre, hogy helyette végezze el a szentelési szertartást. A fogadtatás gyönyörű volt. A főpap szép ember. Hős lehetett, mert vitéz. Szépen, bátran, pátogósan beszélt. Azt mondta, hogy higgyünk, mert ha hiszünk és összetartunk, még boldog lehet a magyar. A mise alatt gyönyörű éneket énekeltünk. A szent mise alatt kértem a jó Istent, hogy áldja meg azokat, akik ezt az iskolát felépítették. Iskolánkat szeretni fogjuk.

Németh Lajos.

Ünnepelt az egész falu.

Tegnap napsütéses reggelre ébredtünk. A falu diszbe öltözött. Mindenki örömmel várta a kegyelmes egri érsek ur kiküldöttjét. Vitéz Subik Károly az egri főpap lovasbandérium között a nép éljenése mellett megérkezett. A falu végén a nagy diadalkapunál az előjáróság várta. A főjegyző úr ott üdvözölte. Az iskola előtt is diadalkapu volt. Itt az egyházunk üdvözölte a Méltóságos urat. A felszentelés előtt szent mise volt az iskola udvarán, mert hogy nekünk templomunk nincsen. A szent misén szívből

énekelt a nép. Utána vitéz Subik Károly méltóságos úr beszélt keményen, igazán. Sokan könnyeztek a beszéd alatt. A szép beszéd után felszentelte az iskolát. A szentelés alatt a többi főtisztelendő urak segítettek a Méltóságos úrnak. Most már a tanteremben tarthatjuk a szent misét és a litániát.

A felszentelés után a Méltóságos úr olyan kedvesen elbeszélgetett a szegény, egyszerű emberekkel. Még az én apámmal is kezét fogott. Áldja meg a jó Isten, hogy megbecsüli a szegényeket.

Barász Vilma.

Tegnap szívből ünnepeltünk.

Ilyen szép ünnep még nem volt Beszterecen, mint a tegnapi. Az emberek boldogok voltak, hogy kegyelmes főpásztorunk kiküldöttje közénk jön, hogy iskoláját, melyet nekünk épített, felszentelje. Négyesfogaton lovasbandérium között érkezett meg a Méltóságos úr. Kedvesen válaszolt az üdvözlésre. A szent misén mindenki szívből imádkozott és énekelt, mert ez volt az első szentmise Beszterecen. Boldogasszony anyánk című szép éneket messzire elvitte az őszi. A szentmise után szép beszédet mondott a Méltóságos úr. Magunkban megfogadtuk, hogy megtesszük amire ő kért, vallásosak, hazafiak és becsületesek leszünk, mert csak így lesz boldog a magyar. A felszentelés után sok emberrel és asszonnal elbeszélgetett. Jó lenne, ha többször ellátogatna hozzánk.

A jó Isten áldja meg a Kegyelmes Érsek Urat és a Méltóságos Urat! Köszönjük szépen az új iskolát.

Halász István.

Dicséretet érdemelnek a szépen gondolkodó tanulók. A fogalmazás tartamánál szépségének a megbeszélése és hibajavítás a megszokott módon történt.

A tábla első sorára került

iskolaszentelés, lovasbandérium, kiküldöttje.

hogy ezeket a szavakat így kell helyesen írni.

Aki az Eötvös-Alap Önszegélyző és Család-jóléti Osztályába lép, nemcsak önmagáról és családjáról gondoskodott, hanem sok tanító-övegy és árva könnyeit is letörli!

A vándortanítói intézmény a Közigazgatási Bizottságban.

A Közigazgatási Bizottság dec. 10-i ülésében foglalkozott a vármegyében szervezés alatt lévő vándortanítói intézménnyel, amely a vármegye tanyavilágának a kultúra áldásaiban való részesítését van hivatva szolgálni.

Osztatlan érdeklődés előzte meg dr. Testlery Károly tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelő hávi jelentésével kapcsolatos előadását, melyben a folyamatban lévő tanügyi közigazgatási és szervezői munkákról tett jelentést a Közigazgatási Bizottságnak.

Foglalkozott az osztatlan és részben oszított iskolák tanítói részére az ősz folyamán rendezett pedagógiai szemináriumokkal, melyek meglepően jó sikerrel zárultak.

Ezután áttért a közérdeklődés előterében álló vándortanítói intézmény ismertetésére. Rámutatott azok nemzeti szempontból való nagy horderejére és szükségességére. Heteken át a helyszínen tanulmányozta Karcag megyei város és Kunhegyes nagyközség tanyavilága tanköteleseinek beiskoláztatási viszonyait, hogy magyar fajunk itt élő emberpalántáinak oktatási, tanítási lehetőségeit valamiképpen biztosíthassa.

Nagy érdeklődés kísérte a minden részletre kiterjedő jelentést, mely többek között elmondja, hogy Karcag megyei város tanyavilágában, mely 67.000 kat. holdat tesz ki, már 1913-ben 1808 tanyai tanyai település, tanya-épület volt nyilvántartva. A tanyaépületeknek 70 százaléka állandóan lakott, 30 százalékban csak egy egy-egy felügyelő családtag lakik, míg 10 százaléka lakatlan.

A tanyákon élő mindennapi és továbbképző iskolai tankötelesek számáról csak a városi kézbesítők útján tudott hozzávetőleges, de eléggé megbízható felvilágosítást szerezni, mert rendszeres, városi tisztviselők által készített összeírás nem állt a város rendelkezésére. A kézbesítők nyári összeírása szerint a karcagi tanyavilágban mintegy 600 tanköteles él. Ezek legnagyobb része iskolát sohasem látott analfabéta. Alig 10 százalék azoknak a száma akik egy-két osztályt elvégeztek, a 90 százaléka

azonban teljes tudatlanságban él.

A karcagi tanyavilágban ugyanis egyetlen iskola sincs. Az iskolaépítés egyelőre keresztülvihetetlen, mert a tanyák egymástól különböző távolságra fekszenek. Vannak olyanok, melyek között 1—3 km a távolság, de vannak, amelyek 3 km-re fekszenek egymástól.

A várostól, az ősztől-tavaszig tartó, feneketlen sár zárja el a tanyavilágot, meg a mérhetetlen távolság. Olyan település pedig kevés van, ahol a közelség és sűrűbb lakottság folytán iskolaépítésre lehetne gondolni.

Majd Kunhegyes helyzetét vázolta, ahol 36.000 holdon 750 tanyát, tanyaépületet talált, amelyek legnagyobb része télen-nyáron lakott. A község központjától a legtávolabbi tanya-épület 16 km-re van. A tanyák egymástól kisebb-nagyobb távolságokra épültek és elszóródottságuk miatt tanyai iskolaépítésekről egyelőre itt sem lehet szó, mindaddig, míg akár a közigazgatásnak, akár a tanügyi hatóságnak nem állanak rendelkezésére azok a pontos adatok, melyek biztosítani fogják, hogy a majdan felépülő iskolák körzetei állandóan megfelelő számú tanköteles gyermekkel, tanulóval fognak rendelkezni.

Éles megfigyeléssel fejtegette a helyzetet és rávilágított a tarthatatlan állapotokra. A karcagi és kunhegyesi tanyákon élő gyermekek iskolába nem járhatnak, egyrészt azért, mert az elemi iskolák csak a község belterületén vannak, ezeket megközelíteni pedig 10—16 km távolságból teljesen lehetetlen, másrészt pedig a tanyákat a községektől a járhatatlan utak, az ősztől tavaszig tartó feneketlen sár, a dűlőket elborító víz, télen pedig a hófúvás választja el.

Pedig a tanulnivalóság, a jóakarát a szülők és gyermekek részéről egyaránt megvan. Több gyermeket talált, aki jó időben 10—11 km-ről teszi meg naponta ez utat a belterületi iskoláig és vissza! Van 6 éves kicsi emberpalánta, aki naponként 9 km-ről jár a község központjában lévő népiskolába, hogy kultúra áldásaiban részesülhessen. Ennyi jóakarát láttára keresni kell a lehetőséget arra, hogy magyar fajunknak ezen kulturátlan tömege is kulturához jusson. Ily helyeken a tanítást úgy tervezi véghezvinni,

hogy a tanya központját, ahol az oktatás folyhat, a gyermekek a szántóföldek mesgyéjén közelítenék meg, mert a feneketlen sártenger miatt az utak a tanyák között kocsival járhatatlanok.

Ezután a körzetek beosztását ismertette, melyet Szabolcs-vármegyében végzett uttörő munkájának tapasztalatai alapján készített.

A tanyákat körzetekre osztja be, ahol azután megszervezi a vándortanítói intézményt. A tanyai körzetekbe beosztandó vándortanítók kétszer két hónapon át fogják majd oktatni annak a körzetnek nemcsak mindennapi, de továbbképzés tanköteleseit is. Egy-egy vándortanító két körzetben végezné tanítói nevelői munkáját. Az első két hónap után átmegy a másik körzetbe két hónapra s ha ott elvégzi alapvető munkáját, akkor visszatér előbbi körzetébe, ahol már két hónapot tanított, oktatott és nevelt s itt építi fel a már lerakott alapra a népoktatásnak azt az anyagát, mely istenfélő, hazaszerető és az életben boldogulni tudó állampolgárokat ad a szegény, megcsönkített hazának.

A karcagi határban 30 körzetben 15, a kunhegyesi határban 16 körzetben 8 vándortanítói állást tervez. Ezeknek a kiküldésére a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez már előterjesztést is tett, aki parlamenti beszédében már említette is, hogy vármegyénk tanyavilágának népoktatását e vándortanítók útján igyekszik megoldani.

Beszámolt a kultuszminiszteriumban dr. Hertelendy Jenő miniszteri tanácsossal folytatott tárgyalásairól, aki nagy szeretettel támogatja a tanyavilág oktatásának megszervezését s remény van arra, hogy a közel jövőben az említett két községen kívül Jászksíre is megindul a szervezési munka, ahol 28.000 kat. holdnyi területen 363 tanköteles él iskola nélkül. Meleg szavakkal jellemzi azt a szintiszta magyar fajt, melynek minden egyes férfi tagja oly hősi-esen küzdött a világháború vérzivataráiban s amely megérdemli, hogy leszármazottjai, tanköteles gyermekei, az írás-olvasásnak, az egyszerű számolás-mérésnek, a földrajznak, a magyar történelemnek, szóval az elemi kulturának alapvető ismereteibe bevezetessenek.

Ezzel kapcsolatosan arra kérte a kultusz-

miniszter urat, hogy ezekre az állásokra vármegyénk állásnélküli tanítóit nevezze ki, mert az itteni nehéz és különleges viszonyokkal csak e földet és népet ismerő tanítók tudnak megbirkózni s ha ez megtörténik, akkor boldogan fogja jelenteni a Bizottságnak, hogy vármegyéje területén állásnélküli férfitanító nincs.

A Közigazgatási Bizottság tagjai osztatlan érdeklődéssel kísérték e nagyhorderejű, nemzetmentő munka beszámolóját s élénk tetszésüknek megelégedésüknek adtak kifejezést.

EGYESÜLETI ÉLET

Kedves tagtársak! Tanítótestvérek!

Legutóbbi választmányi ülésünkön ismét hallottuk pénztárosunk somoru jelentését a nagymérvű tagdíjhátralékról. Ebből évre kértük Tagtársainkat, hogy a hátralékosok rendezzék tagdíjizetési kötelezettségüket. Mindezekre hiába szolt tanítószív a tanítószívhez, hiába jelentek meg felhívásaink lapunk hasábjain, hiába hangzottak el kéro felszólításaink összejöveteleinken. A hátralék nem fogyott, sőt növekedett. Közben mindig nagyobb nehézségekkel küzdöttünk. Lapunkat korlátozott terjedelemben is csak két havonként tudtuk megjelentetni. Csökkenteni kényszerültünk az évi pályázatra előirányzott összeget s képtelenek vagyunk az Egyetemes Tanítószövetség részére elvállalt kötelezettségünknek eleget tenni.

Választmányunk határozata az, hogy tovább nem várunk. Aki pénztárosunk külön felszólítására, valamint jelen felhívásokra sem rendezi — ha részletben is — tagdíjhátralékát: attól január 1-től ügyészsünk útján fogjuk behajtani.

Tanítótestvérek! Ne engedjétek, hogy erre az alapszabályszerinti szigorú utra terelődjék a tagdíjhátralék ügye. Tegyetek eleget kötelezettségeknek! Ne feledjétek, hogy nemcsak a közösség van az egyes tagok érdekeiért, hanem legelső sorban az egyéni érdekek összefüggése kell, hogy erőforrása legyen a közösség vezetőinek. Csak így lehet a közérdekeket sikeresen szolgálni.

Legyen karácsonyi örömnök kölcsönösen a tudat, hogy a megcsönkített róna szivében a jász-kun tanítószög nemcsak érzésben, hanem cselekvő adózásban is a tanítói egység híve

Tagtársi tisztelettel:

Szolnok, 1937. december 17 én

Tóhelyi Ferencz
titkár

Fereczky Kálmán
elnök

PÁLYÁZAT.

Jász Nagykun Szolnok Vármegyei Általános
Tanítóegyesület

SZENT ISTVÁN ESZTENDEJE

címen népművelési előadás megírására hirdet pályázatot.

FELTÉTELEK.

1. Csak egyesületi tag pályázhat.
2. Határidő 1938. január 30.
3. A pályamunka gépen, de legalább is olvasható kézírással a papír egyik oldalára írt legyen.
4. A pályázat jelígis. A szerző nevét jelíggel ellátott jól lezárt borítékba helyezi, melyet csak a pályadíj nyertesnél bont fel az elnökség.
5. A díjnyertes pályamű ez egyesület tulajdonát képezi.
6. A pályadíj 30 P (Harcinc P.)
Szolnok, 1937. december 17-én

Tóthelyi Ferencz
titkár

Ferenczy Kálmán
elnök

Választmányi gyűlés.

A vármegye általános tanítóegyesület választmányi gyűlést tartott Szolnokon 1937. évi december hó 5-én. A gyűlésen a választmány tagjai igen nagy számban vettek részt. A kir. tanfelügyelő képviselőjében Dr. Horváth Zoltán tanügyi fogalmazó jelent meg.

A gyűlés, melyen Ferenczy Kálmán elnökölt, a a folyó ügyekkel foglalkozott, majd a titkári és pénztárosi jelentéseket hallgatta meg. Nagy érdeklődéssel és szeretettel foglalkozott a választmányi gyűlés tanügyi folyóiratunk a Népművelés ügyével. Általános óhaj, hogy a lap havonta és nagyobb terjedelemben jelenjék meg. Köztudomású, hogy a lap terjedelmének csökkenését s csupán kéthavonként való megjelenését anyagi okok, az 5 évvel ezelőtt felére szállított tagdíjak idéték elő. Több terv merült fel a nehézségek leküzdésére, mivel azonban valamennyi terv és megoldási lehetőség csak közgyűlési határozattal vihető keresztül, a választmány megbízza a felelős szerkesztőt, hogy háromtagú bizottságot alakítva készítsen és terjesszen javaslatot a februárban összehívandó közgyűlés elé, addig pedig havonta jelentesse meg a lapot az eddigi terjedelemben.

A pénztáros jelentését, illetve annak a hátralékokra vonatkozó részét hosszú megbeszélés követte, melyben úgyszólván valamennyi tag résztvett. Egyetlen tag más véleményével szemben, egyhangú határozatra ment, hogy a hátralékokat bírói uton hajtják be. Az ügyészek adják át a hátralékosok kimutatását, aki a törvényes eljárást megindítja.

Foglalkozott ezután a választmány a pályadíj kitűzéssel. Pénzhiány miatt ezidén csak egy pályamunkát tűz ki. (Pályázati feltételeket lapunk mai számában közöljük. (k.)

IRODALOM

Kiss Károly kormánytanácsos, kir. tanfelügyelő, ismert tanügyi író tollából Közérdekű Népművelési Előadások címen közhasznú és értékes mű hagyta el a napokban a sajtót. 127 oldalon kidolgozott előadásokat és előadás vázlatokat ad a népművelési előadók kezébe. Kétségtelenül hiányt pótol ez az avatott tollal megírt, nagy gyakorlati és elméleti tudást tükröző munka, amely felöleli mindazokat a gazdasági tárgyköröket és ismereteket, amelyekre különösen a falvakon és tanyákon apostolkodó népművelőknek nélkülözhetetlen szükségük van. A magyar kiszagda szellemi színvonalához mért, szép magyarsággal megírt husz előadás igazi segítsége minden előadónak. Melegen ajánljuk kartársaink figyelmébe. Ára 240 P. A Magyar Ünnepek kiadása, Szeged.

Veszprémi Népoktatás címen új tanügyi folyóirat jelent meg, mely a Veszprémvármegyei Kir. Tanfelügyelőség és az Általános Tanítóegyesület hivatalos közlönye. Főszerkesztő dr. Piacsek Rezső kir. tanfelügyelő. Az első számban dr. Piacsek Rezső, Nacsády József, Günther Jolán, Bálint Péter, Székely Lajos ismert tanügyi írók értékes cikkeivel találkozunk. Új lapársunkat szeretettel köszöntjük, eredményes magvetést, sok-sok sikert kívánunk.

Egyházzenei kulturánk vezető folyóirata a „Magyar Kórus” legújabb számában Deák Bárdos György rajzolja meg éles vonalakkal a reformmórgalom mai helyzetképét és vázolja fel a következő évtizedek munkarendjét. Hárich János dr. Haydn Mihályról emlékezik meg születésének kétszázados fordulóján. Kovács Andor a szombathelyi Schola Cantorum budapesti hangversenyéről ír lendületes beszámolót. Közli a lap az eucharisztikus kongresszus teljes zenei programját, különböző rovataiban pedig számontartja az egyházzenei élet minden jelentős eseményét. Kótamellékleteivel most is élénk feltűnést kelt énekesrendi körökben Bárdos Lajos és Kertész Gyula folyóirata, Kerényi György: Három Angyal c. gyűjteményében a renaissance és a korabarrokk mesterek műveiből ad közre egy csokorra valót (3 szolamú egynemű karra), Péter József: Karácsonyi Köszöntője a gyermekkaroknak lesz népszerű műsorzsáma, míg a vegyeskaroknak Viktoria (1540—1611) és Schubert egy-egy reprezentatív művét adja a kiváló folyóirat. A Magyar Kórus évi előfizetési díja 9 pengő, megrendelhető Bpest I. Fery Oszkár-utca 55. szám alatti kiadóhivataltól, honnan kétszáz pengővel küldenek mutatványszámot az érdeklődők részére.

Tiszazugi Nóták címmel jelent meg Szabó Gyula közismert zeneszerző három férfikarra írt magyar dala. A kiváló képzettségű zeneköltő korábbi szerzeményei, a Dicséreték című férfikarra és vegyeskarra írott vallásos éneke, a Miatyánk c. melodramája országosan közismertek. Legújabb művét, mint hálás műsordarabot ajánljuk a karvezető kartársak figyelmébe. Megrendelhető a szerzőnél Tiszaföldváron. (k.)

HIREK

Dr. TESLÉRY KÁROLY tanügyi tanácsos, vármegyei kir. tanfelügyelője mindazoknak a tanítótestületeknek és a nagyszámu tanító munkatársaknak, akik karácsony és újév alkalmával jókívánataikkal felkeresték, ezúton mond hálás köszönetet azzal a hódhajjal, dídja meg a jó Isten a vármegye tanítókarát és azok hozzátartozóit boldog, megelégedett és egészségben gazdag új évvel!

Kedves Munkatársainknak és Olvasóinknak hellemes karácsonyi és nagyon boldog új esztendőt kívánok

a szerkesztőség.

Lapunk legközelebbi száma a dec. 5-i választmányi határozat értelmében február hó 1-én jelenik meg. Arra kérjük kedves Munkatársainkat, hogy irásaikat minden hó 20-ig juttassák a szerkesztőséghez.

Apponyi Albert-szobor. Jászberény város vezetősége elhatározta, hogy gróf Apponyi Albertnek szobrot állít. Apponyi Albert, aki a magyar tanítónak megértő igaz barátja volt, ifjúkorában őt képviselte Jászberényben az országgyűlésen. A szobrot azon a helyen akarják elhelyezni, ahol a nevezetes Apponyi szószék állott, ahonnan országos érdeklődést keltett beszédei elhangzottak.

Magyar tanító — amerikai polgármester. Garfieldben a legutóbbi polgármesterválasztáson a küzdelemből egy 27 éves magyar tanító, Gábriel János került ki győztesen. A garfieldiek melegen ünneplik az új polgármestert, akinél fiatalabb polgármestere még nem volt a városnak. Gábriel János szülei ácsztéri kisbirtokosok voltak s innen vándoroltak ki Amerikába.

Iskolai ünnepély. A szolnoki Sipos-téri áll. el iskola tantestülete és növendékei iskolai ünnepély keretében ünnepelték dr. Pesthy Frigyes vári apát plébános 25 évi papi jubileumát. A jubiláns apát-plébánost Tenkey József üdvözölte keresetlen, szívből jövő szavakkal. Az ünnepelt meghatva köszöntö meg a szeretet, a megbecsülés és ragaszkodás ily imponáns megnyilatkozását. Ez alkalommal került kiosztásra 65 pár cipő és 25 öltöny ruha, mellyel dr. Pesthy Frigyes apát plébános a negyedszázados évforduló tette emlékeztetéssel az iskola szegénysorsu tanulóit előtt. A szindarabok betanításáért Sebestyén Márköt és Szabó Tivadarnét, a többszölamu szép énekért Fazekas Károly h. igazgatót illeti elismerés és dicséret.

Az Állami Tanítók Országos Egyesülete nagy érdeklődés mellett tartotta meg képviselői közgyűlést Budapesten. A közgyűlést Galla Endre nyitotta meg, magas szárnyalásu beszéddel, melyben rámutatott az

elért eredményekre s kifejtette a kitűzött célt, amelylyel az egyesület vezetősége a magyar kultúra szintjének emelését, a magyar tanító sorsának jobbrafordulását kívánja szolgálani. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után foglalkozott a gyűlés Gyulay István előadásában a tankötelezettség meghosszabbításának immár elődázhatatlan szükségességével és kimondotta és feliratban kéri, legalább minden ezer lakosu községben a VII. és VIII. osztályok felállítását. Csorba Ödön főtitkár mindenre kiterjedő alapossgággal készült titkári elentését olvasta fel, majd javaslatára kimondotta a közgyűlés, hogy kéri a fizetéscsökkentések további megszüntetését, a VII. fizetési osztály százaléknak, illetve kinevezendők számának felemelését, valamint a férjes tanítónők 50 százalékos lakbörso csökkentésének megszüntetését. Felterjesztést intéznek a tanító-gyermekeknek a tanítói pályán való elhelyezésének megkönnyítése ügyében is.

Iskolafelügyelői kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szalicsnyó Sándor tankevei ref. isk. igazgatót közzeti iskolafelügyelővé nevezte ki. Becsületes és értékes tanítói munkában eltöltött több évtizedes munka nyert ezzel a kitüntető megbízással elismerést. Üdvözöljük!

Halálozás. Vitéz Nagy László karcagi ref. tanító életének 59. évében, f. é. december hó 7-én elhunyt. Értékes és megbecsült tagja volt a tanítóművelésnek, aki a harctéren is becsületet szerzett a tanítói névnek. Emlékét kegyelettel őrizzük.

Nyugdíjazás. A vallás és közoktatásügyi miniszter Maczkó Ferenc jászapáti rk. tanítót, Rucinszky Jusz-tina jászárokszállási áll. tanítónőt és Dr. Kőváryné Latkóczy Mária szolnoki áll. tanítónőt nyugdíjba helyezte.

Áthelyezés. Mann Barna áll. tanítót Szolnok-Ugartyaróli Szolnokra, Kovács József áll. tanítót a tiszasúlyi—leányági tanyai iskolától Szolnokra, Csátary Emil áll. igazgató-tanítót Bocskrálpusztáról Szolnokra, Bagolyiné Karácsonyi Ilona mezőtur—pusztától áll. tanítót Pándra, Magyorrósy János áll. tanítót Tiszaföldvárról Homokra helyezte át a miniszter úr.

Helyettes tanítói megbízás. Dr. Duráczné Molnár Erzsébet okl. tanítónő a tiszasúlyi áll.-eliskolához, Punka Klára a rákócizfalvai, Lovász Alfréd a Szolnoksúllői, Koppányi Irma és Kolibdi Lajos a Görökszentmiklósi poszerkabalmai, Salamon Lajos a Keszegszentmártoni-ugari, Stross Eszter a jászárokszállási ágó, Bdn-hegyi Zoltán a jászberényi sósádi, Bartos Nándor a jászladányi, Tóth József és Gábler Dénes a Kenderesi-szabolcsszállási, Tóth Kornélia a mezőturpusztapói, Pató András a tiszaföldvári pusztahéki és Csoma József a tiszasúlyi-leányági áll. el. iskolához nyert helyettes tanítói megbízást a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrtól.

A Tanítószövetség elnöki tanácsa kedden gyűlést tartott. — *Berkényi Károly* elnöki megnyitójában hangsúlyozta, hogy a magyar tanítószeg a keresztény és nemzeti gondolat megvalósítását erejének teljességével dolgozik a maga hivatásterületén. Rámutatott arra, hogy *Hómann Báltint* kultuszminiszter legközelebb benyújtja a főiskolai tanítóképzésről szóló törvényjavaslatát, amely intézményesen megalapozza a magyar népműveltség európai színvonalu továbbfejlesztését. A magyar tanítószeg hálás köszönetet mond a kultuszminiszternek a korszakos jelentőségű reformért. Az országos tanítógyűlés melegen ünnepelte *Hómann Báltint* kultuszminisztert, majd *Kerék Péter* felügyelő-igazgató a tanítói közvéleményt érdeklő kérdéssel foglalkozott, *Sugár Béla* a főtítkári, *Marikovszky Gyula* pedig a főpénztárosi jelentést terjesztette elő.

A lelkeszi korpótlék felemelése. A kultuszminiszter rendelkezésével hatályon kívül helyezte a lelkeszi korpótlékoknak az 1933. évben elrendelt csökkentését és így a lelkeszi korpótlék 1938. január 1-től ismét az 1932. évi július 1-ével megállapított mértékben kerül folyósításra. — Az 1933. évi miniszterelnöki rendeletnek az az intézkedése, hogy az 1932. július 1-től 1933. június 30. ig terjedő egy esztendő korpótlék előlépés szempontjából nem számít, továbbra is érvényben marad.

Előléptetés. A Kormányzó ur a Vallás és Közoktatásügyi Miniszter előterjesztésére *Dr. Szemerédy Béla* tanügyi fogalmazónak, vármegyénk agilis népművelési titkárnak a tanügyi segédtitkári címet és jelleget adományozta. Gratulálunk!

Helyesbítés. A kir. tanfelügyelőség telefonszáma helyesen: 64.

Temetkezési alosztály tagjainak figyelmébe! Felkérem az alosztály tagjait, hogy 1937. szeptember 23-án elhalt *Egner Lujza* tagtárs temetési díjának fedezésére személyenként felöltött tag után 1 P 20 f, 7 éven aluli tag után pedig 60 fillért az alosztály pénztárába befizetni szívesek legyenek.

Akik a július havában elhunyt *Kiss Vilma* és *Renner Józsefné* volt tagtársak után járulékaikat még nem fizették be, legyenek szívesek ezen hátralékaikat, is rendezni. Tisztelettel: *Pénztáros.*

Kartársak szíves figyelmébe: Tévedések elkerülése céljából az elnökség ezúton is közli, hogy minden állami, községi, társulati, uradalmi, izraelita, magániskola és ovoda rendes és segédi minőségben alkalmazott tanítója vagy óvónője hivatalból kötelezett tagja a *Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Általános Tanító Egyesületnek*. Évi tagdíj 4 P. A tagdíjak *Csiky Ernő* áll. isk. igazgató, egyesületi pénztáros *Szolnok*, *Thököly-uti* áll. iskola címére küldendők. Az évi tagdíjak tanévenként és nem polgári évenként iratnak elő. Csekkzámla száma 57.980.

NYUGTÁZÁSOK Tagdíj címen: *Horváth Jolán*, *Vajay Józsefné*, *Szathmáry Lajosné*, *Muhy Mária*, *dr. Rimóczy Józsefné*, *Ferenczy Sándorné*, *Koczka József*, *Csiky Ernő*, *Ferenczy Kálmán*, *Ferenczy Kálmánné*, *Ürmössyné S. Mária*, *Vajay József*, *Bódi Istvánné*,

Brindáné L. Mária, *Gyarmati Ferencné*, *Rákos Ferencné*, *Csernay Károlyné*, *Farkas Tivadarné*, *Csomor Irén*, *Koltay Anna*, *dr. Magay Miklósné*, *Gyomai György*, *Gomkötő Márta* 2—2 P, *Kovács Lászlóné* 4 P, *Csonotos Sándor* 1 P, *Módos Jenő*, *Czifra Sándor*, *Sztipits Bódogné*, *Jancsó Kajetánné*, *Polonyi Róza*, *Tóth Piroska*, *Szabó Béláné* 2—2 P, *Teleky Ella* 1 P, *Szolnok*, *Hevensgykunsági Ref. Tanítóegyesület* 50 P, *Kösch Etel* 4 P, *Jászladány*, *Áll. Tanítóképző* 4 P 80 fill. *Jászberény*, *Mátrayné K. Róza* 3 P, *Zeller Ferenc*, *Zeller Ferencné* 1—1 P, *Kunszentmárton*, *Róder Margit* 4 P, *Tiszavárkony*, *Mihályfalvi József*, *Török Lőrinc*, *v. Fodor Béla*, *v. Fodor Béláné*, *Matusik István*, *Teleky László*, *Nagy Julianna*, *Lőrinczy Béla*, *Turi Lajos*, *Kálmán Jolán*, *Nagy Kálmán Turkeve*, *Subaly József*, *Subaly Józsefné*, *Sipos Béla*, *Sipos Béláné*, *Borsody Vidorné*, *Petrovay Béláné*, *Réső Dánielné*, *Kelemen Margit*, *Zámbori Jánosné*, *Szathmáry Lajos* 2—2 P, *Nagykőrű*, *Szabó Róza* 8 P, *Szajol*, *Jánossy Pálné* 4 P, *Királdi Károlyné* 2 P, *Teleky Ella* 1 P, *Szolnok*, *Schiesler Hugó* 4 P, *Szajol*, *Beer Jenő*, *Tömösközy József*, *Bagolyné K. Ilona*, *Tóth Terézia*, *Somogyi Erzsébet*, *Vajay József*, *Kiss Anna*, *Vass Kálmán*, *Incze Béla*, *Háló Malvin*, *Szentgyörgyi Jolán* 4—4 P, *Szölösy János*, *Szanyi Ferencné*, *Mészáros Kálmán*, *Göndör Margit* 8—8 P, *Mezőtur.* (Folyt. köv.)

Temetkezési-díj címen: *Méhes Gyula* 2 P, *Szolnok*, *Csukás Mihály* 2 P 40 f, *Debrecen*, *Kopasz Sándor* 3 P 60, *Kunmadaras*, *Ország Pál* 1 P 30 f *Bpest*, *dr. Halmos Andor* 3 P 60 f, *Szekszárd*, *Császár Ferenc*, *Csernyiné K. Mária*, *Királdi Károly*, *Királdi Károlyné* 1 P 20 f—1 P 20 f, *Sztipits Bódogné* 3 P, *Szolnok*, *Molnár Béla* és *Molnár Béláné* 2 P 40 f, *Mezőtur.*, *Renner Á. József* 1 P 20 f, *Szajol*, *Molnár Lujza Jászberény* 7 P 20 f, *Méhes Gyula* 2 P *Szolnok*, *Glódeák Béláné* 1 P 20 f, *Bogyó Béla* 1 P 20 f, *Jászfelsőszentgyörgy*, *Soós József* 3 P 60 f, *Sikolya Albert*, *Kerekes Eszter*, *Angyal Mária* 1 P 20—1 P 20 f, *Mogyorósy János* 2 P 40 f, *Tiszaföldvár*, *Balogné F. Irma*, *Érparty Mária*, *Báthy Antal*, *Hajagos Józsefné*, *Martikány István*, *Szabó Róza* 1 P 20 f—1 P 20 f, *vitéz Iványi Károly* 2 P 40 f, *Kunszentmárton*, *Tóth József*, *Tóth Józsefné*, *Molnár Győző*, *Csatáry Lajos*, *Zöld Jánosné*, *Fodor Zsigmond*, *Fodor Zsigmondné*, *Szakács János*, *Kiss Ágnes*, *Korda Julia*, *Bányai Lajosné*, *Szakács Jánosné* 1 P 20 f—1 P 20 f, *Molnárné L. Ilona*, *Benedek József* 2 P 40 f, *Dobó Sándorné* 6 P, *Gonda János* 2 P 40 f, *Kosnár Lajos* 3 P 60 f, *Szanderne R. Gizella* *Debrecen*, *Madarász Anna* *Bpest*, *Körmendyné P. Julia* *Mezőtur.*, *Bezemek Jánosné* *Esztergom* 3 P 60 f—3 P 60 f, *Lótos Ferenc* 7 P 20 f *Jászárokszállás*, *Szabó Róza* 4 P 80 f, *Szajol*, *Flórenczné S. Ilona*, *Markóth Dezsőné*, *Kiss Sándor*, *Kiss Sándorné*, *Szakall János*, *Vida Gyuláné* 1 P 20 f—1 P 20 f, *Vida Gyula* 2 P 40 f, *Tiszaföldvár*, *Szabó Ilona* 1 P 20 f, *Jászfelsőszentgyörgy*.

RENYI DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113.

Legnagyobb vállalat

Piac-tér.

Közigazgatási ügyvédi,

iskolai, közjegyzői, pénzügyi,

és más hivatalos nyomtatványokból,

irodai felszerelésekből, írógépekből és

írógépszalagokból. **Üzleti könyvek gyára.**

Dobozgyűjteményben készülnek az elismert legjobbak

kereskedelmi, pénzügyi, rakodási és gyógyszerészeti dobozok.

A vidéken legjobban terjedezett könyvkiadásunk készíti a

legértékesebb kivitelű könyvkötéseket a leggyorsabbidővel

a legkényesebb ízlés is kielégüléig.

Könyvnyomtatás elegáns, izézes kivitelben, a

legolcsóbb árak mellett készíti füzeteket,

könyveket, röplapokat, idblátásokat

lakodalmi és ball meghívókat

és minden fajta könyv-

nyomtatásunkat.

Könyvnyomda. • Üzleti könyvek gyára.

Ifjusági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók

Rényi Dezső
könyvesboltjában, Szolnok.

A Dármegyei Tanítótestület által kiadott „ÉRTESÍTŐ
KÖNYVVELSHE” hapható. 1928 Ára netto 18 fillér.

TELEFON 113.

RÉNYI DEZSŐ

Tankönyvek

Tanszerek

Könyphölésék

Nyomtatványok

SZOLNOK

BOGOSDE-U. 15

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI NÉPMŰVELÉS

1937. /30.évf./ . jan-dec. 1-10.szám.